

JAROSLAV HAŠEK:
MŮJ OBCHOD SE PSY.

Nakladatel
ADOLF SYNEK
Praha-VII., 985

JAROSLAV HAŠEK

MŮJ OBCHOD SE PSY

A JINÉ HUMORESKY

ILUSTROVAL
JOS. ULRICH

V PRAZE 1924

NÁKLADEM ADOLFA SYNKA

Ú V O D E M .

Třetí leden r. 1923 jest černým dnem pro českou literaturu humoristickou. Toho dne zemřel v Lipnici nad Sázavou, ve vlastním domku, přímo pod starobylým husitským hradem Jaroslav Hašek.

Není mým úmyslem na první stránce těchto sebraných spisů předčasně zesnulého humoristy uváděti snůšku životopisných dat; chtěl bych raději promluvit o životním díle Haškově a uvést příčiny, pro které sotva bude možno celé toto — ostatně hodně roztříštěné dílo — znova otisknouti v sebraných spisech právě zahájených.

Ujal jsem se úvodu Haškových »Spisů« jednak proto, ježto mne s ním pojilo více než dvacet let upřímné přátelství, jednak proto, že jsem sledoval jeho literární práci již od prvních počátků a že je jenom málo jeho humoresek a povídek, kterých bych byl již při prvním uveřejnění nečetl.

Haškův dar humoru byl skutečně jedinečný. V mládí ovšem chodil pilně do školy k americkému humoristovi Mark Twainovi, ale později již lehce našel si jeho humor vlastní ráz a vlastní zbraně, jimiž na zájem čtenářův útočil.

Nemluvime-li o jeho satirách politických, které bude možno z různých důvodů jen ojediněle zařaditi do rámce těchto »Spisů«, a o humoreskách cestopisných, o nichž bude později řeč, vybíral si Jaroslav Hašek

nejčastěji svoje figurky z všedního každodenního prostředí; všimal si tedy směšných vad a poklesků lidí, s nimiž i my každodenně přicházíme do styku.

Ale jakým zvláštním, podivuhodným způsobem to činil! Nevyhýbaje se nijak všedním látkám, dovedl je naplniti novým, osobitým kouzlem; jeho veselé pointy vybuchovaly jako pumy ve chvíli, kdy se toho čtenář nejméně nadál.

Nebál se napsati humoresku o roztržitém profesoru, nebo o kousavé tchýni, otravující mladou domácnost, o nichž přece bylo již tolik podařených i méně podařených humoresek napsáno. A přece to byl docela jinačí profesor, docela jinačí tchýně; tyto již ovšednělé figurky, získavše nevyrovnatelným podáním Haškovým na své osobitosti, působily na čtenáře novým utipným dojmem.

Nevyčerpatelný vtip, bohorovný humor, zdánlivě dobrácký a shovívavý, ale časem neobvykle útočný a nebezpečný, charakterisují všechny drobné práce Haškovy a vyvrcholuji posléze v jeho »Dobřím vojáku Švejkovi«, který je jaksi vrcholem Haškovy tvorby.

Žel, že nebylo přáno humoristovi dokončiti tuto veselou Anabasi českého vojáka, který pod ležérním, misty až násilně prostým povrchem skrýval opovržení pro válečné otroctví a poslední malomocné záchvaty skomirající Austrie a dával je najevo způsobem tak podivuhodně svérázným, jak by snad dovedl jen Hašek sám, který byl nejen humoristou, ale i životem. Vždyť »Dobrý voják Švejk« obsahuje jistě většinu vlastních válečných zkušeností autorových, je to světová válka, viděná očima humoristovými a Švejk je pouze dobromyslným, ale pořouchlým hlasatelem myšlenek a tlumočником jeho sarkasmu.

Nepokojná krev Haškova a jeho povaha, hodně dobrodružně založená, hnaly ho na kratší i delší cesty, jejichž ovocem ovšem byly nejen povídky váž-

nějšiho rázu, seskupené ve »Dvou tuctech povídek«, ale i řada delších i kratších humoresek, ryze haškovsky založených.

Ať už Hašek vypráví se širokým úsměvem o maloměšťácké a fidélní spravedlnosti v Bavořích, nebo o osudech nešťastného medvěda, který po smrti oloupen o své končetiny, byl vržen do proudu jakési karpatské říčky a zanešen do nějaké opozdilé podkarpatské vesnice, kde jeho zohavené tělo jest obyvateli pokládáno za pozůstatky zavražděného člověka a se vši církevní slávou pochováno, vždycky je podivuhodno, jak mnoho dovede Hašek i z drobného cestopisného nápadu vytěžiti.

Samozřejmě, že i politická satira nebyla výbojnému duchu Haškovu cizí. Bohužel, lze z těchto věcí jen nepatrný zlomek zachovati pro »Spisy« jednak z důvodů osobních, jednak proto, že většina těchto prací byla psána jako glosy k politickým událostem, které už dávno ztratily svůj význam a na které se už většina čtenářů ani nepamatuje.

Nyní bylo by na místě rozvrhnouti si program »Sebraných spisů Jaroslava Haška«.

Minime do nich zařaditi kromě knih vyšlých již před válkou a dávno rozebraných (Můj obchod se psy, Průvodci cizinců, Utrpení pana Tenkráta a bude-li možno i předválečného Dobrého vojáka Švejka) i humoresky a povídky, rozptýlené po různých časopisech, pokud jsou přístupny a lze je k účelům Spisů upotřebiti.

Z předválečného díla humoristova bude tedy (až na politické satiry) pojato pokud možno všecko. Právě tak i z prací, které napsal Jaroslav Hašek v ruském zajetí, budou zařazeny, které jest možno si opatřiti.

Z prací po návratu Haškově do vlasti vzniklých bude pojato všecko, mimo knihy, vyšlé samostatně,

Je ještě pěkná řádka těchto milých, veselých humoresek, které dosud Hašek do žádné knihy nepojal.

»Sebranými spisy« chceme zároveň s jeho dílem představit českému čtenářstvu i zemřelého humoristu s jeho jasným, čtveráckým názorem na svět, který získával mu nejen tak četnou obec čtenářskou, ale který činil ho nezapomenutelným všem, kdož ho znali a jimž bylo dopřáno zváti se jeho přáteli.

V Praze, dne 16. září 1924.

Gustav R. Opocenský.

MŮJ OBCHOD SE PSY.

I.

Měl jsem již ode dávna zálibu ve zvířatech jakéhokoliv druhu. V útlém věku nosíval jsem domů myši a jednou vydržel jsem si hrát se zabitou kočkou po celou tu dobu, kdy jsem byl za školou.

Zajímal jsem se i o hady. Kdysi jsem chytil nějakého hada na kamenité stráni v lese a strožil jsem se odnést si ho s sebou, abych ho dal tetě Anně, kterou jsem neměl rád, do postele. Na štěstí se k tomu přitrefil hajný, který konstatoval, že je

to zmije, zabil ji a odnesl, aby dostal zákonitou odměnu. Od 18 let do 24 jevil jsem zálibu pro zvířata hodně veliká. Zajímali mě velbloudi a sloni všeho druhu.

Mezi 24. rokem a 28tým pomalu to klesalo a zájem můj počal budit hovězí dobytek a koně. Přál jsem si mít hřebčinec nebo chov siemenského skotu. Zůstalo to pouhým ideálem a nezbylo mně nic jiného než omezit svou lásku na zvířata menšího druhu. Psům jsem dal přednost před kočkami a kolem třicátého roku nastaly mezi mnou a mými příbuznými nějaké různice. Bylo mně vytýkáno, že se neživím nijak řádně a že doposud jsem se nepostaral o to, abych se postavil na nohy. Krátce rozhodnut prohlásil jsem svým příbuzným, že si vzhledem k svému zájmu a k zálibě ke zvířatům zařídím obchod se psy.

Stálo by za povšimnutí, že z toho neměli radost.

II.

Zakládá-li kdo nějaký obchod, tu je nepochybné, že musí se postarat o firmu, která by význačně označovala druh obchodu. Pro tento druh bývá označení »psinec«, což se mně však nezamlouvalo vzhledem k tomu, že jeden můj vzdálený příbuzný je v ministerstvu, a že by proti tomu protestoval.

Prosté označení: »Obchod se psy« též se mně nijak nezamlouvalo, neboť v mých intencích bylo vésti obchodování nějakým vyšším způsobem. V naučném slovníku přišel jsem na jméno »kynologie«, což značí nauku o psech. Pak jsem šel kolem země-

dělského ústavu a neštěstí bylo hotovo. Dal jsem tomu název »Kynologický ústav«. Byl to hrdý, učený název, vystihující, jak jsem ve velkých insertech otiskoval: »Chov a prodej i výměnu a koupi psů na podkladě kynologickém.«

Tyto velké inseráty, ve kterých se slovo kynologický ústav tak často opakovalo, uváděly mne samotného v němý obdiv. Jsem konečně majitelem ústavu. Kdo to nezažil, neví, co hrdosti leží v tom a co půvabu. V insertech jsem sliboval odborné porady ve všech záležitostech psů se týkajících. Kdo si koupí tucet psů, že dostane jedno štěně nádavkem. Pes, že jest nejvhodnějším dárkem k jmeninám, bířmovancům, snoubencům, svatebním dárkem, darem k jubileu. Pro děti že jest to hračka, která se tak snadno nepoláme a neroztrhá. Věrný průvodčí, který vás v lese nepřepadne. Všechny druhy psů jsou stále na skladě. Přímé spojení s cizinou. Při ústavě vychovatelná pro nezpůsobné psy. V mém kynologickém ústavě odnaučí se za čtrnáct dní nejzuřivější pes štěkat a kousat. Kam se psem o prázdninách? Do kynologického ústavu. Kde se pes naučí panáčkovat za tři dny? V kynologickém ústavu.

Když si přečetl jeden můj strýc tyto inseráty, potrásl povážlivě hlavou a řekl:

»Ne, hochu, ty nejsi zdravý, nebolívá tě někdy vzadu v hlavě nad týlem?«

Já však hleděl s nadějí do budoucnosti a nemaje dosud ani jednoho psa, čekal jsem dychtivě na nějakou objednávku a hledal jsem insertem poctivého, řádného sluhu, vojny prostého, který, až mu psi přirostou k srdci, nemusel bý znovu na vojnu,

III.

Na insert pod názvem: »Sluha pro chov a prodej psů« došla spousta nabídek, z nichž některé byly velmi upřímně psány. Jistý venkovský strážník ve výslužbě sliboval, že dostane-li to místo, naučí všechny psy skákat přes hůl a chodit po hlavě.

Jiný psal, že umí zacházet se psy, poněvadž byl po léta zaměstnán u budějovického pohodného a propuštěn pro vlídné zacházení se zabitými.

Jiný žadatel spletl si »kynologický ústav« s gynecologickým ústavem (pro ženské choroby) a psal, že byl sluhou v porodnici a na ženských klinikách.

15 ze žadatelů mělo absolvovanou právnickou fakultu, 12 bylo absolventů učitelského ústavu. Kromě toho došel i přípis ze »Spolku pro blaho propuštěných trestanců«, abych se na něj obrátil stran místa sluby, že mají pro mne jednoho velmi řádného propuštěného lupiče pokladen. Některé žádosti byly velmi smutné a beznadějně. Psali na př. sami: Ačkoliv již předem s určitostí vím, že nedostanu toho místa ...

Byl tam v té spoustě nabídek, který uměl španělsky, anglicky, francouzsky, turecky, rusky, polsky, chorvatsky, německy, maďarsky a dánsky.

Jedno psaní bylo latinské.

A pak došla jednoduchá, ale upřímná žádost: Velectěný pane! Kdy mám nastoupit službu? V dokonalé úctě Ladislav Čížek, Košíře, u Medřických.

Když se žadatel tak přímo ptal, nezbylo mně nic jiného než mu odepsat, aby přišel v osm hodin ráno ve středu. Cítil jsem se zavázán velkými díky

k němu, že mne zbavil dlouhého, obtížného vybirání.

V osm hodin ve středu nastoupil tedy můj sluha službu. Byl to muž menší postavy, od neštovic, velmi čilý, který, když mne ponejprv uviděl, podal mně ruku a řekl vesele: »Počasí se asi do zítřka

nevybere, jestli pak jste už slyšel, že se zas srazily v sedm hodin ráno elektriky na Plzeňské třídě.«

Pak vytáhl z kapsy krátkou dýmku a pravil, že ji dostal od šoféra firmy Stibral, a že kouří uher-ský tabák. Pak mně sdělil, že u Banzetů v Nuslích je číšnice jménem Pepina a ptal se mne, zdali se mnou nechodil do školy. Pak počal mluvit o nějakém jezevčíkovi, kterého kdybych koupil, bylo by nutno přebarvit a trochu mu zehromit nohy.

»Vy tedy psům rozumíte?« tázal jsem se radostně.

»To se ví, sám jsem už prodával psy a měl jsem už z toho opletání před soudem. Jednou jsem si vedl domů boxera a najednou mne zastaví na ulici jeden pán a že prý je to jeho pes, že se mu ztratil přede dvěma hodinami v Ovocné třídě. »Jak to víte, že je to váš pes?« »Podle toho, že se jmenuje Mupo. Pojd' sem, Mupo.« Ani nevíte, jak ten můj pes na něho radostně skákal. »Bosko,« volám na něho, »Bosko, fuj.« A on zas radostně na mne počal dorážet. Byl to blbeček. Nejhorší bylo, že jsem u soudu zapomněl, že jsem mu říkal tenkrátě Bosko. Ale slyšel i na jméno Buberle a měl se ke mně stejně radostně. Mám se podívat po nějakém psu?«

»Ne, Čížku, obchod můj bude veden reelně. Počkáme na kupce a prozatím prohlédneme si inserty v rubrice »Zvířectvo«, kdo co prodává, jaké druhy psů. Podívejte se, zde jedna paní chce prodat z nedostatku místa ročního bílého špicla. Jsou špiclíci opravdu tak velcí, že tolik překáží? Jděte tedy do té Školské ulice a kupte ho, zde vám dávám 30 korun.«

Rozloučil se se mnou s ujištěním, že přijde co nejdřív, a vrátil se za tři hodiny, ale v jakém stavu! Tvrdý klobouk měl naražený až přes uši, strašně se kymácel se strany na stranu, jako by chodil za mořské bouře po palubě, a pevně se v ruce svíral provaz, který táhl za sebou! Podíval jsem se na konec provazu. Tam nebylo nic.

»Nu — jak — pak — se — vám líbí — pěkný kousek, co? — nejsem — tu s ním brzy — (počal škytat, vrážeje do dveří pokoje) — podívejte se na jeho uši — tak pojd', mamlase — ten se staví, — co? Nechtěla ho ani prodat —«

V tom se otočil a podíval se na konec provazu. Vytřeštil oči, vzal konec do ruky, ohmatal a zaškytal: »Před ho-ho-dinou ještě tam — tam by — byl...«

Sedl si na židli, spadl s ní okamžitě a šplhaje se po mých nohou do stojací polohy, řekl vítězoslavně, jako kdyby objevil něco báječného: »Von nám tedy patrně utek'.« Posadil se na židli a počal chrápat.

Tak nastoupil prvního dne službu.

Díval jsem se z okna na ulici. Tam pobíhali v ruchu frekvence různí psi. Pripadalo mně, že každý z nich je na prodej, zatím kdy ten člověk vedle tak ukrutně chrápe. Pokusil jsem se ho vzbudit, maje fixní ideu, že přijde nějaký kupec a koupí si ne jednoho, ale velkotucet psů.

Nikdo však nepřicházel a stejně bylo marné ho budit. Docílil jsem jen toho, že se mně svezl se židle. Za tři hodiny se konečně sám probral a protíraje si oči, řekl chraplavým hlasem: »Myslím, že jsem provedl něco špatného.«

Počal se upamatovávat na jednotlivé podrobnosti, rozhovořil se o špiclíku, jak byl krásný a jak mu ho ta paní prodala velice lacino. Dal za něj deset korun, poněvadž jí řekl, že přijde do moc dobrých rukou. Pak vykládal, jak ten pes s ním nechtěl jít a jak ho zmlátil. Přešel pak rychle k tomu bodu, že má jednoho hostinského známého dole na Smíchově a tak že se tam zastavil. Bylo tam též několik jeho známých. Pili nějaké víno a likéry. Člověk je velmi křehký tvor.

»Dobře,« pravil jsem; »jak víte, dostal jste 30 korun, vrátíte mně tedy dvacet.«

Nebyl přiveden nijak do rozpaků: »Měl bych vám opravdu vrátit dvacet korun, ale myslil jsem, že vám udělám radost. Stavil jsem se také na Švihance a tam jsem dal u nějakého Krátkého závdavkem na štěňata deset korun. Mají tam takovou divnou, zajímavou fenku a ta je březí. Budeme žádostivi, jaký druh štěnat vrlne. Hlavní věc, že už je máme zamluveny. Pak jsem šel kolem Paliárky, tam mají na prodej krásnou ramlici...«

»Vzpamatujte se, Čížku, vždyť nemám obchod s králíky.«

»Což jsem řekl ramlici?« pravil sluha, »to je mýlka. Chtěl jsem říci: fenu skotského ovčáka. Je též březí, ale tam jsem nedal zálohu na štěňata, nýbrž těch deset korun je zálohy jen na tu fenu, štěňata zůstanou majiteli a pro fenu pošleme, až vrhne štěňata. Pak jsem šel Krocínovou ulicí...«

»To už jste neměl peněz...«

»Ano, správně, to už jsem nijakých peněz u sebe neměl. Kdybych byl měl peníze, má tam nějaký pan Novák na prodej velkého chlupatého psa, dal bych mu na něj také zálohu, aby nám byl k dispozici. Nyní se seberu a půjdu do té Školské ulice. Ten špicl jistě se už vrátil domů, když mně utekl. Za hodinu jsem s ním zde.«

Čížek dostal slovu. Vrátil se ještě dříve než za hodinu, úplně střízlivý a udýchaný. K mému velkému překvapení přivlékl černého špicla.

»Nešťastníku,« zvolal jsem, »vždyť ta paní inse- rovala, že prodá bílého špiclíka.«

Chvíli se zaraženě díval na psa a pak beze slova s ním vyběhl ven.

Vrátil se za dvě hodiny s děsně špinavým zabláčeným špicem bílým, který se tvářil velice divoce.

»To byl s tím špicem omyl,« řekl Čížek, »ona ta paní v té Praze ve Školské ulici měla dva špiclíky, černého a bílého. Ta měla radost, když jsem jí přivedl toho černého nazpátek.«

Podíval jsem se přivedenému na známku. Měl známku žižkovskou. Bylo mně náhle tak, že jsem myslil, že bych měl vlastně plakat, ale opanoval jsem se. (Čížek zatím známku sundal s poznámkou, že je to vždy nebezpečné.)

V noci probudilo mne škrábání na dveře. Otevřel jsem a černý špic, starý známý od odpůldne, radostně štěkaje vrazil do bytu. Snad se mu po nás

stýskalo, nebo měl daleko domů. Bud' jak bud'. Měl jsem tedy už dva psy a nyní bylo třeba jen kupce.

IV.

Kupec dostavil se ráno asi v deset hodin. Rozhlédl se po bytě a tázal se: »Tak kde máte ty své psy?«

»Nemám jich doma,« řekl jsem, kromě dvou špiclíků černého a bílého, které vychovávám a kteří jsou již zamluveni pro pana arcivévodu do Brandýsa. Psy své mám na venkově vzhledem k tomu, aby byli na čerstvém vzduchu a netrpěli hmyzem a neštovicemi, čemuž se v městě neubrání ani nejpečlivější obchodník se psy. Zásadou našeho kynologického ústavu je, poskytnouti našim psům možnost volného výběhu a tak venku, kde máme ty své psince, každé ráno rozpráší je sluha po kraji a psi nevrátí se až večer.

Má to též tu výhodu, že psi se naučí počínat si samostatně, neboť si sami vyhledávají přes den potravu. Máme najaty pro ně velké revíry, kde se mohou živit zvěří všeho druhu a měl byste vidět, jak je to komické, když takový trpaslíček ratlíček zápasí se zajícem.«

Pánovi se to velice líbilo, neboť pokyvoval hlavou a řekl: »To máte tedy též na prodej hodně zlé psy, vycvičené na hlídání?«

»Ó zajisté. Mám v zásobě psy také strašlivé, že nemohu posloužit ani jejich fotografií, neboť by byli málem rozsápali samotného fotografa. Mám na skladě psy, kteří již roztrhali zloděje.«

»Právě takového bych si přál,« řekl kupec, »mám sklad dříví, a nyní v zimě bych rád se opatřil dobrým hlídacím psem. Můžete mně ho ze svého psince do zítřka odpoledne přivést, přišel bych se sem na něho podívat?«

»Ó, prosím, beze všeho, pošlu hned sluhu pro něho. Čížku!«

Objevil se s líbezným úsměvem a hned se domníval, že už toho pána někde viděl.

»Čížku,« řekl jsem, dáváje mu znamení, »pojeďte pro toho nejhoršího hlídacího psa. Jak se jmenuje?«

»Fabián,« s ledovým klidem řekl Čížek, »jeho matka byla Hexa, je to strašlivý pes. Roztrhal a sežral už dvě děti, poněvadž ho omylem dali dětem k hraní a ony si chtěly na něho vylézt. Pokud se týče zálohy...«

»Ach, ovšem,« řekl kupec, »zde je čtyřicet korun zálohy, co bude stát?«

»Sto korun,« řekl Čížek, »a zlatku ocasného; máme také lacinějšího, za osmdesát korun, ale ten ukousl jen jednomu pánovi, který ho chtěl pohladit, tři prsty.«

»Chci tedy toho horšího.«

A Čížek vypravil se se zálohou čtyřiceti korun hledat hlídacího psa a do večera přivedl melancholického klacka, který se chudák sotva vlekl.

»Vždyť je to chcípák,« zvolal jsem s úžasem.

»Je však laciný,« pravil Čížek, »potkal jsem jistého řezníka, který ho vedl právě k rasovi, že už prý mu nechce táhnout a že začíná kousat. Tak myslím, že bude z něho výborný hlídací pes. Ostatně, jestli tam bude pořádný zloděj, tak ho otráví a ten pán půjde si k nám koupit jiného.«

Chvíli jsme o tom debatovali, pak psa Čížek vyčesal a uvařili jsme mu rýži se šlachami. Sežral toho dva hrnce a vypadal stále tak pasivně a uboze. Lízal nám botu, chodil po pokoji beze všeho zájmu a bylo vidět, že má zlost, že přece s ním jeho pán nedošel až k tomu rasovi.

Čížek učinil ještě jeden pokus, udělat ho hroznějším. Poněvadž byl ten pes žlutý a bílý, vlastně šedivý, namaloval mu tuší velké, černé pruhy přes tělo, takže vyhlížel pak jako hyena.

Pán, který si pro něho přišel druhého dne, když ho uviděl, zděšeně couvl.

»To je strašný pes,« zvolal.

»Domácím lidem neudělá nic, jmenuje se Fox, zkuste ho pohladit.«

Kupec se zpečoval, tak jsme ho v pravém slova smyslu přivlékli k té obludě a přinutili ho, aby ji pohladil. Hlídací pes počal mu lízat ruku a šel s ním jako beránek.«

A do rána toho pána úplně vykradli.

V.

Přiblížily se vánoce. Mezitím jsme černého špice pomocí kysličníku vodičitého zbarvili na žluto a z bílého špice udělali černého natřením roztokem dusičnanu stříbrnatého. Oba psi při těch manipulacích strašně vyli, což dělalo dojem, že kynologický ústav disponuje na místě psy dvěma aspoň šedesáti.

Za to jsme měli hojnost štěnat. Čížek dle všeho trpěl chorobnými představami, že štěňata jsou zá-

kladem blahobytu, a tak před vánocemi nosil v kapsách zimmíku samá štěňata. Poslal jsem pro dogu, a přinesl mně štěňata jezevčíka, poslal jsem pro stájového pinče, přinesl mně štěně foxteriéra. Měli jsme celkem 30 štěňat a kol 120 K dali jsme zálohy.

Přišel jsem na myšlenku v Praze na Ferdinandově třídě najmout si před svátky krám, dát tam stromeček a prodávat tak štěňata pěkně ozdobená pestrými stuhami pod heslem: »Nejradostnější vánoce způsobíte svým dětem, koupíte-li jim zdravé štěňátko.«

Krám jsem najal. Bylo to takhle asi týden před svátky.

»Čížku,« řekl jsem, »odnesete štěňata do našeho krámu v Praze, koupíte stromek hezky velký, umístíte tam za výkladem pěkně štěňátko, koupíte mech. Zkrátka spoléhám na vás, že to budete nějak vkusně aranžovat. Rozumíte?«

»Zajisté. Budete mít radost.« Odvezl štěňata v bednách na ručním vozíku a odpůldne šel jsem se tam podívat, jakou radost mně způsobil a jak pěkně zaranžoval výkladní skříň.

Zástup lidu před krámem mne poučil, že jest o štěňata obrovský zájem. Přišel však blíže, slyšel jsem z davu zuřivé volání: »To je neslýchaná surovost; kde je policie, divíme se, že se něco takového trpí!«

Když jsem se protlačil k výkladní skříni, nohy div pode mnou neklesly.

Čížek, aby to pěkně zaranžoval, rozvěsil dva tucty štěňat po větvích velkého vánočního strom-

ku, jako by to bylo cukroví. Visela tu, nebožátka, s vyplazenými jazyky jako středověcí loupežníci, rozvěšení na stromě! A pod tím byl nápis: Nejradostnější vánoce způsobíte svým dětem, koupíte-li jim zdravé, roztomilé štěňátko.

A to byl konec kynologického ústavu.

AFÉRA S DALEKOHLEDEM.

Seděl jsem v Horním Bolzanu na verandě hotelu Liberata Vinottiho a přemýšlel o tom, že pan Liberato Vinotti má asi letos špatné obchody, že byl zde hned s lahví vína a tituloval mne při tom excelencí. Přistavil také ke stolu dalekohled na stojanu a pravil velmi přívětivě, že namířil dalekohled do údolí grünbašského, kde uvidím mlýn Auingerův. Není sice nic zvláštního na tom mlýně, ale je zajímavý tím, že zahraňuje pohled do grünbašského údolí, takže z údolí není ničeho vidět.

Rád se za každou službu mně prokázanou stávám vděčným, proto jsem se podíval dalekohledem

tím směrem, kde nebylo ničeho vidět, a seznal jsem, že opravdu nelhal pan Vinotti a poděkoval jsem mu za jeho laskavost.

»Ó,« řekl radostně hotelier, »excelence ráčí být zcela jiného kalibru, než ten tlustý pán, který přijel předevčírem, jmenuje se Gallus Riesenhuber a je z Německa. Sedl si také na verandu a když jsem k němu přistrčil dalekohled, počal křičet, že se nechce dívat dalekohledem, že má už dost těch dalekohledů.

»Dejte to pryč!« křičel, »nebo to rozbiju!« — V deset hodin sem přijde a to musíme odstranit dalekohled. Náš malý sklepník nevěděl, že ten pán je blázen, tak zas odpůdne, když jsem byl pryč, přistrkával mu dalekohled ke stolu a tu on ho chtěl shodit s vrandy na střechu stáje a jen tak tak, že mu ho dva turisté vyrvali. Jinak však je to velmi dobrý host. Od rána do večera je na verandě, v lokále, ve svém pokoji a stále zvoní na číšníka: »Dejte mně, dobrý člověče, udělat bifsteček, ať mně sem dají amoletku.« Vydrží na verandě u láhve vína dlouho do noci a pak zpívá smutné písně, až kuchařka v kuchyni dá se do pláče. V noci chodí po pokoji a je ho slyšet vzdychat až na dvůr. Někdy i ve tři hodiny ráno začne zvonit, a když přijde pokojská, ne snad aby ji štípal do ramene, ale ptá se jí: »Cožpak, děťátko, nemohl bych dostat bifsteček nebo amoletku?« Vida, už je tři čtvrtě na deset, to musím odstranit dalekohled, aby zas neudělal nějakou výtržnost.« — Pan Liberato Vinotti byl však zklamán ve své naději, neboť se setkal s tlustým pánem právě na schodech. »To jest ohavné!« slyšel jsem jeho hlas, »stále ten dalekohled, kdy budu mít jen trochu klidu!« Supaje, vstoupil pan Gallus Riesenhuber

na verandu a soucitně se mne tázal: »Odpusťte, ale sázím se, že ani vám nedali pokoj s tím zatro-
leným předmětem.« Posadil se k mému stolu, a
vzdychaje, zadíval se dolů na druhou stranu dvora.

»Ani si nedovedete představit, jak to bylo krás-
né, když po dvoře pištěla kuřata. Jejich pípání
bylo slyšet tak hezky sem. Ale už se to nevrátí.
Všechny jsem je snědl a oni si nezaopatří jiné. To
je nesvědomitost. Ovšem, že by vám tu povídali
o samých údolích. To dovedou žvanit o Eisneckém
údolí a že je odtud vidět nějaká Abtaythal a Mar-
malata, ale když chce člověk kuře, tak ho nemají.
Už nemají ani kohouta, také jsem ho snědl, slepice
jsou také pryč a oni vás teď krmí samým Abtay-

thalem a Marmalatou. Že jsem jen jezdil na svatební cestu. Ostatně manželka je také pryč.« — Málem bych se ho byl zeptal, jestli ji také snědl, ale on se zadíval tak smutně na věž nějakého kostela v údolí, že mně ho bylo líto.

»Kdyby alespoň zde pěstovali krocany,« vzdychl si; »takový krocan již něco vydá, kuře je proti němu malinký vrabeček. Tak mně však připadá, že místo užitečných kroců pěstují tu ledovce. Napřed vám ukáží hory a pak se vás teprve optají, zdali byste si nepřál něco k jídlu. Jsou to zatracené poměry. Chci míň vrchů a víc kuřat. Nešťastná svatební cesta!«

Za řeči vypil láhev vína a pustil se do pečeného selete.

»Je to jediné sele v celém Horním Bolzanu,« řekl smutně. »Nepěstují je racionelně, a když nějaké se objeví, pošlou je do Meranu. Tam všechno shltnou rekonvalescenti. Je to nějaká pořádná krajina. Ani rumfsteak zde nedostanete. A když jsem dostal předešle chuť na nadívaná holoubata, musil jsem jeti až do Inšpruku, to je odtud 120 kilometrů. Snědl jsem čtyry po dvou korunách. Šestnáct korun však stála dráha, tak se trochu prodražila. Zdejší Taliáni bojí se holoubátko zabít, a ono je přec mnohem hezčí, když má takovou vypečenou červenou barvu. Na tuhle svatební cestu do smrti nezapomenu! — Ano, amoletku mně můžete udělat,« řekl číšníkovi, který se přišel optat, jestli si po seleti ještě něco nepřeje, »nebo raději dvě, jednu s malinovou a jednu s meruňkovou zavařeninou.«

»Meruňkovou jedla nejraději moje manželka,« dodal smutně, »a já ji také rád. Ovšem, zdejší za-

vařeniny nestojí za mnoho. Nejlepší jsme jedli v Pasově a teď je musím jíst horší a k tomu sám a sám. Jestli dovolíte, tedy vám povím své neštěstí, napřed však si objednáám ještě kousek sýra od Tramína. Dá se jíst, ačkoliv v Maienfeldu ve Švýcařích jedl jsem lepší sýry. Jednu radu vám mohu však dát, týkající se sýrů. Přijdete-li směrem k Levicu do Pölzu, nedejte se klamat, když vás budou chtít vést na pölzeskou Alnu, odkud prý je hezký pohled na nějakou kotlinu, plnou vody, zvanou Laldo nazza. Tam vám totiž nabídnou ke koupi jejich vlastní gorgonzolu. Místo alpských bylin dávají tam do toho sýra mateřídoušku. Dost je na tom, že ji vidíte všude kvést, ale nemusíte ji také mít ještě v žaludku. Co z toho máte, když se vám nad modrou vodou Laldo nazza pölzeská gorgonzola nadýmá? Mám to nešťastnou svatební cestu! Nežli vám to dále povím, dovolím si upozorniti vás na to, abyste nevěřil klobásům z oslího masa, tak vychvalovaným zdejšími domorodci. Snědl jsem jich předešle na zkoušku osm, ale nebylo mně příliš dobře po nich. Stěží jsem snědl zadělávané skopové s parmazánem a nějakou tu amoletku. Abych tedy vám stručně sdělil, jak jsem se ocitl na této smutné svatební cestě, měl bych vám napřed mluvit o mém obchodu s kávou v Altoně. Druhy kávy vás však nezajímají a proto uvedu vás přímo do pisáren. V korespondenci sedí dnes mladý člověk, ale dřív tam sedávala Jindřiška. Byla to výborná korespondentka, a mne, svého šéfa, nemohla vystát. Já byl tlustý a ona byla taková štíhlá, průsvitná, že bylo vidět její kosti. Ale mne známila svým pohledem. Počal jsem si ji všímat a viděl jsem, že měla velký vztek, kdykoliv jsem se objevil v korespondenci. Počala skřípat zuby, koulet očima, a to mne mátló, milý

pane, mátló mne to, až pomátlo. Jednoho dne zdržel jsem ji po úředních hodinách a řekl k ní: »Slečno Jindřiško, dávám vám tímto výpověď.« Zbledla a ptala se proč. »Poněvadž si vás vezmu,« řekl jsem pokud možno hrubě, aby jí to imponovalo. Lekla se tak, že počala koktat: »K službám, pane šéf.« Strčil jsem jí na prst zasnubní prsten. Později mně říkala, že si mne vzala z leknutí, ale to nevadilo, já byl šťasten. Kdo nás dva viděl, nemohl se ubránit smíchu. Já jako sud a ona tenounká. Víte, že vážila o svatbě jako pytel moluky kávy I. jakosti, právě 40 kilogramů? Vyjeli jsme na svatební cestu do hor, poněvadž jsou nám tam u moře vzácný. Na cestě se z ní vyklubala poetická duše. Ve Švýcařích vydržela v pravém slova smyslu čumět na vodopády dvě hodiny, a to bylo u Drauburgu nebo u Eberdorfu. A při tom ani kousek salámu v brašnách. Říkal jsem jí: »Nech už toho koukání, drahoušku.« A víte, co mně na to odpověděla? Že jsem prach sprostý žrout, který nemá citu pro přírodu. A jednou mně řekla někde v Solné Komoře, že má ke mně nepřekonatelný odpor. To bylo takhle: Se skály v horách zurčel nějaký potůček, jak tomu říkala, a tekl údolím. Lehl jsem si na trávník a myslil si: »S Pánem Bohem ať jen teče, kam chce.« Ona zatím sbírala květiny a přinesla takovou kytku. Já se na to podívám a ona to byla řeřicha. Jedl jste již řeřichový salát k vepřovému nadívanému bůčku? Nejedl? Ona také ne, ale když jsem jí to povídal, jaká je to slast, tu se rozvzteklila a počala rádit. Je to hrozné, když taková tenounká osoba počne zuřit. Věřte mně, že je horší, než když se starý námořník hádá s kormidelníkem. A pak to začalo být čím dál tím horší. Vymýšlela si tury

nejobtížnější a dokonce jednou mne táhla až na nějaký ledovec.«

»Ano, dejte mně udělat bifsteček,« řekl číšníkovi mezitím. »Můj drahý pane, pokračovalo to strašně, uvazovali mne na provazy a tahali přes propasti a po almách nic než mlíko, samé mlíko. Dopálil jsem se na to, a abych měl konečně zas jednou kousek masa, koupil jsem na Huberalmě celou krávu a salašníci ji upekli. Měl jste vidět, jaký ona dělala rámus. Ona byla nadšena pro ty krávy se zvoncei a považovala můj čin za zhano-bení Alp. Tak jsme se tloukli až k Wallerspitzi. Prohlásil jsem, že na tu horu nepolezu. »Dobrá,« řekla, »půjdu tedy se společností z hotelu.«

Byl tam takový hotel jako zde, s verandou, s vyhlídkou na celou Wallerspitzi a měli tam také dalekohled. Společnost, s kterou se vypravovala do hor, skládala se ze dvou maďarských turistů a jedné Angličanky. Rozloučil jsem se se ženou a bylo mně k polednímu najednou teskno. Šel jsem k dalekohledu a namířil ho do hor. Tak blízko měl jsem před sebou Wallerspitzi, že jsem viděl poletovat motýly na skalách. Hledal jsem výpravu a dlouho to trvalo, než jsem ji našel. Pak jsem zavolal hoteliera a číšníka a požádal je, aby mně řekli na své čestné slovo, co vidí. »Vidím, vaše blahorodí,« řekl hotelier, »vaši paní choť a toho jednoho Maďara a ten Maďar právě líbá vaši paní choť. Ten druhý Maďar pak líbá tu Angličanku. Je to velmi veselé.« Pak se šel podívat číšník a povídá: »Vaše blahorodí, líbají se všichni dál.«

Víte, co jsem udělal? Rozbil jsem dalekohled, pak jsem se opil a když se vrátili ti Maďaři, spal jsem jako dřevo. Ráno byli pryč i s Angličankou. Zaplatil jsem dalekohled, odvezl ženu na dráhu

a poslal do svého obchodu s kávou. Plakala a chtěla ještě po té celé aféře vidět Kufštein. »Ani mne nenapadne,« řekl jsem, »to jsi si měla napřed rozmyslit s těmi Maďary.« A tak sám a sám konám nyní svatební cestu. Rozbil jsem už čtyry dalekohledy a vyjídám ze zármutku alpské země.«

A obraceje se k číšníkovi, řekl teskným, bolným, tichým hlasem: »Přineste mně ještě jeden bifsteček.«

V RODNÉM MÍSTĚ.

Norbert Popelec, státní návladní, jel po dlouhé době navštívit zase své rodiště. V jeho oblíčeji byl nádech sentimentálnosti a na stanicích vypíjel se smutným výrazem sklenky piva, podávané do vozu. Jel k Protivínu, kde hodlal vystoupiti a podívati se odtud po místech, která měla pro jeho mládí nějaký význam, do Skočic, Ražic, Vodňan, do Týna nad Vltavou atd.

Představoval si v duchu ty dobré lidi, jež znal v těch místech z mládí, jak si nyní s nimi popovídá, budou-li na živu. Když přijeli do Písku, znal již až k Protivínu podrobnosti z okolí. Heřmaň skrývala se v zeleni, tam chodil na ořechy jako

malý chlapec ke strýci a vracel se přes Ražice, kde měl opět strýce, který hrával v karty.

Náhle si připamatoval i jiné podrobnosti. U Ražic byl rybník a tam jednou zabili pytláci hajného Mrkvu.

Pak ho vyrušil naproti němu sedící pán, který pravil: »Už zrušili rybníky!« Státní návladní vyhlédl oknem a viděl, že už zmizel račický rybník. Jal se hlučně smrkati, aby zakryl své pohnutí.

Až do Protivína užíval stále kapesního šátku, neboť dojmy ho lehtaly v nose. Viděl v duchu tetu Hobzíkovou, jak ho drží na klíně a páchne při tom hnojem, pak si vzpomněl na řezníka Pištolku, jak stahoval tele a zpíval si: »Přiď, duše svatý!«

V Protivíně vylezl z vozu, usedl v nádražní restauraci a přemýšlel, koho půjde navštívit. Konečně si vzpomněl, že se podívá, zdali je živ strýc Kodejš, který bydlil u říčky Blánice. Řekli mu dle v místě, že Kodejšovic mají malý krámk a že je stará Kodejšová slepá. Řekli mu také, kde bydlí, takže za chvíli už mluvil státní návladní se strýcem Kodejšem.

»Vy se na mne nepamatujete?« — »Ne!« — »Jsem Norbert Popelec, státní návladní z Prahy.« — »Pořád, odpusťte, nic nevím.« — »Jsem Popelec, syn Popelce, co měl za vodou hospodu, a vy jste můj strýček.«

»Popelec — hospodu — už vím... a copak tady děláš?«

»Jdu se podívat na staré známé, snad naposled je uvidím.«

»Inu, moc dobře nevypadáš,« řekl starý strýc; »tvůj otec byl jinší chlapík a praštili ho džbánem

a bylo po něm. JÓ, to tedy budeš zde přes noc. U nás tě však nemáme kam dát. Máme dvě svět-nice a v jedné spíme. Kdypak jedeš?« Státní ná-vladní zahryzl se do rtů a neodpověděl. »Aby ses šel podívat na tetu, to je zbytečná věc. Je slepá, neviděla by tě a třeba by ti vynadala.«

»Tak se tady měj hezky,« řekl roztrpčeně státní návladní.

»S Bohem; já ti ruku nemohu podat, mám ji od povidel. Spadly mně tam s pultu krejcary,« řekl strýc.

Když státní návladní vyšel ven, bylo mu, jakoby ho byl někdo v tom špinavém krámu zpolicíkoval.

Otočil se a přemýšlel, kam by šel nyní. Vzpom-něl si, že má zde sestřenici Ovsářku, provdanou za hostinského, právě tam, kde měl hospodu jeho nebožtík otec.

Přešel Blanici a nalevo od silnice vstoupil do jednoduchého domku s nápisem: Protivínské pivo.

V lokále poznal hned v silné, statné ženě svou sestřenici; poručil si sklenici piva a přemýšlel, jak by jí řekl, že je její bratranec.

»Vy mne neznáte?« otázal se po delším pře-mýšlení.

»Nikdy jsem pána neviděla; možná, že jen jednou v Budějovicích na rynku. Už se pamatuji. Ku-poval jste tam balonek?«

»Ba ne. Vy jste přece Ovsářová, rozená Popel-cová?«

»To jsem, a nejste vy Rozvodovic písař? Ten také se tak divně kouká.«

»Nejsem; já jsem státní návladní Norbert Po-pelec, syn Josefa Popelce, gruntovníka, co měl vaši hospodu; jsem váš bratranec.«

»To je škoda, že starý není doma. Jel koupit krávu; ani dnes nevaříme. Vaří se v hořejší hospodě.«

Odešla a nechala státního návladního samotna. Bylo mu jasno, proč to říká. Bojí se, že by ho musela pohostit.

Konečně se opět objevila a povídala, až přijde muž, že musí načít pivo, že už není žádné, a zase odběhla. Za chvíli přišla se škopkem vody, vysoukala si rukávy u bluzu a jala se mýt beze slova podlahu.

Státní návladní zaplatil, a když odcházel, pravila k němu jeho sestřenice: »V hořejší hospodě jistě dostanete oběd.«

Opět byl na ulici ve svém rodném místě. Bylo to všechno tak chladné, cizí, ošklivé a urážející, že státní návladní tloukl holí do prachu silnice. Potom šel k »hořejší« hospodě úplně mechanicky, jako z nutnosti.

Nade dveřmi četl: »Jan Volešník, hostinský.« Volešník, Volešník, opakoval si státní návladní, Volešník byl už tenkrát dosti starý muž, říkali mu »ulízanec«, poněvadž si česal pěšinku; není možno, že by to byl on.

V rohu seděl starý děda; byl to »ulízanec«, stále ta pěšinka v šedivých vlasech. Je mu alespoň devadesát, pomyslí si státní návladní. »Járku, dědečku, pamatujete se na starého Popelce, co jeho syn studoval v Praze?«

»Jakpak bych se na toho lumpa nepamatoval,« řekl dědeček; »a jeho syn, říkají, že má pořád co dělat se soudy. To bylo pěkné kvítko! S Mařenou Grossovou, s tou židovkou z Heřmaně, měl kluka. Ted' je kluk u strýce Lévyho v Písku příručím.«

»No, dovolte, kdo vám to všechno řekl, dědečku?« rozpačitě pravil státní návladní.

»To se povídalo před lety; já vím všechno. Čeňka Mázovic jsem také znal; ten se spustil s jednou paničkou ze zámku. Já vím všechno. Jo, jo, Mázovic byli sešvagření s Popelcovými. To byly dvě rodiny. Jeden větší lump než druhý. Starý Popelec měl na mne zlost, že čepuji o tři hektolitry piva víc, tak mne udal, že přechovávám zloděje. Co se mne ten darebák napomlouval. A ten jeho kluk nedomrlá, co potom studoval v Praze, to byl také pěkný rošťák. Jednou ho viděl, když tam v Praze měl u soudu nějaké řízení, zdejší řezník Kratochvíl. Dva dozorcí a uprostřed stál mladý Popelec. Bůh nenechá nic bez odplaty. Bůh je mocný a opatrný.«

Státního návladního polévalo brzo horko, brzo zima; napil se trochu z přineseného piva a měl chuť něco rozbítí.

Stařeček však pokračoval: »Celá rodina Popelcovic je taková. Jeden nějaký Popelec, bratranec toho, co byl v Praze, má chalupu tam za hájem. Předevčírem ho právě odvedli četníci, poněvadž kradl v lese dříví. A Kodejš, ten starý flamendr, Popelovic strýc, kupuje to ukradené dříví.«

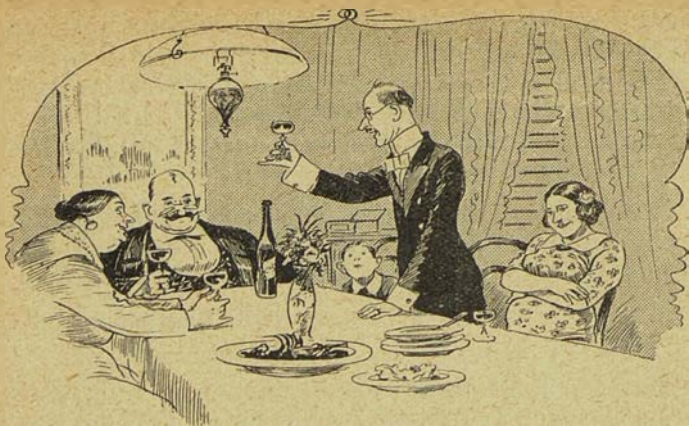
Kolem sedčlo již několik hostů, samí starší lidé, kteří, jak se státnímu návladnímu zdálo, dívali se na něho nějak podezřele.

»Jářku,« řekl pojednou jeden z nich, »nejste vy ten pražský Popelec?«

»Co vás napadá!« žvanil pan Norbert Popelec, »já jsem, já jsem kupec Hexa z Budějovic.« Zaplatil a odešel...

»Taky pěknej lump,« řekl jeden z hostů po jeho odchodu; »to je ten, co před lety padělal peníze a dostal pět let.«

A státní návladní, který si již zatím jistě nevzpomněl, jakého jména užil ze své soudní praxe, krácel zuřivě blátivými uličkami rodného místa přímo na nádraží, a když ujížděl nazpět k Písku a ku Praze, neměla již jeho tvář výrazu sentimentálního, a první sklenkou piva, podanou do vozu, mrštil za stanicí směrem k rodnému místu.

ZASNOUBENÍ MÉ SESTRY.

Můj otec jest vyšším státním úředníkem a jmenuje se Nový. Má sestra se jmenuje Matylda. Vzala si také státního úředníka. Ten se jmenuje Handšlág.

Nejdříve chodila má sestra s jistým pánem od místodržitelství. Tatínek se postaral, aby toho pána povýšili. Když ho povýšili, maminka s Matyldou plakaly, poněvadž ten pán přestal potom s Matyldou chodit.

Nato k nám chodil jistý profesor. Ten dělal pořád rukama: Takhle, takhle, a za každým druhým slovem říkal: »Přísně vzato.« Jednou mně přinesl globus, a když k nám potom přestal chodit, zase si pro něj poslal.

Po profesorovi chodil s Matyldou jistý inženýr od zemského výboru. Ten měl ve zvyku, že se neustále přel a říkal: »Zájem země tomu chce.« Matylda ho měla moc ráda a plakala celý týden, když ho tatínek od nás vyhodil, poněvadž chtěl, aby peníze zůstaly v zemi a neposílaly se do Vídně.

Nato přivedl k nám otec jednoho úředníka ze svého odboru. To byl takový tichý člověk. S tím si povídali dlouho do noci o státních záležitostech.

Matylda vyšívala a tatínek s tím pánem mluvili o politice a pili vodu.

Matylda měla toho tichého pána moc ráda. Pak vyšlo najevo, že ten tichý pán má tři děti na Moravě. Vícekrát nepřišel, a tatínek řekl, že ho přeložili.

Půl roku nechodil k nám nikdo. Matylda chodila, aby to doma nevěděli, s jedním důstojníkem.

Potom na to tatínek přišel a mluvil k ní, až se rděla. Pak jsme všichni plakali, poněvadž tatínek říkal: »Ta hanba, ta hanba!«

Hned druhého dne přivedl tatínek jakéhos hubeného člověka, a to je právě ten Handšlág. Tatínek pravil po jeho odchodu, že je to velmi nadaný člověk. Za každým slovem říkal: »Ruce líbám, milostivá paní radová!« a tatínkovi řekl: »Vašnosti, pane rado!« Tatínek je jeho představeným. Třetího dne přišel zase a byl pořád takový uctivý, neustále říkal »s dovolením« a »milostivá paní« a líbal ruce. Byl u nás na večeři, ke všemu, co řekl tatínek, kýval hlavou, každé sousto polykal uctivě a tiše žvýkal, říkáje: »Je to, s dovolením, výtečné!« Také říkal: »Jak račte poroučet, pane šéf!«

Po jeho odchodu řekli mně, abych šel spat, a radili se v jídelně. Poslouchal jsem za dveřmi, jako dělám vždy, a slyšel jsem, jak tatínek povídá: »Ty si ho vezmeš z mého otcovského rozkazu a on tebe z povinnosti úřední!« Pak jsem slyšel, jak Matylda říká, že je blbec.

Maminka vzdychala a říkala, že ho napřed nemusí mít ráda, ona že také neměla za svobodna tatínka ráda, až teprve po svatbě za pět let, ale že to tomu trojkovi nesmí dáti znát, že je blbec a že ho nemiluje.

Matylda naříkala, že raději půjde do porodnice, než by si vzala někoho, koho nemá ráda. Maminka jí to však rozmluvila, poněvadž dnes už není tajemného oddělení.

Potom slíbil tatínek Matyldě náramek, brilantovou brož a ještě jiné věci.

Matylda řekla, že si ho tedy vezme, aby nebyla hanba v rodině.

Pak ji tatínek s maminkou líbali a říkali: »To je naše hodná Matylda.«

Nato jsem slyšel, jak mluvili o Handšlágovi. Tatínek povídal, že toho blbce povýší, ale až po svatbě, aby nemohl utéci nebo se vymknout. Je blbý, ale jinak řádný úředník, kterému je úřední povinnost svatou.

»Jen jestli si ji vezme,« řekla maminka.

»Nařídím mu to jako jeho šéf,« pravil tatínek. »a řeknu mu všechno.«

Když příštího dne pan Handšlág přišel, choval se velmi nesměle a prohlížel si pořád Matyldu. Matyldě před tím řekli, aby se hodně na něho smála a povídala si s ním. Poslechla a on pořád tiše odpovídal; »Ano, milostivá slečno.« Pak při-

nesli víno, on si srkl a říkal: »S dovolením, pane šéť!« a počal mluvit o úředních výkazech. Toho dne si o něm nic nepovídali, když odešel.

Nazítří řekl tatínek v pokoji, abych to neslyšel: »Dnes přijde můj úředník požádat o tvou ruku. Matyldo, vezmi si růžičku do bluzu!« Služka šla koupit růžičku a maminka se zlobila, že nemusela kupovat růže za třicet krejcarů, že stačila také za patnáct. Pak Matyldu navoněli. Zbytkem voňavky namazal jsem našeho psa.

Pan Handšlág přišel v černém oděvu a v bílých rukavicích. Byl ještě bledší a hubenější než včera. Když se posadil, mluvil opět o výkazech. Maminka přinesla likérku a nalila mu tři skleničky. Když mu nalévala čtvrtou, řekl: »Již stačí, milostivá paní,« a tatínkovi povídal: »Prosil bych, pane šéť, o soukromou rozmluvu.«

Tatínek ukázal mně prstem na dveře; pak odešla maminka k Matyldě, která zívala vedle v pokoji a povíдалa: »Ten vrták dlouho nedělá s tím ženěním!« Maminka ještě přetřela Matyldu pudrem a vtom bylo slyšet tatínkovo volání: »Matyldo!«

Stoupl jsem si ke dveřím a slyšel jsem, jak tatínek říká: »Drahá Matyldo, zde pan Handšlág požádal mne o tvou ruku. Nemám nic proti tomu, ale hlavním činitelem jsi ty. Co tomu říkáš?«

Slyšel jsem, jak Matylda pláče a říká: »Ano, ano!« Pak jsem slyšel: »Maminko!« Maminka přiběhla a řekla: »Děti, já jsem to hned na vás zpozorovala. Jak vám to pěkně sluší!« Potom křičeli: »Pepíčku!« Přišel jsem a tu mně řekli, že pan Handšlág vezme si Matyldu. Maminka se mně ptala, zdali ho budu mít rád. Nemohl jsem říci, že ne, a on mně chytil, líbal a křičel: »Pepíčku

pana šéfa!« Od té doby říkal tatínkovi: »Račte poroučet, pane šéfe a otče,« a matce: »Ruku líbám, milostivá paní a matinko!«

Když odcházel, dal v předsíni služce zlatník a mně dal korunu a povídal: »Tumal, Pepíčku pana šéfa!«

Následující den přinesl pan Handšlág prstýnky, a když přišlo víno, pozvedl sklenku a řekl: »Na naše šťastné manželství, s dovolením, pane šéfe otče a milostivá paní a matinko!«

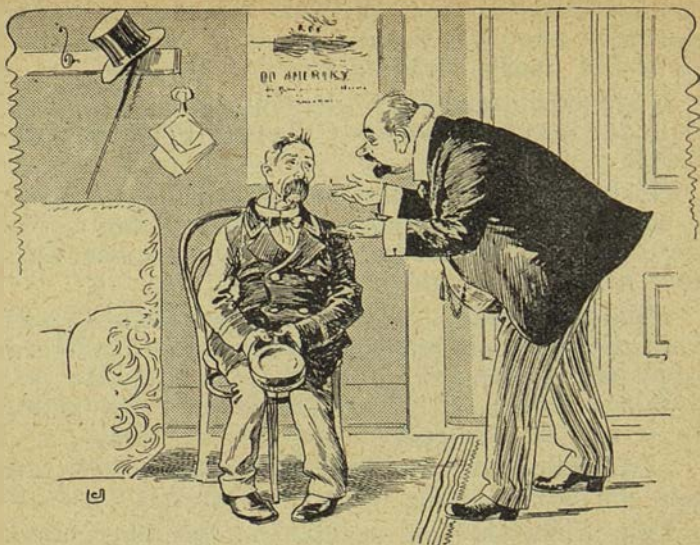
»Bud'te šťastni, děti!« pravila matinka a plakala. Když ho šla později Matylda doprovodit do předsíně, tu mne vyhnali z pokoje, a maminka povídala k tatínkovi: »Matylda slehne v listopadu, to je za dva měsíce.«

»Za měsíc bude svatba,« řekl nato tatínek, »a pak mu teprve dáme dekret, že povýšil...«

Pak přišla Matylda a řekla, že ten blbec chtěl na ní hubičku.

»To je opovážlivost!« povídala maminka.

»Ale je řádný úředník!« řekl tatínek.

FINANČNÍ TÍSEŇ.

Zřízenec bankovního závodu Procházka a spol., starý Šíma, dodal si konečně po patnácti letech odvahy a zaklepal na dveře komptoiru finančníka Procházky, aby ho požádal za zvýšení služného od Nového roku o dvacet korun.

Sedí tedy Šíma před panem Procházkou, neboť ten, vyslechnuv jeho žádost, pokynul mu, aby usedl; a pan šéf chodí po komptoiru, rozkládá rukama a říká: »Mohl jsem vás hned vyhodit s vaší nestydatou žádostí, poněvadž mám právě půl ho-

diny času, chci s vámi promluvit zcela po přátelstvu. Chcete, abych vám zvýšil služné o dvacet korun měsíčně, což znamená 240 K ročně. To žádáte na mně v době, kdy Damoklův meč, zdražení peněz, vznáší se nad peněžním trhem? Víte, že alpinky klesají ze 772.— na 759.60, že z 940.— klesly akcie Bedřichových závodů na 938.—. Kurs zbrojovky také klesá, milý pane Šímo. Ze 728.— spadl na 716.40. To jest skutečně hrozné, a vy chcete 20 korun přídavku!»

Počal spínati ruce a vyřázel ze sebe: »Trh hodnot bankovních kolísá. Vůdčí papír, akcie rakouského úvěrního ústavu, oslaben v posledních dnech a celkové poklesnutí činí 5 korun na 664.90, a vy chcete 20 korun přídavku. Trh hodnot dopravních vyznačuje se toliko chabými a mizernými transakcemi, státní dráhy klesají o celých 12 korun. Italská vláda nemohla si ve Francii vypůjčit 100 milionů korun, a vy chcete na mně 20 korun přídavku.

Francie chce prodat železárny, a mluví se o ruském prodeji státních statků, a vy přijdete ke mně a povídáte, jako by se rozumělo samo sebou: „Sloužil jsem věrně, pane šéfe, patnáct let, osměluji se prosit, vzhledem k finanční tísní, všeobecnému zdražení, deseti dětem, děravým botám, chorobnému stavu, o 20 korun měsíčního přídavku.“ Nešťastníče, máte pravdu, že finanční tíseň je veliká. Akcie jižní dráhy klesají o 5 korun na kuse a já jich mám... Ale proč bych vám to říkal, člověče. Pamatujte, že ani akcie Buštěhradské dráhy nemají dnes dobré vyhlídky bilanční a kurs litery A Buštěhradské dráhy klesá z 2515.— na 2426.— a litery B z 1004.— na 976.—. Vy jste se tedy zbláznil se svou žádostí o zvýšení platu. Člověče, vždyť je to šílenství! Jděte jen na pražskou bursu! Na

trhu je tolik hodnot, taková poptávka, ale co je vše platno. Všechny akcie vykazují strašlivé oslabení! Ani jedny nejsou pevný! Akcie Úvěrní banky, které jsem dříve sjednával za 760.—, klesly na 750.75. Co tomu říkáte, chcete ještě přídavek, starý muži? Trváte stále na svém požadavku, když není pomyslení, že by švýcarská vláda mohla si někde vypůjčit 2 miliony, které potřebuje do oběhu? Ano, starý muži! Měsíční výkazy o odbytu peněz nejsou příznivé, letošní bilance bude k zbláznění. Rumunsko, Turecko, Bulharsko, Řecko nemůže si vypůjčit ani troník, a vy chcete, abych vám zvýšil gázi.

Španělsko, Portugalsko a Italie nemůže nikde umístiti půjčku. Bankéřský závod Français-Frères v Lyonu utrpěl ztrátu 150 milionů franků následkem marocké výpravy, a vy zcela klidně přicházíte a spustíte: 'Prosím, pane šéf, o zvýšení gáže o dvacet korun.' Člověče, víte, že se mluví o fusi rosičských uhelen s Bedřichovými závody, a víte, že koupě kuxů z těžířstva »Marie Anny« bude mít za následek snížení ročního obratu o 20 tisíc korun? Spekulace se nedaří nikde. Kupte si akcie Podolské cementárny, starý muži, a uvidíte, jak počnete se vypínati, ale jděte s nimi na bursu! Že nepůjдете, vrtíte hlavou. Ještě že jsou pevný akcie kolínské továrny na umělá hnojiva, za které zaplatíte až 379.—, ale já je koupil za 382.—, ztrácím tedy tři koruny. Já se, věřte, nemohu na vás ani podívat, člověče! Sedíte jako dřevo! Vezmi vás čert i s akciemi cukerních společností! Když vám říkám, že nastalo i u nich oslabení, a že za ně víc nedostanete než 261.50, kdybyste se i rozkrájel. Mně se neodváží nikdo je nabídnout, stejně jako akcie továrny dra Kolbena, to vím určitě. Já bych takového člověka hnál, starý muži. Víte, že wiene-

berská cihlářská stavební společnost jest na pokraji úpadku, a že lublaňské losy klesly? Víte, že americký miliardář Browne se zastřelil? Víte, že se zabili finančníci Müller, Skabat, Kovner, Hübner, že se oběsili finančníci Reche, Quinay, Mains, Bulechard, víte, že skočili do řek, průplavů a moří finančníci Karelt, Morrisson a Commot a bankéř Hamerles i se společníkem? Víte, že je bankrot na bankrot, uhelné doly na Aljašce že hoří a do nich skočil americký uhelný král? Víte, že ložiska síry na Urálu jsou zničena zemětřesením, víte, že Oldenburské 50tolarové losy klesly o 50 procent, že solnohradská železniční a tramwayová společnost udělá bankrot? Vy to jistě nevíte, jinak byste nechtěl na mne 20 korun přídavku měsíčně...«

Finančník Procházka zatřásl nehybně sedícím Šímou a ten spadl s ledově chladnými okončeti-nami se židle na zem.

Nad tou finanční mizerií puklo mu srdce.

HLEDÁ SE VRAH.

Dle zprávy úředních novin panovala na policejním ředitelství po nalepení vyhlášky jistá depresse. Několik set lidí, kteří si chtěli vydělat oněch tisíc korun, slíbených za údaje vedoucí na stopu vraha, obtěžovalo od nejrannějších hodin až pozdě do noci celý policejní aparát. Z policejního praesedia vyšel však rozkaz, aby veškery údaje byly sepsány a jemu předloženy, by na základě osvědčených method policejních mohlo si učiniti náležitou představu o vrahovi a dle dalších pak údajů kombinovati, shledávati nitky a svázati

v klubko, jak poeticky píší úřední noviny. Rozsáhlá budova policejního ředitelství nestačila ani k výsledku všech dobrovolných svědků a hospodářské oddělení policejního ředitelství zabývalo se již vážnou myšlenkou, že pronajme někde celou řadu místností. Údaje se zuřivě zapisovaly a večer byl policejnímu řediteli předložen balík hustě popsaných archů. Z toho všeho snažil se vládní rada vyvoditi důsledky, zachytiti nitky, svinout v klubko (opakuji tu pěknou větu ještě jednou), — z toho klubka plést u kamen punčochu, hledaného vraha.

Policejní komisař Reichel snažil se přečíst policejnímu řediteli nejdůležitější údaje a dopisy, které v záležitosti té došly.

Byla to těžká úloha, neboť mezi těmi údaji byly mnohé, o nichž vážně bylo lze přemýšleti po kolik hodin, a jiné opět, které byly naprosto nerozluštitelné.

»Karel Vyhnálek, soukromý úředník, oznamuje,« četl policejní komisař, »že podobné spodky barvy olivové viděl tři dny před vraždou na jednom neznámém chodci, který si od něho zapálil doutník. Z toho soudí, že jde zde patrně o člověka, který náleží chudším vrstvám a který byl snad znám se zavražděnou, od níž si spodky vypůjčoval. Možná pak, že při odevzdávání spodků nastala mezi oběma hádka, která skončila smrtí stařeninou.«

Václav Chocholatý zasílá dopis: »Veleslavný policejní řediteli! Zavražděnou znal jeden můj bývalý společník z vojny. Sloužil jsem u jedenáctého pluku a náš batalion byl přeložen do Rovica. Tam jsou samé hory, skály a vrchy. Na horách pasou dobytek. Hlavně krávy, pane policejní řediteli. Můj

známý, který znal zavražděnou, sloužil již třetí rok na vojně a vyznamenával se velkou pamětí. Byl však neurvalý a měl šarži kaprála. Byl schopen pro slovíčko člověka zabít. Tak jsem si myslel, že kdyby se byl tak pohádal s tou zavražděnou že by ji byl jistě zabil, poněvadž říkal, že nemá rád takové ženské. Zemřel před dvěma léty přirozenou smrtí ve rvačce.«

»Výslech dobrovolně se přihlásivšího Hofmayera, hokynáře z Dlouhé třídy. Zavražděnou neznal. V Karlíně byl za svého živobytí dvakrát. Posledně tam byl, když vypukl oheň v Křižíkově továrně. Bylo to takhle: Odpůldne šel jako obyčejně v neděli zahrát si maryáš. Hraje buď »polský« nebo »tahaný« o troníky. N i k d y v ž i v o t ě n e f i x l o v a l. Najednou pod viaduktem slyší křik »hoří!« a opravdu! Než přišel ke Křižíkově továrně, hořelo to až jedna radost. Pak přišlo vojsko a uzavřelo ulici. Od té doby nebyl v Karlíně a o vraždě nic neví. Za promeškané půldne žádá pět korun.«

»Nechal jsem ho ve vazbě,« poznamenal policejní komisař a četl dále:

»Viktor Bezváha udává: Viděl jsem vystavené kladivo v policejním ředitelství. Jako odborník kovářský mohu udat pod přísahou, že kladivo to není kovářské, čímž odmítám hanu, jež by mohla na náš stav padnouti podezřením, že vražedný nástroj náležel některému kováři. Současně prosím o brzké zaslání potvrzení stanov čtenářského spolku kovářských dělníků, které byly před deseti lety podány u místodržitelství prostřednictvím policejního ředitelství a dosud vyřízeny nebyly pro neodkladné vraždy!«

»Máme zde, prosím, výpověď jistého obchodního příručího, který byl dlouhá léta zaměstnán v Kar-

líně. Týž pravil, že Karlín čítá se mezi města, kde zločin snoubí se s poctivostí. Dal jsem ho po těch slovech zatknouti. Důležitý jest však výslech paní Kraftové, vdovy po hejtmanu. Táž udává: Myslím, že neběží zde o vraha mužského pohlaví. Myslím, že rozhodně vraždu spáchalo individuum pohlaví ženského, žena nešťastně provdaná, která nevidí jiného východiska, než šibenici. Nechovám pří-
ného podezření, ale nápadna je mně v poslední době jistá Anna Třechová, která bydlí vedle nás a vylévá špínu do záchodu takovým způsobem, že je schopna všeho. Jest poslední dny zamlklá a ten večer, kdy se vražda stala, zaplatila mně dlužných deset korun, ačkoliv odpůldne toho dne mně ještě řekla slova ohavná, abych jí vlezla na záda. Obnos dlužný deseti korun shoduje se s ohlášeným obnosem v policejní vyhlášce.«

»Annu Třechovou dal jsem zatknout,« poznamenal policejní komisař. »Dobře jste udělal,« řekl policejní ředitel, chytaje se za hlavu, »čtěte dále!«

»Máme zde sepsaný protokol s jistým Miroslavem Hofrichtrem, který přišel se svědky dokazovat alibi. Prohlašoval, že tedy rozhodně on nezabil stařenu a chtěl 1000 korun, poněvadž uvádí na pravou stopu, že to rozhodně nebyl on.«

»Dále je zde výslech dobrovolného svědka Matouška. Ten myslí, že se trafikantka sama připravila o život.«

»Možné to je,« řekl policejní ředitel, přecházeje rozčileně po pokoji.

»Dále máme zde dopis kostelníka od svatého Kryštofa. Žádá tisíc korun, poněvadž má podezření na jednoho člena stavovské organisace, který po dobu dvou měsíců neplatil již příspěvky.«

»Poukazují na nápadnou souvislost s posledními aférami travičskými, píše pan oficiál Muřínoha. Nutno zjistiti, nebylo-li dotyčné kladivo koupeno v některém obchodě s cyankalim, potažmo, v kterém. Nenacházejí-li se na kladivu tom stopy cyan-kali a je-li železo, z něhož je vyrobeno, zaručeně čisté a prosté příměšků. Na tuto důležitou okolnost zvláště upozorňuji, protože vede bezprostředně na stopu vrahovu.«

Policejní ředitel udeřil se do čela a zvolal: »Ten člověk má pravdu. Je viděti, že je to ouředník! Z tohohle listu si může místní komisař vzít příklad. Nařídíme hned chemické zkoumání kladiva.«

Tím bylo pro tento den vyšetřování ukončeno k všeobecné spokojenosti. Zjištěny především stopy, vedoucí k objevení několika lidí, kteří vraždu nespáchali, a několika, kteří vraždu spáchati mohli. Potom vyšetřováno několik lidí, o nichž se proslýchalo, že kupují kradené věci, a zkoumána příčinná souvislost mezi kladivem, cyankalim a oplatkami. Na konec telefonováno do Bohnic, mají-li tam už vraha.

Odpověď přišla hned. Že prý ho nemají.

»My ho nemáme taky,« podotkl pan ředitel hlubokomyslně a policejní komisař po delším hledání našel poslední dopis: »Velectěnému praesediu policejního ředitelství! Dovolím si upozorniti na inkoustové tužky. To je jedna věc. Zatkněte všechny, kteří mají inkoustové tužky! Za druhé: zatkněte všechny nevinné lidi a na konec zbude izolován jedině pravý pachatel. Toho se pak lehce zmocníte. S případem tímto má se to jako s otázkou, jak chytiti nejlepším a nejlehčím způsobem šest lvů: Chytíte jich deset a čtyři z nich pustíte...«

A na tomto posledním dopise založilo policejní ředitelství své úsilovné pátrání.

ČESKÁ KUCHYNĚ

poslanci jsou přístupni vůni moravských klobás. Pan poslanec Skuherský dával přednost klobásům drobně sekaným před hrubosekanými stejně, jako dával přednost vínu dalmatskému před vínem dolnorakouským a uherským. Jaká tedy byla jeho radost, když v osmém vídeňském okrese v zastrčené ulici, kde se spíše nadál, že potká podezřelé dámy, objevil dalmatskou vinárnu, za jejímž oknem skromně krčila se tabulka s českým nápisem: »Pravá dalmatská vína. Dnes moravské klobásy

drobně sekané se zelím.« V druhém okně byl transparent, kde velkými písmeny bylo totéž psáno německy na průsvitném papíru. A pod tím »Johann Růžička«. Pan poslanec vešel dovnitř. Bylo to za nevlídného dne, kdy obloha i politika je zachmuřena, kdy v kuloirech sněmovny nedají člověku spáti hlasité hovory kolegů poslanců u vedlejších stolů. Za těch okolností je nejlépe vyjít si z parlamentu a hledět se zotaviti někde a probrat z rozespalosti.

»Vida,« pomyslně si poslanec Skuherský, když cítil teplou vůni zeli a moravských klobás, »tohle musím říci zítra kolegům v klubu.«

Ve vinárně nebyl doposud nikdo. Vinárník Růžička chodil kolem poslance, najednou se zastavil a řekl: »Zítra máme patnáctého!« To byla čistá pravda, proti tomu nedalo se ničeho namítat. Pan poslanec kývl hlavou a vinárník, zřejmě potěšen nad tím, že navázal rozmluvu, sedl si naproti na židli a pokračoval: »Zítra máme patnáctého, úterý, a to děláme špekové knedlíky a máme domácí uzené!«

Pan poslanec příjemně překvapen položil vidličku na okraj talíře a přátelsky odpověděl: »To přijdu rozhodně!«

Před očima vykouzil si v tom okamžiku porci vonných špekových knedlíků a viděl černý domácí uzený bůček, lákavě prorostlý, kde jemná vrstva masa pod vláchnou kůží prostoupena je tenkými vrstvami špeku. V tom okamžiku člověk lehce zapomíná na vyřízení státního rozpočtu.

»U nás máme pro pány hosty českou kuchyni,« sděloval vinárník. Stával se sdílným a mluvil o prosté české kuchyni spíše s úctou než se stanovi-

ska obchodního. Hlavní důraz kladl na knedlíky a rychle přešel na bramborovou polévku s houbami, jakou dělají u nich na českém jihu.

»Také jsem odtamtud,« pravil poslanec měkkým hlasem. Byla to pravda, neboť právě v jeho volebním okrese vaří tak znamenitou bramborovou polévku s houbami. Když ho volili, bylo sychravo a talíř takové výtečné polévky dělal dobře žaludkům jeho voličů.

Opět octl se u knedlíků, jež na českém jihu jsou velmi oblíbeny. Jsou to knedlíky zvané »bosáky«, které se vyrábějí ze syrových bramborů.

Bylo to tak poutavé, že poslanec Skuherský úplně zapomněl na státní rozpočet, který právě se četl za malého napětí sněmovny, poněvadž se poslanci většinou nudili těmi číslicemi.

Z toho všeho, zoufalství a nudy, vytrhl příjemně poslance Skuherského hovor o knedlíkách, bosákách.

»Ty děláme,« pravil vinárník, »také se zelím a s vepřovou.«

Starost spadla náhle poslanci Skuherskému s beder, o kterých tvrdil vždy svým voličům, že od nich budou se odrážet rány vídeňské vlády.

Pil čtvrtku za čtvrtkou, stával se sdílným a viděl v duchu ty roviny mezi jehličnatými lesy, v nich rybníky, náležející Schwarzenberskému panství, odkud byl kádr jeho voličů. Viděl ty statné postavy, z nichž mnohý plakal nadšením, když zvolili Skuherského za poslance. Zřel ty řady nadšených, kterým sliboval všechno na světě, malá stavení na českém jihu, kde o posvícení voní koláče a husa ze zelím.

Bylo mu tak nějak příjemně po osmé čtvrtce vína, že řekl: »Přivedu vám zítra kolegy na špekové knedlíky.«

Dal si ještě čtvrtku a zazpíval trochu falešně píseň z Blat, z které zapomněl začátek: ... »zákolník dá kovář, když se dobře platí...«

Pak zaplatil, stiskl ruku vinárníkovi a šel do klubu.

*

Pány kolegy poslance z klubu velice těšilo, že objevili špekové knedlíky s domácím uzeným masem. Bylo to příjemné zotavení, když se debatuje o rozpočtu. Mimo to je dosti těžko najít ve Vídni útulnou vinárnu, kde si nedělají z českých poslanců legraci.

A k tomu česká kuchyně...

První den přišlo jich na špekové knedlíky osm. Potom druhý den byly bramborové knedlíky ze syrových bramborů, kousek vepřové a trochu zelí. To jich přišlo už dvanáct. Pak chodili k obědu, odpůldne, večer, dopoledne. Střídali se ve vyhledávání této místnosti, zatím co se projednával rozpočet. Měli radost, že cítí vůni domácích krbů, jež jichž představitelé je sem vyslali.

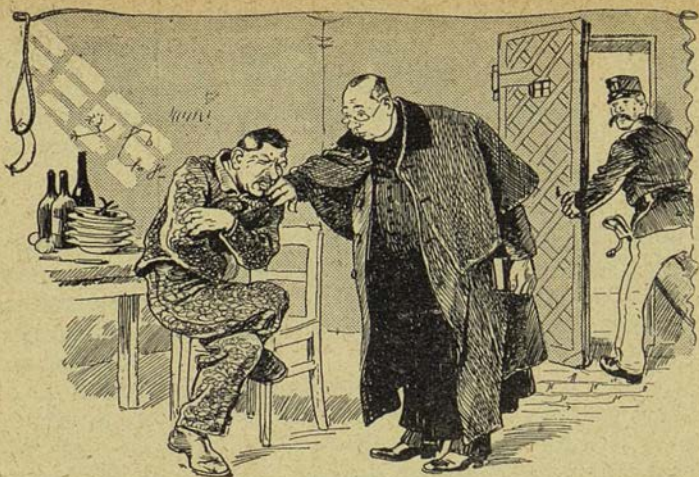
Pan Růžička byl spokojen, a v českém listě, vycházejícím ve Vídni, dal uveřejnit tento inserát:

D o m á c í č e s k á k u c h y n ě !

Dovoluji si upozornit české obyvatelstvo Vídne na svou vinárnu, kde d o p o l e d - n e, v p o l e d n e i v e č e r s c h á z e j í se čeští poslanci, aby si pochutnali na domácí české kuchyni. Jako specialitu dovoluji si podávati špekové knedlíky se zelím a domácím uzeným masem. Dalmatská vína v hojném výběru a v tak výborné jakosti, že čeští poslanci jsou u mne po celý den. Jan Růžička, vinárník.

Vídeň VIII., Scheirellscherstrasse,

A pan vinárník Růžička se diví dodnes, proč po tomto inserátu žádný z těch pánů už tam nechodí...

ZACHRÁNĚN.

Rozhodně na tom nezáleží, proč měl být Páťal pověšen. Ať již byl jeho zločin jakýkoliv, nemohl přece ubrániti se úsměvu, když žalářník tu noc před oním ránem, kdy měl býti, řádně oběšen, donesl do jeho cely láhev vína a pořádný kus telecí pečeně.

»To patří mně?«

»Ano,« řekl žalářník lítostivě, »dejte si naposled dobře chutnat. Přinesu vám ještě okurkový salát, nemohl jsem to všechno najednou pobrat. Jsem zde hned. Také donesu žemle a vrátím se okamžitě.«

Páťal pohodlně zasedl za stůl a usmívaje se, zakousl se s rozkoší do telecí pečeně. Jak vidět, byl

to cynik, ale jinak zcela rozumný člověk, který hleděl ještě užít na světě, co se užít dá za těch pár hodin života, které mu určil ještě soudní dvůr.

Jedině ta myšlenka mu trochu ztrpčovala sousto, že všichni ti lidé, kteří mu dnes ráno četli, že žádost za milost byla zamítnuta a že s vykonáním rozsudku bude sečkáno do 24 hodin, aby se odsouzenec náležitě mohl připravit ke zdárnému provedení trestu a uspořádati své právní záležitosti, ti všichni lidé, kteří budou ho věšet a popravovat, kteří budou se dívat na jeho smrt, že všichni ti lidé zítra, pozítří a tak dále budou živi dál a klidně chodit ke svým rodinám, zatím co on nebude již existovat.

Filosofoval tedy při telecí pečení, a když mu donesli salát a žemle, povzdechl a vyjádřil přání, že chce dýmku a tabák.

Byla mu tedy koupena sádrovka a směs z tříkrálového, obyčejného a knastru, aby si pokouřil pohodlně. Dozorce mu dokonce sám zapálil a při tom upozornil ho na důvěru v neskonalou milost boží. Je-li už zde na zemi vše ztraceno, není ztraceno ještě na nebi.

Odsouzenec Páťal poprosil o porci šunky a o nový litr vína.

»Dostanete, co chcete,« pravil dozorce, »lidem vašeho druhu musí se vyhovět.«

»Přineste mně také asi dvě jitrnice a porci sulce. Také bych chtěl litr černého piva.«

»Všechno dostanete, hned se pro to pošle,« zdvořile řekl dozorce, »proč vás nepotěšit, život je příliš krátký, aby člověk neužil, co se užít dá.«

Když přinesl žádané věci, pokračoval ve filosofování s Páťalem, který prohlásil, že jest úplně spokojen.

»Saprлот,« řekl, když to všechno spolykal, »teď mám chuť na debrecínskou pečínku, sýr gorgonzolu, olejové sardinky a jiné dobré věci.«

»Dostanete je, když si jich přejete, na mou duši jsem sám rád, že vám chutná. Doufám, že se mně do rána neoběsíte. Vidím však, že jste poctivý chlap. Co byste z toho měl, pane Páťale, kdybyste se všel, dřív než to přijde samo o sobě úřední cestou. Říkám vám, jako čestný muž, že vy byste to tak nedovedl, na mou duši, ne, ani přirovnání! Nechcete ještě sklenici piva, nebo dvě sklenice? Je dnes znamenité. Výborně se pije na gorgonzolu. Přinesu tedy dvě sklenice, a na rybičky v oleji i na debrecínskou pečínku budete pít víno, milý příteli. To se lépe hodí k sobě.«

Vůně všech těch věcí naplnila za nedlouho celu a uprostřed té směsi seděl Páťal, pojídaje horlivě tu sýr, tu sardinku, zapíjeje buď pivem nebo vínem, co právě chytil do ruky.

Byl pohřížen právě ve veselé myšlenky na jeden večer ztrávený v podobném blahobytu na svobodě na verandě lesní restaurace, kde větve a listí před okny se leskly v záři slunce, a zrovna naproti němu seděl takový tlustý člevěk, jako je dozorce, hostinský v tom ráji, stále hovořící, nutící do jídla a pití jako tenhle dozorce.

»Povídejte mně anekdoty,« prosil Páťal dozorce a ten vypravoval mu horlivě nějakou nejnovější anekdotu prasáckého obsahu, jak sám řekl.

Pak projevil Páťal přání na nějaké ovoce a cukroví, nebo jemné pečivo a šálek černé kávy.

Jeho přání bylo vyhověno.

Když i to snědl, přišel vězeňský duchovní, aby Páťala potěšil,

Byl to veselý chlapík, nijak odměřený, příjemný, jako všichni ti lidé kolem, co se o něho tolik starali, na smrt odsoudili a zítra pověsí, jsou veselého obličje a společensky velmi příjemní.

»Bůh vás potěš, hochu,« řekl vězeňský duchovní, klepaje mu na rameno, »zítra to bude časně ráno odbyto, a nezoufejte. Vyzpovídejte se a hleďte ve se se do světa, s důvěrou v boha, neboť bůh má radost nad hříšníkem, který dělá pokání. Jsou lidé, kteří nevyzpovídají-li se, celou noc prochodí a kvílí, vím, že to není nic příjemného, že se hlava může rozskočit, ale kdo se vyzpovídá, ten spí i tu poslední noc spánkem spravedlivých. Tomu je hej! Ještě jednou vám povídám, hochu, že s vámi bude hej, když očistíte svou duši od hříchu.«

V tom okamžiku Páťal zbledl. V žaludku se mu cosi kroutilo, bylo mu hrozně špatně a počal zvracet. Nešlo to však, neboť dostal žaludeční křeče, na čele mu vyvstal studený pot.

Vězeňský duchovní se lekl. V tom nastaly nové křečovitě záchvěvy. Páťal se krčil bolestí v koutku.

Přišli dozorcí a odnesli ho do vězeňské nemocnice. Soudní lékaři kroutili hlavou. Do večera dostal záchvat horečky a o dvanácté hodině s půl noci prohlásili lékaři jeho stav za povážlivý a uznali jednomyslně, že zde běží o otravu.

Těžce nemocné odsouzence nevěší, proto tu noc nevystavěli šibenici.

Místo toho vypláchli Páťalovi žaludek a rozbořem zbytku z jídla, obsaženého v Páťalově žaludku, byl zjištěn mrtvolný čili uhlákový jed v částech jitrnice, které se zde nacházely na míse mezi ostatní nestrávenou částí, vypumpovanou ze žaludku Páťalova.

Úsudek zněl v ten smysl, že jitrnice vlivem tepla se chemicky rozkládají a vzniklý jed uhlákový že způsobil prudkou otravu u Pátala.

Neprodleně byla vykonána prohlídka u řezníka, od kterého byly ony jitrnice, a tu shledáno, že onen řezník nedbal zdravotních předpisů, poněvadž nedával jitrnice k ledu. Tato záležitost předána státnímu návladnictví, které učinilo patřičné vyhledávání proti řezníkovi pro přečin proti bezpečnosti těla.

Mezi soudními lékaři, kteří ošetřovali Pátala, nacházel se mladý, hodný doktor, který se zájmem prostudoval celý případ onemocnění Pátala a horlivě se snažil zachovati ho při životě, neboť případ byl neobyčejně těžký a zajímavý.

Dnem i nocí ošetřoval pečlivě Pátala a tak za čtrnáct dnů mohl mu plácnouti na záda a říci: »Jste zachráněn!«

Druhý den Pátala řádně pověsili, neboť jeho tělesná konstrukce snesla již oprátku.

Ale řezník, který svými jitrnicemi prodloužil život Pátalův o čtrnáct dní, byl odsouzen na tři neděle do těžkého žaláře pro přečin proti bezpečnosti těla.

Lékař, který zachránil Pátalovi život, obdržel od soudního dvora pochvalu.

MANŽELSKÁ NEVĚRA.

Pan konipásek s vytrženým drápkem na pravé nožičce, což mu činilo jisté obtíže, když chtěl stát a tvářit se vážně, velmi se radoval, když našel ve svém hnízdě první vajíčko.

Jeho malá panička měla též velkou radost, ačkoliv když viděla ponejprv tu zvláštnost v jejich bytě, tvrdila, že to všechno se jí jen zdálo.

Pravila, že zamhouřila oči jen na nějaký čas a pak že našla tu podivnou kulatou věc, barvy nažloutle bílé, která se odrážela od syté zeleni trávy, kterou bylo hnízdlo vystláno a kterou z dlouhé chvíle obnovovali den co den oba manželé.

Nad nimi šuměly buky a jen jejich habr činil co do druhu výjimku mezi tou spleť rozkošných větví

a listů. Na nejvyšším bodu měli hnízdo v koruně jeho, neveliké, ale přece jen trochu uměle spletené. Bylo jim rozkoší pozorovat je, jak visí nahoře ukryté asi nad desítkou řapíkových listů.

Viděli sice jiná větší hnízda a jich soused datel chlubil se vždy, kdykoliv se s ním setkali, že on má proti nim pravý palác.

Měli však rádi ten svůj koutek, který byl jich poctivou prací vybudován a ne jako hnízdo datla, který vyhnal mladou sovu z jejího hnízda a sám se tam usadil. Ne snad, že by byl surovec nebo drzý vetřelec, alespoň se vymlouval všude, že se mu nelíbily oči mladé sovy.

Nikdo z ptáků to nepovažoval ostatně za příliš velikou aféru, neboť nemilovali komické mládě soví, jejíž rodiče chytli se do pasti.

Také se o ní povídalo, že prý žere myši.

Mladá sova, když našla svůj byt obsazený datlem, posadila se ospale vedle na větev buku a tam chvíli čepejřila peří a protahovala drápky a mžourala. Na to z toho neštěstí usnula, poněvadž byl již den a spala tak s rozčepejřeným peřím, až když byl večer, tu odletěla za pronikavého křiku všech ostatních ptáků, kteří čekali na ni, až se probudí.

Bylo jí tolik smutno, že se na ni hněvají. Později se o ní v lese povídalo, že ji chytil hajný, poněvadž v noci vletěla mu do světnice. Bud' jak bud', datel se chlubil, že ty její oči nemohl vystát.

Byl to vůbec podivný patron. Někdy byl pro sebe uzavřený, jindy opět tak podivně veselý. Říkali o něm, už je podivín.

Měl též ve zvyku pomlouvat a tvářil se při tom neobyčejně vážně, jako by to byla pravda.

Když mu, jako nejbližšímu sousedovi, řekl pan konipásek, že sedí na vajíčku, které snesla jeho paní, letěl se podívat a vzal ho stranou.

»Milý příteli,« pravil k němu, »zdá se mi, že jest ono vajíčko příliš veliké. Nevím opravdu, co si mám o tom všem myslet. Připadá mně to příliš nějak divné. Nechei říci vám prozatím, v čem záleží má určitá pochybnost. Ale uvidíte. Kdybyste měl nějaké pochybnosti, buďte jen ubezpečen, že všechno vypátrám. Hlavu vzhůru, milý příteli, nedělejte si zatím nic z toho, co jsem vám říkal, ono to všechno možná je jen taková hloupá myšlenka — nu, ale nevím.«

Zaražen vrátil se pan konipásek a smutně si sedl na vajíčko. Byl tak mrzut, že když přišla jeho manželka, aby ho vystřídala, řekl dosti hrubě: »Kde pak tak dlouho zas lítáš, myslíš, že kradu čas? Mám ještě dnes plno práce, musím obrát jeden doubek za potokem, má prý moc housenek.« Manželka se dala do pláče, on zlostně zaklapal zobákem a odletěl. Celou cestu myslel na to, proč by mělo to vajíčko být větší, než jaké snáší obyčejně konipáskové.

Na cestě stavěl se u mladé břízy a napil se tolik mladé mízy, prýstící z její rány, kterou způsobili kluci ze vsi, že se opil a velmi křivou čarou přiletěl do svého bytu a jal se klovat manželku. Vyhržoval též, že rozklove to vajíčko. »Přísahvej mně,« řekl slavnostně opilou melodií, »že jsi s nikým nic neměla, že je naším, abych tak řekl společným majetkem.«

Přísahala mu oběma křídly a on se upokojil. Když pak usnul, tu se mu zdálo, že vidí svou manželku lítat po lese s nějakým drozdem.

Když se probudil, tu zastyděl se nad tím snem, byl celý týden klidný a datlovi prohlásil: »Uvidíme, co se z toho vyklube.«

Za týden se z toho vyklubalo holátko. Malé, pěkné holáčko, otvírající, jakmile se osušilo, stále zobáček. První den nežralo tak příliš, ale druhý den již víc a třetí hrozně mnoho.

»Pojďte se, prosím vás, na naše dítě podívat,« pozval uděšeně pan konipásek souseda datla, »my už je teď nemůžeme uživit.«

Datel povážlivě zavrtěl hlavou při spatření malého nenasyty.

»Počkejte týden,« řekl datel k panu konipáskovi, »a pak vám řeknu. Prozatím vám je tolik sdělím, račte se lépe posadit, abyste nespadl, takhle mladý konipásek nevypadá.«

Ten večer, když jeho manželka zpívala mladému členu rodiny písničku za písničkou, aby konečně usnul a neotvíral pořád hladově zobáček, pravil: »Mlč už, ty potvoro.«

»Tak co je,« řekl za týden zdrcený pan konipásek k sousedovi datlovi, »co říkáte tomu klackovi, vždyť už je o hlavu větší než já.«

»Pane sousede,« pravil vážně datel, »to není konipásek, to je něco jiného, vaše paní se s někým zapomněla, vždyť to je docela jiný pták, než račte být vy.«

Ten den vůbec pan konipásek nepřišel domů. Vrátil se až druhý den a s hrůzou seznal, že to nové v hníždě zas narostlo.

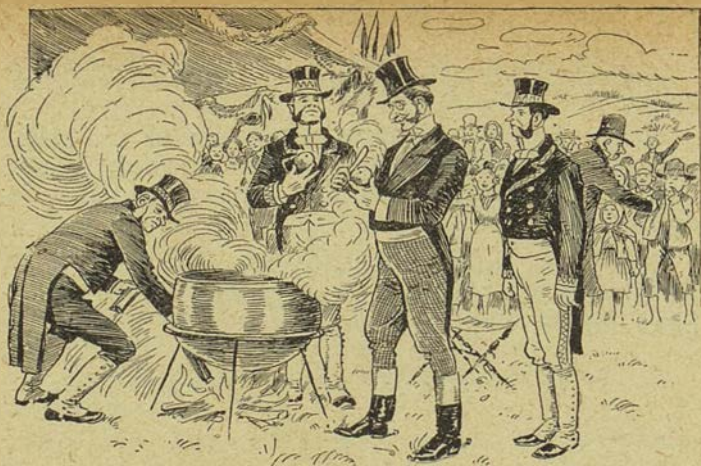
»Ničemnice,« řekl k své manželce, »ty jsi se s někým zapomněla, ty jsi udržovala nějakou podivnou známost.«

»Já vím všecko,« utekl se k starému systému pánů manželů.

Zapřísahala ho. Rozzuřil se tak, že spadl s hnízda a odletěl, aby se již nevrátil.

Sedává na naší zahrádce, a kolikrát už mu přišli ptáci z okolí sdělit, že to, co vyseděli, byla mladá kukačka, a že přece kukačky zanášejí vejíčka do cizích hnízd.

Nazývá to pitomou pohádkou a říká: »Víte, já na to nenalítnu, proč by je neměla mít s panem kukačkou?«

POLÉVKA PRO CHUDÉ DĚTI

Kníže Robert byl velmi humánní člověk. Jednoho dne si umínil, že založí ve vsi, kde měl zámek, polévkový ústav pro chudou školní mládež, i dal s velkým nákladem vystavěti pavilon a z Vídně objednal přenosnou polní kuchyň. Když kuchyně došla, prosila ho kněžna na kolenou, aby upustil od svého úmyslu. Kníže však řekl: »Nikoliv, kněžno, uvařím sám té holotě bramborovou polévku.« Pak prosil ho též bratr kněžny, hrabě Manhard, aby toho nechal, že je to nedůstojno knížete.

Kníže Robert se však rozkřikl, že on uvaří bramborovou polévku sám a že je ochoten každého kopnout, kdo by mu to ještě chtěl vymlouvat. Kníže Robert byl velmi humánní, ale též velmi prehlivý člověk.

Tak se stalo, že jednoho dne ověnčili pavilon a přenosnou polní kuchyni čerstvým chvojí, nad pavilonem vztyčili nápis: »Zaplať Bůh«, do chvoje vpletli praporečky a dvojbarevné stužky a vrchní komorník stál u pece a topil oblečen ve frak, s cylindrem na hlavě. Tak si to přál kníže Robert.

Sám pak netrpělivě se díval oknem, až vrchní komorník sejme cylindr s hlavy na znamení, že se voda vaří a že je čas, aby Jeho Jasnost škrabala brambory. To byl totiž program knížete.

Konečně vyšel kníže pán ze zámku a kráčel vážně a důstojně k pavilonu, před nímž stála polní kuchyně.

Tam byl starosta velmi zaměstnán tím, že rýpal pěstí pod žebra několik chudých dětí, které nedbajíce Jeho Jasnosti, měly i v tomto okamžiku prsty v nose.

Starosta znal však slušnost. Poručil všem 23 chudým žákům ze vsi, aby volali slávu knížeti pánu. vrhl zběžný pohled, jsou-li umyti a dal pokyn strážníkovi Pazourkovi, který zapálil doutnák u prvního hmoždíře a rychle přiskočil ke druhému. Dvě rány zahřměly a kníže pán vyšel z dýmu, jenž se válel nad hmoždířem. Děti řvaly k ochluchnutí. Kníže pán laskavě kynul rukou a usedl před polní kuchyní. Dva lokajové podali mu zemák. V bílých rukavičkách oškrábal ho kníže pán, hodil do kotle s vařící vodou. Děti už nemohly radostí křičet, jak ochraptěly a Jeho Jasnost počala škrabat druhý brambor. Zase ho hodil do kotle; nový radostný řev se ozval. Kníže Robert vstal a promluvil: »Vy dítko mít radost, jíst polívka a být radostí, že já vás vařit. Vy dítko pamatovala vám, že váš kněžna, já že být váš matka, že vás...« Opět ozval

se radostný řev na znamení, že jim působí valné potěšení, když se Jeho Jasnost tak pěkně vyjadřuje.

»Vy dítko, já být dnes nejlepší monument vás, že já vařit,« pokračoval kníže pán důstojně. »Vy dělat ham ham z dobrého polívky a já vás sám bramborovat. Modlit se za Boha u mě!«

Pak každý z 23 chudých žáků dostal po koruně od Jeho Jasnosti, a kníže pán přistoupil ke starostovi, svlékaje si rukavice, které podával představenému se slovy: »Pamatovat na první ham ham z dobrého polévky, který já bramboroval. Modlit se za Boha u mě!«

Tělesný myslivec přivedl již knížeti koně, Jeho Jasnost odklusala k oboře, a lokajové a komorník odešli pyšně do zámku.

Starosta zastrčil rukavice do kapsy a podíval se na 23 chudých dětí, potom na obecního strážníka Pazourka, pak se podíval do rukavic, zdali přece snad tam něco není, načež se obrátil k obecnímu radnímu Veřinovi se slovy:

»Jó, ale kdo teď tu polívku pro tu pakáž dovaří?«

»Pazourek a děti doškrábají brambory,« řekl obecní radní Veřina.

»Pazourku, poručím vám, abyste uvařil tedy polívku, a vy, děvčata, škrábejte brambory!«

Odešel s obecním prvním a druhým radním a nechali strážníka s dětmi o samotě.

Bylo horko k nevypsání, a strážník Pazourek přísně koulel očima a nadával na děti.

»Já bych vám dal chodit na polívky. Ještě vás Jeho Jasnost zmlsá!«

Sestrojoval polévku ze zásob na stole s důkladností starého vojáka, kouře z dýmky. Teď už mu děvčata oloupala všechny brambory, a Pazourek točil se u kotle, stíraje si rukávem hojný pot s čela.

Náhle se zarazil v míchání a jako bleskem prolétla mu hlavou myšlenka. Podíval se na hochy, kteří na trávníku před pavilonem skotačili, a vykřikl v chumáč: »Malino, pojď sem!«

Nic zlého netuše, předstoupil Malina před Pazourka. »Ty kluku zatracená!« vykřikl Pazourek na něho, »včera jsem tě viděl na obecním na luskách. To je zlatka pokuty. Dej sem korunu a zavolej bratra Pepíka. Pepíku, kluku zatracená, víš, že by tvého bratra Karla zavřeli, byl včera na luskách. To je zlatka pokuty. Korunu dostal od knížete pána, ty máš taky korunu, a děkujte Bohu, že máme takového dobrého knížete. Kdo by za vás, holomci, platil pokutu? Tahle koruna od Karla a tadyhle ta koruna od tebe, Pepíku, to je právě zlatka. Jak vás však ještě jednou uvidím na luskách, pak vás zavřu do chlívků a na úřadě sundáte kalhoty a rákoska bude mít hody. — Krást je, děti, velký hřích. Odpouštím vám, a ty, Pepíku, doběhneš pro půlčik samožitné, a Karel bude míchat polívku.«

Pazourek spokojeně se posadil vedle do trávy. Pak přinesl Pepík půlčik samožitné, Pazourek se pořádně napil, zavolal kolem sebe děti a mluvil k nim dlouho, jak si mají vážit vrchnosti. »Tahle ta vrchnost jest od samého Pánaboha, holoto!«

A poslal si ještě pro půlčik samožitné.

Slunce bylo vysoko na obloze, a Pazourek zul si vysoké boty. Pak natažen v trávě, pohodlně

usínal u kotle, zatím co čekatelé na knížecí bramborovou polévku počali si hrát na »raubíře«.

Hluk ten však Pazourka neprobudil; ostatně se křik vzdaloval, poněvadž »raubíři« táhli k oboře.

Bylo poledne, když kníže pán se vracel z projíždky domů do zámku.

První jeho pohled padl na opuštěnou polní kuchyni a prázdný pavilon.

Z kotle vystupovala pára, bylo slyšet zvuk varu, a z kotle čouhaly a vyskakovaly boty obecního strážníka Pazourka, kterého kníže pán kopnutím probudil, neboť byl sice humánní, ale též velice prehlivý.

A z úvozu nad strání, ukryti za trnkami, s blahem v srdci dívali se bratři Malinové na boty v kotli a na celý výjev, jako se dívá umělec na své dílo, které bylo poctěno první cenou.

Pohled ten nahradil jim ztrátu dvou korun.

Kníže pán okamžitě zrušil polévkový ústav, a když jeho švagr, hrabě Menhard, velice dobrosrdečný pán, potkal jednou v lese obecního strážníka Pazourka, ptal se ho se zájmem, jak vařili první a poslední bramborovou polévku.

»Hraběcí Milosti,« řekl upřímně Pazourek, »bylo to hrozný. Bejt tam voni, tak jistě chcípili...!«

ULIČNICTVÍ PANA ČABOUNA.

Doufám pevně, že se vám už stalo, že vám někdo vynadal. Ráno vyjdete z domova a jste o sobě přesvědčeni, že jste nejpořádnější lidé na zemi, a potká vás žebráček, dědeček, a když mu dáte halíř, hodí vám jej pod nohy a začne na vás křičet: »Ty syčáku!« Víte tedy o sobě časně ráno, že jste syčák, a během dopoledne zjistíte na sebe, že jste potvora. Řekla vám to stará paní v elektrické tramwayi, když jste jí šlápl na nohu. Tak vás všechno přestane těšit, vrátíte se domů a ve vratech srazíte se s nějakým mužem, který nese balík něčeho velmi tvrdého. Vrazí s tím do vás, až se vám zatají dech, a řekne: »Nemohou dát po-

zor, oni jeden obejdo!« Chcete něco říci, muž položí balík na zem a vy raději zmizíte neslyšné v domě a ve svém bytu. Ráno jste o sobě myslil, že jste charakter a v poledne se vrátíte domů jakožto syčák, potvora a obejda.

Pana Františka Čabouna se toto však netýkalo. Tomu ještě nikdo na světě nevynadal. Byl to také pořádný člověk, knížecký knihovník ve výslužbě. Roztomilý starý pán, s ideami humanismu, který jako pižmo ho celého prostoupil, když ještě u knížete v knihovně rovnal svazky humanistických středověkých spisovatelů, a zvonivé verše latinských básní uchvátily ho a způsobily svým myšlenkovým obsahem, že byl samé: »Ráčil jste si přátel?« »Račte dovolit, uctivě prosím.« Při tom miloval velice květiny a jeho fuchsie za oknem těšily se pozornosti kolemjdoucích.

Jednoho pěkného dne zalévá kytky a nešťastnou náhodou sluneční paprsek, jak se podíval na modrou oblohu, zalechtal ho v nose. Kýchl a kropicí konvička se mu v ruce zachvěla jako při zemětřesení a část jejího obsahu vylila se dolů na chodník. Zděšeně podíval se za záclonami na pána s velkým černým vousem, který tam dole na chodníku stíral si kapky vody s kabátu a křičel: »Tohle je přece jen uličnictví!« »To se ví, že je to uličnictví!« odpovídal opět jiný hlas.

Pan František Čaboun se tetelil za záclonami a po špičkách odplížil se do pokoje, svlékl se, kropicí konvičku zamkl do skříně a lehl si do postele, ačkoliv byl takový krásný den.

»Tak jsem tedy uličník,« zanaříkal v posteli, »na stará kolena uličník, já, který byl vždy tak pořádný.« Jak přimhouřil oči, slyšel ten ostrý hlas: »Tohle je přece uličnictví!«

Ponejprv ve svém životě dostal vynadáno, hlava se mu točila překvapením, a když přišel večer, sedl ke stolu a psal, psal psaní za psaním. Od půldne druhého dne dostaly pak redakce všech pražských deníků toto prohlášení pana Františka Čabouna:

»Velevážená redakce!

V zájmu své cti prosím, aby mně ve vašem ctěném časopise bylo popřáno několik řádek k vyličení událostí, které se sběhly včera od půldne před čtvrtou hodinou v Karmelitské ulici. Jsem náruživým pěstitelům fuchsii a kýchli jsem, když jsem je zaléval; tím se stalo, že bezděčně jsem vylil trochu vody na jistého pána s černým vousem, který náhodou šel právě kolem. Této nešťastné příhody bylo omylem dáno jméno »uličnictví«. Jsem již starší člověk, knížecký knihovník ve výslužbě, a jistě veřejnost uzná, že nebudu přece schválně na někoho lít vodu z okna. Nikdy jsem v životě žádných alotrií nedělal a jsem jistě dalek toho, abych někoho poléval. Doufám, že vážená redakce to muto mému vysvětlení laskavě popřeje místa, zač předem již díky vzdává

knížecký knihovník ve výslužbě
Čaboun František.«

V redakcích se páni redaktoři na sebe podívali, tukli si významně na čelo a řekli: »Inu stihomam.«

Když to tedy neuveřejnily, cítil se nadobro opuštěným a přemýšlel, jak by přece jen se před veřejností omluvil.

Dal tedy inserát do všech novin: »Onen pán, který byl ve čtvrtek dne 15. září omylem polit,

se slušně žádá, aby za účelem bližšího seznámení se dostavil do čísla 27. v Karmelitské ulici. František Čaboun, knížecký knihovník ve výslužbě.»

Nepřišel nikdo, jen dostal anonymní dopis s těmito řádky: »Teď teprv vidím, jaký jste uličník, když si ještě děláte legraci!«

»Kdybych aspoň toho pána potkal, kterého jsem polil,« vzdychl si Čaboun zdrceně; »pak by bylo dobře; pěkně bych mu to vysvětlil a očistil bych se. Copak jsem nějaký uličník?«

Stále mu to leželo v hlavě. Konečně se nemohl zdržet a udeřil přímo na domovnici: »Co myslíte, jsem uličník?«

»Ale probůh, milostpane!« zvolala domovnice, »oni jsou takový hodný pán!«

Uspokojeně vrátil se domů a bylo mu blaze. Ta slova ho ukonejšila, a šel pokropit kropicí koněvkou své fuchsie.

Jak se strojí je zalévat, vidí, že dole po chodníku jde ten pán s černým vousem, ten, který plížil se mu teď vždy do jeho snů, onen politý občan.

»Račte dovolit, uctivě prosím!« volal dolů radostně v naději, že teď to vysvětlí.

Pán s černým vousem kráčel však dál, aniž by si něčeho všímal.

Pan František Čaboun, tak jak byl, vyrazil ze dveří a běžel po schodech na ulici.

V košili, v kalhotách a s kropicí koněvkou.

Vyřítíl se ze vrat a dobíhal pána s černým vousem volaje: »Račte dovolit, politý pane!«

Oslovený sebou trhl, a když uviděl udýchaný obličej pana Čabouna a tu kropicí koněvku v jeho ruce, pomyslně si: »Pro Ježíše Krista, zas mě chce

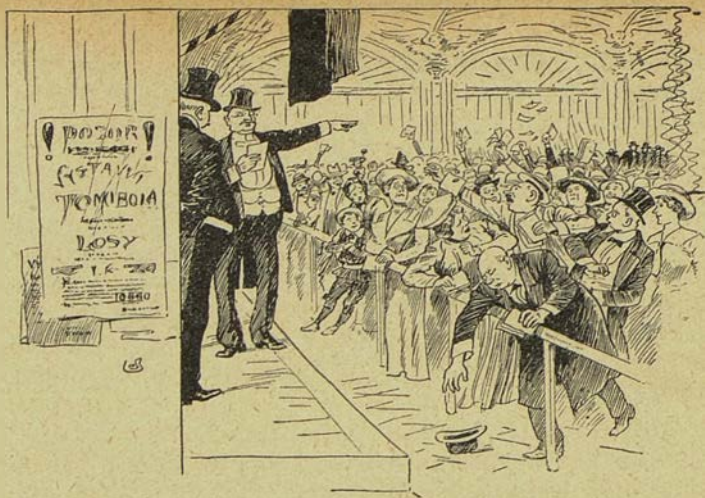
polít,« a dal se na útěk. Pan Čaboun za ním, voláje: »Račte dovolit...«

Na rohu stál strážník, a pán s černým vousem, jako kuře ke slepici, ukryl se pod jeho ochranná křídla. A tak pan František Čaboun v běhu narazil na strážníka, a kropicí konévka při nárazu vylila svůj obsah na služební bluzu přísného muže. Druhého dne přinesly všechny listy tuto zprávu:

U l i č n i c t v í p a n a Č a b o u n a. V Karmelitské ul. čís. 27 bydlí bývalý knížecí knihovník František Čaboun, který baví se tím, že polévá mimojdoucí obecenstvo z okna. Včera dokonce chtěl políti na ulici místodržitelského radu Dra Wollnera, kterého již jednou polil, a když zakročil strážník, polil toho, takže byl předveden na komisařství, odkud byl po výslechu propuštěn.«

Od té doby se stal pan František Čaboun úplným samotářem, a jednoho krásného dne počal shazovat s okna fuchsie na ulici.

V Bohnicích pracuje na zahradě. Kropí záhony.

VÝSTAVNÍ TOMBOLA.

V ýstavní výbor dlouho přemýšlel, jakým způsobem by oslavil poslední den výstavy, aby při jejím uzavření návštěvníci co nejlépe se pobavili a odnesli s sebou z výstavních prostor co nejvíce milých vzpomínek. Kromě toho šlo též výboru o to, aby deficit výstavy byl o nějakou stovku menší. Byly dva návrhy: Jeden, aby čestná reprezentace výstavy běhala v pytlích o závod, a druhý, aby se uspořádala velkolepá výstavní tombola. Aby se natiskl dvojnásobný počet losů, než může přijíti návštěvníků, aby se slíbilo, že každý, kdo si koupí los za 20 haléřů, vyhraje určitě zlaté hodinky nebo soupravu stříbrných lžic nebo zlaté brože, náramky a prsteny s brilianty, tříposchodový činžák, kočáry neb automobily.

Návrh byl jednohlasně přijat. Noviny několik dní před koncem výstavy psaly o nádherné lidové tombole, k níž královna krásy bude prodávati losy v jemném negližé čili v plesové toaletě.

Zájem obecenstva vzrůstal. Výstavní výbor mluvil v novinách o patnácti tisících výher a poněvadž královnu krásy přeplatili na jiný zábavní podnik, podařilo se v poslední chvíli výstavnímu výboru získat k prodávání losů dvě ošklivé mladé černošky. Vše vyvíjelo se zcela přirozeně. Na jedné straně byl usmívající se výbor a na druhé hloupé obecenstvo.

Mezi největší pitomce patřil pan Zaoral. To úplně dostačí k charakteristice tohoto muže, který objevuje se mezi návštěvníky výstavy v poslední den jejího trvání v den velkolepé výstavní tombole, a kupuje si třicet losů po 20 hal. To znamená, že tento muž dal 6 korun do kapsy výstavnímu výboru. Chtěl všechno. Chtěl zlaté dámské či pánské hodinky, naušnice, stříbrný příbor, chtěl zlaté knoflíky do manžet, žádal pro sebe náramek, prsten s brilianty a byl by chtěl ještě víc, kdyby byl měl ještě 20 haléřů, aby si mohl koupit nový los, ještě jeden vstupní lístek k bohatství a slávě.

Byl jako hráči v Monte Carlu, kteří nasadí posledních pět franků na en plein, a jako ten hráč s podivným pocitem přistupuje k rouletě, tak přistupoval pan Zaoral se svými třiceti červenými lístky k hradbě lidí, obklopujících nějaká prkna, na nichž stáli členové výstavního výboru a tyčili se bledí nad mořem rukou, zdvihajících losy tombole a domáhajících se slíbených výher.

Kam se pan Zaoral podíval, viděl jen rozpálené obličeje a slyšel hněvivé výkřiky, nadávky na výstavní výbor, vtipy témuž adresované s dodatky o

zlodějství, viděl prožluklé červené lístky s černými čísly ve všech rukou, které kolem něho jimi šermovaly a v to zapadaly hlasy mužů na podiu: »Kdo má na konci pětku, ten vyhrává — ostatní nevyhrávají nic!« Bouře nevole zahlučela kolem a popletený člen výboru, kterého štípali do lýtek nedočkaví majitelé losů, rozmáchl se rukou nad shromážděním a zvolal: »Kdo má na konci dvojku, ten vyhrává — ostatní nevyhrávají nic!« Znovu zaburácela kolem nevole a jiný člen výboru písklavým hlasem křičel: »Ale, pánové, vždyť vám říkáme, kdo má na konci nulu, ten vyhrává — ostatní nevyhrávají nic!«

»Pět, dvě, nula!« zařval pan Zaoral, mávaje třiceti lístky, »dvakrát pětku, šestkrát nula, čtyřikrát dvojka.« Kolem ozval se hlasitý smích. »Mám třicet lístků,« volal pan Zaoral ku všeobecné legraci směrem k místu, kde rýsovaly se bledé tváře výboru. »Pánové, prosím vás, pusťte mne, já vyhrávám!« Nějaká paní s dvěma červenými lístky útrpně se na něho podívala a řekla: »To musíte jít, milý pane, k dolejšímu podiu, tam se vydávají výhry, ač-li si to tam zatím s těmi čísly nerozmyslili.«

Pan Zaoral dral se davem dolů, kde ozývalo se »Hanba!« a bylo viděti, jak nová sta rukou šermují červenými lístky ve vzduchu.

Tam se vrhl pan Zaoral, křiče: »Pětku, dvojka, nula!« Kolem šuměla a burácela nevole davu. Nějaký starší pán v brejlích křičel, že to dá do novin, že měl tři lístky, že mu je přetrhli a že vyhrál v poslední den výstavy tři průvodce po výstavě.

»Oni nic jiného nedávají, chi, chi,« smála se nějaká slečinka, kterou velmi bavila tato tlačénice.

Pan Zaoral toho nedbal. Lokty razil si cestu, volaje jako válečné heslo: »Pětka, dvojka, nula!« A v tom slyšel s podia: »Kdo má trojku, šestku a sedmičku na konci ten vyhrává — ostatní čísla nevyhrávají nic!«

Hřmotný hlas pána v cylindru zahulákal: »A kde máte, vy chytráci, ty hodinky?« Jako odpověď zaznělo kolem: »Hanba!« pod tlakem davu zapraskala prkna podia, a zástup, zmocniv se »průvodců výstavou«, určených za výhry v poslední den výstavy, jal se modré ty knížky pořadatelstvu otloukati o hlavy. Vzduchem svištěly katalogy, kolem řvalo vše hanba«, prkna praskala, výbor utíkal nahoru, byl insultován a dav, řval unisono: »Kde jsou hodinky? Chceme naušnice!« Pan Zaoral zarudlý hněvem byl v prvních řadách a mávaje svými třiceti losy, křičel: »Dvakrát pětka, šestkrát nula, čtyřikrát dvojka, dvakrát trojka, třikrát šestka, dvakrát sedmička, jednou jednička, jednou čtyřka, dvakrát osma, jednou devítka! Lidičky, já mám vzadu dvakrát pětku, šestkrát nulu...« A dál ubíhal, volaje ty číslice do davu, až u hořejší tribuny dostihl tlustého pána z výboru, který obklopen obecenstvem, křičel: »Naše tombola není žádný švindl. Kdo to tvrdí, uráží celý výbor výstavy a já už dal zjistit dva pány! Já dal zjistit tři pány,« křičel, když ho rýpali pod žebra, »já dal zjistit čtyři pány!«

Pan Zaoral vyhoupl se z davu a křičel mu do obličeje: »Pane, já mám vzadu dvakrát pětku, šestkrát nulu, čtyřikrát dvojku,« a chrlil všechny ty číslice, volaje mezi jednotlivými čísly, že je to vrehol darebáctví, švindl.

Nějaký vysoký pán osvobodil obklopeného člena výboru voláním: »Musí nám ve výstavní kanceláři

vrátit peníze. Slíbili, že každý los určitě vyhraje...«

Dav hnul se kupředu, zanechávaje pana Zaorala v bouřlivé debatě s členem výboru, který volal: »Tak se chová publikum k českému podniku, to je humanita; to jsou české poměry! Pak pracujte mezi lidem, pořádejte jim ušlechtilé zábavy!«

Zatím dav po cestě rozprášil několik prodavačů losů, kteří je vesele dál prodávali, jako by se bylo nic nestalo, a pan Zaoral vrhnuv tlustému členu výboru ještě několik infamií do očí a ujistiv ho, že má opravdu vzadu všechny vyvolávané číslice, utíkal za davem, který stál před výstavní kanceláří a křičel: »Vraťte nám peníze, tohle musí přijít do novin!«

Po dvě hodiny, co trvalo vyjednávání mezi obecnstvem a výstavním výborem, pracoval neúnavně pan Zaoral, aby se dostal kupředu se svými třiceti červenými lístky. Octl se konečně u schodiště, chráněného strážníky s komisařem v čele, právě když několik členů výboru oznamovalo, že budou vracet peníze za neporušené losy tomboly.

Pan Zaoral mlčky podal svých třicet losů členu výboru. Ten se na něho podíval a řekl přísně: »Chcete je mít zaplacený — vždyť jste je sebral po výstavě! To je podvod, kdo pak byl tak zpozdlivý, aby si byl koupil třicet losů!« Pan Zaoral se zarděl a kýval hlavou.

»Ptám se vás,« opakoval člen výboru, »chcete je mít zaplacený?« »Ano,« vydechl pan Zaoral. »Prosím,« obrátil se člen výboru k strážníkům, »zjistěte mně toho pána!«

Ochotně vrhli se strážníci na pana Zaorala a vlekli jej na výstavní komisařství. »To je podvod,

milý pane,« říkal mu po cestě jeden strážník, »povedl jste výstavní výbor, to je jako kdybyste něco ukradl.« A za tím smutným průvodem kráčel člen výboru volaje: »To je potom těžko, chtít takovým lidem uspořádat slušnou zábavu!«

Na policejní exposituře odebrali mu lístky a podrobili ho výslechu.

Celý červený v obličeji zvolal pan Zaoral: »Já mám vzadu dvakrát pětku, čestkrát nulu, čtyřikrát dvojku, dvakrát trojku, třikrát šestku, dvakrát sedmičku, jednou jedničku a kromě toho mám vzadu jednou čtyřku, dvakrát osmu, jednou devítku.«

Potom ho pustili a vyvedli z výstaviště, mrkající významně na sebe. Ke cti výstavního výboru buďž řečeno, že nežádal za jeho potrestání.

A pan Zaoral od té doby chová se velmi podivně. Časem zastavuje po ulicích lidi a táže se jich s úsměvem: »Prosím, podívejte se laskavě, zdali nemám vzadu dvakrát pětku, šestkrát nulu a čtyřikrát dvojku...«

JAK JSEM ZACHRÁNIL ŽIVOT.

Mým nejvřelejším přáním bylo odedávna, zachránit nějkému člověku život. Zejména, když mně bylo v nevytopeném pokoji zima. Ta myšlenka mne hřála. Kromě toho mám vrozenou ziskuchtivost. (Strýc z matčiny strany patnáctkrát odsouzen pro lichvu.) Jak často jsem četl v novinách, že ten a ten vytáhl člověka z vody a dostal za to od místodržitelství padesát korun. (Jeden člověk s nasazením vlastního života vytáhl z řeky sebevraha, poslali mu se shora padesát korun, a toho chlapíka z radosti nad tím ranila mrtvice.) A pak ta radost, být v novinách! Je sice pravda, že jsem byl již často v novinách jmenován, ale to netěší příliš ani mého tehána, ani mou paní Jarmilu. Jednou jsem byl jmenován

u příležitosti nemilé příhody, kdy jeden strážník uhodil se o mou hůl nešťastnou náhodou, jindy opět zmínily se o mně denní listy pod názvem: »Rval se s vojáky«. Pokud se pamatuji, začínalo to mnohoslibně: »Včera přišel do hostince ‚U kanonýra‘ na Hradčanech...«. Jedna zpráva za druhou přede mnou defiluje: »Zastavil parník«, »Obtěžoval veřejného posluhu«, »Vyhozen v Turnově« atd. atd. Trudné vzpomínky. Raději nevzpomínat, kdy jsem byl v novinách. Nemí tedy divu, že toužebně jsem si přál, abych byl jmenován aspoň jednou jako šlechtný, dobrý člověk. Zmocnila se mne marnivá touha, rehabilitovat svou minulost.

Viděl jsem již tu tiskovou čern, z níž oko vyčetlo: »Statečný zachránce života«. Já to dokonce viděl vysázeno proloženě, tedy takto: S t a t e č n ý z a c h r á n c e ž i v o t a. Z těch padesáti korun, které pak dostanu, koupím si boty, porci hlemýžďů v nádražní restauraci, a za ten zbytek? Rozhodně si nekoupím všechny dosud vyšlé ročníky »Abstinentského Věstníku«.

Uváživ tedy dobře všechny okolnosti, chodil jsem denně kolem řeky, vyhledávaje oblíbená místa sebevrahů, zejména Karlův most, se kterého skáčí šetrní sebevrahové, členové spolku »Strádalů«, aby ušetřili dva haléře mostného.

Měl jsem však již silnou konkurenci. Na Kampě číhá totiž denně jistý muž s loďkou a ten se výhradně živí vytahováním sebevrahů z vody. Má již doma na půdě šedesátosm vyznamenání. Číhá tam jako pavouk na mouchy, a už si dokonce porídil také síť na sebevrahy.

Bylo tedy marno okounět poblíže Karlova mostu. Chodil jsem tedy na most u Eliščiny třídy a tady jsem měl jednou příležitost se vyznamenat.

Právě přede mnou skočil dolů jakýs pán, odhodiv před tím do jízdny dráhy psaní tohoto znění: »Milá Boženko! Již stokrát jsem tě upozorňoval, že když děláš vepřová játra, nesmíš hned při začátku, když je dáš dusit, játra osolit. Pak jsou tak tvrdá jako kůže, z čehož jsem dostal nevyléčitelný žaludeční katar. Kromě toho přišel jsem na tvůj intimní poměr s mým inkasistou, který mne okradl o 16 tisíc. Jsem úplně na mizině. Tvůj Josef.«

Nežli jsem dopis přečetl, vytáhli ho nad jezem úplně zdravého, neboť plaval jako ryba a byl by málem zlomil časový rekord maďarského plavce Kákoniého.

Na mostech mně tedy rozhodně štěstí nekvetlo a proto chodil jsem do Karlína. Tam pod náspem železniční trati u invalidovny jest k večeru řeka příšerně krásná. Z karlínské porážky voní sem střeva, všechny možné zápachy z továren visí nad Maninami. A řeka valí se tu černá, zasmušilá jako ten převozník tu na blízku pod Rohanským ostrovem, o kterém se říká, že má mezi lidmi patnáct set, a to v samých dvouhaléřích. Rackové křičí nad řekou a pleskají křídly o hladinu vodní. Netopýr zahvizdne a přeletí. (Nevím sice, zdali netopýr hvízdá, ale to nevadí.) Je to k večeru takové smutné místo, že bez butelky koňaku je tu neveselo. Kromě toho konají tu pionéři cvičení a u břehu připevněny jsou jejich pontony.

Ta krajina se dobře hodí pro to, proč právě jsem často sem přicházel. Přes měsíc jsem se tam tloukl a vypil při tom osm litrů koňaku. A pořád nic a nic... Až jednoho smutného večera, kdy stromy skřípaly větvemi ze vzteku, že už podzim svál všechny listy a že již nemohou inspirovat básníky, objevil se tu u řeky mladý člověk. Přesl jsem

kolikrát kolem něho a viděl, že je mu asi šestnáct let a že nemá do toho chuť. Cívil tam už dvě hodiny, vzdychal, smrkal, plakal, díval se na nebe, na vodu, najednou vyňal z kapsy nějakou fotografii, políbil ji, roztrhal, kapesníkem oprášil si boty a skočil do řeky.

Udělal to blízko lodiček, patřících vojenskému eráru. Vzal jsem kámen, běžím k loďkám, urazím zámek, kterým byla připevněna, urazím zámek u vesla, pluji s loďkou tam, kde to šplouchalo a odkud ozývalo se: »Pomóc, pomóc!« A už jsem ho tahal z vody.

Vytáhl jsem ho na loďku, dal mu dva pohlavky a již jsme pluli ke břehu. Při tom mně líbal boty. Když jsme byli na břehu, tu mně utekl. Běžel jsem za ním, ale nedohonil jsem ho. Celý udýchaný vrazil jsem do nejbližší policejní strážnice. Přísně vyhlízející strážmistr vstal s kavalce, a prohlížeje mne, optal se: »Copak chcete?«

»Urazil jsem zámek!« vyrazil jsem ze sebe.

»Pane Kolečko!« zvolal dozadu strážmistr, »prošacujou ho a strčejí ho za katr!«

»Ale dovolte, já vám to vysvětlím...«

»Mlčte!«

»Ale dovolte, to je takhle. Musil jsem urazit zámek...«

Víc jsem nemohl domluvit. Pan Kolečko, strážník, otevřel klíčem separaci, všoupl mne tam a už zase zavřel.

S hrůzou slyšel jsem ostrý hlas policejního strážmistra:

»Pane Kolečko, telegrafujou na direkci, že zde máme jednoho člověka, který uráží zámky.« A za

clivíli nato: »Tak už vám odpověděli? Zítřa ho dáme k soudu.«

Počal jsem kopat do dveří, a pak zas ten ostrý hlas: »Pane Kolečko, dají mu svěrací kazajku!«

Ráno jsem putoval k soudu, když se mne optal strážmistr:

»Kdo vás naučil urážet zámky?«

»Já sám, prosím,« řekl jsem nesměle, neboť za tu noc ve svěrací kazajce stal se ze mne beránek.

Vyšetřující soudce byl roztomilý člověk. Podáři se mně konečně mu vysvětlit, jak to vlastně s tím zámkem bylo. Ale ve vazbě jsem přece zůstal, neboť uražením onoho zámku spáchal jsem poškození erárního majetku. Sedím skepticky na pryčně a mám jen tu naději, že podle nového zákona ona doba, kterou trávím pod věží, bude mně započítána do trestu a že přece mé jméno ocitne se v novinách. V rubrice »Ze soudní síně«.

OTCOVSKÉ RADOSTI PANA MOTEJZLÍKA.

Pan Motejzlík měl velkou radost, že se stane otcem. Ještě dávno před tím, než se mu narodil synáček, chodil po všech známých a vykládal, že už se mu dítě narodilo.

V mnohých případech styděl se za to, že by se mu mohla narodit dcera, vykládal tedy, že se mu narodil chlapeček. Někde opět, aby se nezdálo, že se příliš chlubí, říkal, že má děvčátko. Asi ve třech, ve čtyřech případech říkal, že neví, co to je. Nakonec si to všechno spletl, a když opět přišel

ke svým známým, na dané otázky odpovídal obyčejně opačně. Kde dřív říkal, že má chlapečka, tam říkal, že má dcerušku. A tak to všechno proplítal novou a novou lží; šel dokonce ve své drzosti tak daleko, že mluvil o dvojčatech, a v restauraci pana Brejšky vykládal dokonce o nějaké zrudě, se kterou vydělá strašně peněz. Nakonec sám nevěděl, co se mu narodí. A když konečně přicházel onen okamžik, kdy se měl stát otcem, u přítomnosti tchyně a tchána zmizel do nejbližšího okolí, kdež u uzenáře, u pekaře, v lékárně, ve dvou hostincích a v jedné vinárně říkal, že je to již hotová událost, a opět to šlo tak lživým, prolhaným způsobem: děvčátko, chlapeček — chlapeček, děvčátko — dvojčátko, trojčátko — chlapeček, děvčátko — děvčátko, chlapeček — zkrátka, nechal si zadní vrátka otevřená. A když měl ve vinárně pátou čtvrtku vermoutu v sobě, zvolal: »Ani nevíte, jak jsem šťastnej!« a šel domů.

A když překročil práh svého bytu, vynadali tchán, tchyně a bába dobrému panu Motejzlíkovi ponejprv surovců. A byl pan Motejzlík takovým, aby zasluhoval této přezdívky? On jen očekával radostnou událost a on se radoval. Byť by byl i vypil kolikkoliv vermoutu při té příležitosti a kolikkoliv piv, neboť příležitost dělá zloděje, v jeho duši panovala světlá radost, že dává světu potomka, že rozmnožil český národ, a nakonec ta neskonalá blaženost, že se stává pomalu, ale jistě otcem.

Zatím, kdy tchán v kuchyni mluvil dobrému panu Motejzlíkovi do duše, aby nyní pamatoval na všechny své povinnosti, aby, že se stane otcem, nebral tak na lehkou váhu, aby se vzpamatoval, dokud není pozdě, a aby nebylo pozdě, poslal mu

pro sodovku. Než však sodovku přinesli, stal se již pan Motejzlík otcem. A když babička přinesla to červené robátko, chytil je pan Motejzlík a už s ním byl na chodbě. Chtěl je ukázat vedle sousedům. Vyrvali mu je, a pan Motejzlík, křiče v nočním tichu po domě: »Já mám synáčka!«, seběhl dolů, otevřel si klíčem domovní dveře a běžel do protější restaurace. Tam poručil deset piv a řekl, že má synáčka. Poněvadž před tím před půl hodinou vykládal tam, že má dcerušku, nastala z toho hádka, při čemž pan Motejzlík vykřikl: »Já to musím lépe vědět!« Nějaký občan při tom podotkl, že pan Motejzlík vůbec žádné dítě nemá. I lvíce brání své mládě, natož pan Motejzlík! Rozehnal se po pomlouvači; ten se nedal, chytil pana Motejzlíka za nos a za přispění svých přátel vynesl pana Motejzlíka na ulici.

V nočním tichu, podepřen jsa o zhaslou svítlnu, počal přemýšlet pan Motejzlík o životě. V jeho duši defilovala stará pravda, že když někdo mluví pravdu, že se mu nevěří. Po ní přišla myšlenka na potupu a za ní nakonec zářně zasvítila velká, vznešená rozkoš z otcovství, pýcha otcovská, která dala určit směr krokům paně Motejzlíkovým přes ulici za roh do vinárny.

Tam posadil se za stůl, a poklepáváje paní vinárnici na rameno, řekl: »Tak mám synáčka.« »Ale, pane Motejzlíku, co to říkáte; vždyť jste právě před třičtvrtě hodinou vyprávěl, že se vám narodila dvojčátka, obě holčičky.« Najednou to všecko přišlo panu Motejzlíkovi strašně líto. Složil hlavu do dlaní, dal se do tichého pláče. Jaký je lotr. Ještě než se mu jeho první dítě narodilo, už je přelhal. Pozvedl hlavu, a dívaje se usazenými očima na paní vinárnici, řekl plačtivým hla-

sem: »Dejte mně čtvrtku vermoutu.« »Nestydíte se, to jste otec!« řekla paní vinárnice, »takhle přebírat, zatím co máte být doma, a kdo ví, jestli máte vůbec nějaké dítě, vždyť mluvíte samé nesmysly!«

»Ale zapřísahám vás, paní vinárníková, mám chlapečka, padesátpět centimetrů dlouhého, jemnými chloupky porostlého, úplně červeného; otec je zdrav.« »Tak nedělejte dlouhé řeči a běžte spat; řekla jsem vám už, že vám nenaleju!« »Tak, tohle jsem si zasloužil, když mám tak pěkného chlapečka!« zvolal lítostně pan Motejzlík a vyšel do tmy. Hořká lítost se ho zmocnila; pozoroval, že mu nikdo nerozumí. Na štěstí si vzpomněl, že v Krokově ulici, nedaleko odtud, bydlí starý jeho známý, inženýr Zázvorka. »Musím ho navštívit!« pomyslí si šťastný otec, a bylo to ke druhé hodině noční, když stál před otevřeným přízemním oknem bytu svého přítele a hvízdal do pokoje. Nikdo se neozval, ale co otec pro své dítě neudělá? Beze všech rozpaků vlezl pan Motejzlík oknem do pokoje, a jak tak seskočil na podlahu, paní inženýrová, která čekala na svého chotě, rozsvítila elektrickou lampičku a když uviděla pana Motejzlíka, strašně vykřikla. »Milostivá paní,« zakoktal pan Motejzlík, »přicházím vám oznámit, že se mně právě narodil synáček, pětapadesát centimetrů dlouhý, jemnými chloupky porostlý, úplně červený; otec zdrav.«

Po těch slovech byl již opět na okně a seskočil dolů a zrovna v tom okamžiku, kdy pan inženýr se strojí vlézt do svého bytu, aby nedělal po chodbě rámus. »Nazdar, Zázvorko! Byl jsem ti právě oznámit, že se mně narodil synáček, pětapadesát centimetrů dlouhý, jemnými chloupky porostlý, úplně červený; otec zdrav.« »To je pitomá

výmluva, ničemo!« zařval pan inženýr. Pan Motejzlík se dal na útěk a pan inženýr za ním. Dohonil ho právě před domem, kdy v plném spěchu pokoušel se pan Motejzlík odemknout dům. Beze slova dal mu dva pohlavky a důstojně se vzdálil. Teprve, když byl uprostřed ulice, zvolal: »U soudu si to vyrovnáme!« Za ním ozýval se prosebný hlas pana Motejzlika: »Ale opravdu, Zázvorko, narodil se mi chlapeček.«

S těžkým srdcem stoupal pak pan Motejzlík po schodech. Bylo mu tak smutno, jak lidé nechápou jeho otcovské štěstí. Podepřel se dosti hlučně o dveře svého bytu, dveře se tiše otevřely, dvě ruce vtáhly ho dovnitř; byl to tchán, který mu prostě řekl opět jen: »Vy surovče, myslil jsem, že vás aspoň dítě napraví, a to pěkně začínáte! Styďte se!« Ukázal mu pak na otoman a odešel do pokoje. Pak se objevila porodní babička, spráskla ruce a řekla: »Tohle jste mně neměl dělat, pane Motejzlíku; dostane-li vaše paní horečku, jste tím vinen jenom vy!« Po ní přišla ještě tehyně, která řekla už jen: »Pfuj tajfl!«

Pan Motejzlík natáhl se na otoman a tiše štkal do deky. Nikdo ani z domácích lidí nerozumí jeho otcovské radosti! Tiše pak po špičkách slezl s otomanu, otevřel dveře pokoje, ztratil rovnováhu, natáhl se přes práh a vykřikl: »Kdepak mám synáčka?« Tehyně s tchánem odnesli beze slova pana Motejzlika zpátky na otoman. Už na cestě jim usnul s blaženým výrazem v obličeji.

Tehyně chvíli zachmuřeně se dívala na chrápajícího šťastného otce a pak energickým pohybem stáhla mu zpod hlavy polštář.

Ale pan Motejzlík spal klidně a usmíval se ze

spání. Zdálo se mu, že je na táboru lidu a volá k tisícíhlavým nadšeným zástupům:

»Právě se mně, velectěné shromáždění, narodil synáček, pětapadesát centimetrů dlouhý, jemnými chloupky porostlý, červený, velectěné shromáždění; otec úplně zdrav!«

DRUHÁ ŘADA OTCOVSKÝCH RADOSTÍ PANA MOTEJZLÍKA.

Stane-li se kdo šťastným otcem, jest tu celá řada drobných radostí. Tak na příklad otvíráte stále skříň s dětským prádýlkem, a každému, kdo vás přijde navštívit a vám gratulovat, s velkou chloubou ukazujete košilky, plenky, čepčky, živůtky; chlubíte se, že umíte již převinovat své děťátko a naplňuje vás jistě radostnou pýchou, když můžete své hosty uvést do kuchyně, kde jako natažená pavučina křižují se z jednoho konce na druhý natažené šňůry, na nichž se suší velkotucet plen, ušlechtilé to dílo vašeho potomka, který ne-

jen že nese vaše jméno, nýbrž začíná stejně působit ve veřejném životě jako vy v nejtěplejším věku.

A jaká radost vlévá hřejivé teplo do vašeho nitra, když svého kluka můžete vlastnoručně vážit! S jakou radostí znamenáte do zápisníku každý telegram, o který pomalu, ale jistě podle neúprosných zákonů přírody vašemu potomku přibývá na váze. A opět nová radost, kluk chce pít. Odneseťe ho k matce a vrátíte se k hostům, vytáhnete ze skříně láhev koňaku, a zatím co vedle váš potomek pije, pije i otec a hosté na jeho zdraví. Nálada se stává bujnější; najednou vás napadne, že jste hostům ještě neukázali, jak se umí vaše první dítě koupat. Nalejete do dětské vany teplou vodu, zkoumáte její teplotu na teploměru a krokem trochu potácivým jdete statečně do ložnice pro svoje dítě. Z toho velký rámus; domácím lidem podaří se vyrvát vám vašeho synka z rukou a ukrýt někde v bezpečí před vaší ohromnou láskou otcovskou, která, jak se zdá, nezná překážek. Neboť vy uražen v otcovské pýše, když vám tchyně zavře před nosem, počnete kopat do dveří a křičet: »Dejte mi moje dítě, páni si přejí vidět mého chlapečka!« Je to však marné. Ze zavřeného pokoje slyšet ostrý hlas babičky: »Nebudte impertinentní a jděte na procházku!« Zajisté, že by to mezi čtyřma očima dopadlo hůř, ale vy máte u sebe hosty, kteří se šli podívat na vašeho potomka, a proto ten mírný ton, který se ozývá z pokoje. Vypijete tedy s přáteli ještě jednu láhev koňaku a opustíte slavnostně s nimi šťastnou domácnost.

Všechno to tak právě prožíval pan Motejzlík. Byly to těžké boje po celých těch prvních čtrnáct dní; v okolí se vypravovalo, že pan Motejzlík z ra-

dosti pije se svými přáteli dokonce i sprostý rum. Pak následovala jistá stagnace. Jednalo se o to, jak se má synáček jmenovat. Pan Motejzlík vrátil se právě v růžové náladě od svých přátel a bouřlivě žádal, aby jeho synáčkovi bylo dáno jméno Hektor. V tomto jménu viděl nejen ztělesněnou alegorii síly, nýbrž i přívětivou vzpomínku na Homérovu Illiadu z dob gymnasiálních studií. Samo sebou se rozumí, že po tomto prohlášení všichni se na něho vrhli. Tehán jak obvykle rozšafným způsobem dosti obsáhle, ale výstižně rozebral jméno Hektor, dokazuje, že takové jméno mohlo by být pro budoucnost jeho vnuka kamenem úrazu. Začal tedy školou: Předně dítě, když začíná chodit do školy, jest velice citlivé a rádo rozumuje. Jak by to tedy vypadalo, kdyby se na ně volalo Hektor, a současně by příběhl nějaký velký řeznický pes. Děti se rády baví. Zajisté by takového potupného jména využítkovali jeho spolužáci, čímž by dítě nesmírně trpělo, stranilo se svých druhů, stalo se záдумčivým samotářem a nemyslilo o samotě na nic jiného než na nějaké neplechty. Tento rys povahy by s ním rostl, škola by ho netěšila, kde by byl ku posměchu, jeho inteligence by zakrněla a nedočkali by se na něm žádné radosti. Stal by se z něho nevzdělaný zlomyslník. A ukončil to zcela stručně slovy: »Zkrátka a dobře, vy nemáte do toho co mluvit, to je naší věcí!«

Pan Motejzlík skromně podotkl, že by snad bylo přece jen na místě, kdyby uznali aspoň jen částečné jeho otcovské právo. Dali se všichni do jízlivého smíchu a řekli mu, že je pěkný otec, spíš ničema než otec, a že udělá nejlepší po všem tom, co kdy provedl, když nebude mluvit do věcí, kterým nerozumí.

To pana Motejzlíka urazilo a on odešel z domova pln lítosti, že nemůže pro syna ani to jméno prosadit. Vrátil se celý rozechvělý až druhého dne odpůldne. Byl neobyčejně skromný, když vstupoval do dveří, a velmi uctivý. Asi padesátkrát opakoval: »Ruku líbám, odpusťte, ale já byl na schůzi v Kladně.« Pak koktal, že v Kladně je plno sazí, že celé Kladno je poddolováno a že je to hrozné. Bylo mu odpověděno: »Ba, je to hrozné!« Dále si ho ani nevšimli, zavřeli se v pokoji a když pan Motejzlík zkroušeným hlasem ozval se u dveří: »Mohl bych, prosím, vidět svého synáčka,« dostal za odpověď: »Až vystřízlivíte.« »Ruku líbám,« volal pan Motejzlík, »já dnes doopravdy nejsem opilý, přál bych si snažně vidět krev mé krve, milostivá paní matinko.« Milostivá paní matinka nato neodpověděla a počala hvízdát arii z »Hugenotů«, když počínají vraždit Hugenyoty.

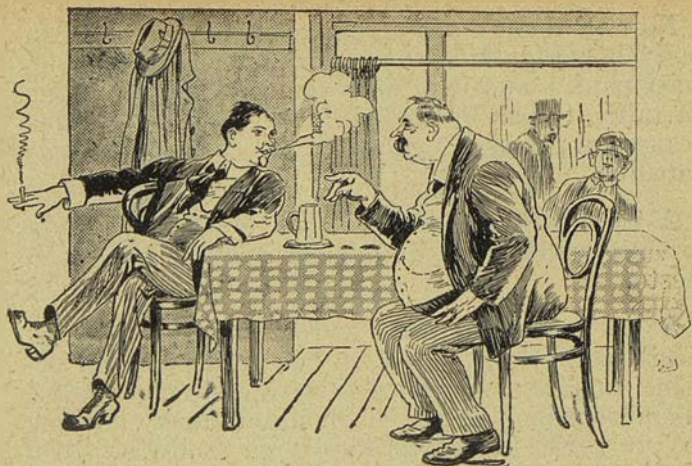
Panu Motejzlíkovi nezbývalo nic jiného, nežli sednout si k psacímu stolu, probírat se došlými dopisy, ve kterých někteří jeho přátelé teprve teď po čtrnácti dnech mu gratulují k jeho otcovskému štěstí. Ta věta mu zhořkla. Vytáhl z kapsy pět krabiček cukroví, které vyhrál pro svého syna, a díval se bolestně na ty červené a bílé škatulky, uznával, že je naprosto nepochopen a že všechno jeho podnikání, kterým chce dokázat, že si váží narození svého prvního syna, není chápáno jako radostný projev, nýbrž jen jako orgie, zlotřilost a sprostáctví. A v té nesmírné melancholii ozvalo se zaklepání a vstoupil tchán, který poklepal mu na rameno a řekl: »Tak, to jsem rád, že konečně jste jednou v pořádku doma a že pracujete. Spěchám a zde vám dávám sto padesát korun na kočárek. Právě o tom jsme mluvili včera, když jste

cdešel, že se vám musí také něco povolit. Vyberete podle svého vkusu pěkný kočárek, no, vždyť bude zas všechno v pořádku. No a teď se podívám na vnoučátko.«

Pan Motejzlík pln neblahé předtuchy, dříve ještě nežli tchán došel ke dveřím, vzal klobouk a už byl ze dveří, po schodech dolů, na ulici, a do kolem jedoucího vozu elektrické tramwaye. Když seděl ve voze, můžeme říci, že tam seděl s čistým nevinným srdcem. Jeho radost nelze popsat, konečně samostatně mohl jednat pro blaho svého syna. Již viděl před sebou, jaký krásný kočárek mu koupí, z kraje záclon u kočárku viděl vyhlížet baculatého cvalíka, který hrabe růžovými ručičkami po peřince. Zdálo se mu, že elektrika jede pomalu. Den se mu zdál takový světlý, rozjasněný, pan Motejzlík by nejraději zhubičkoval celý svět. Uznal také, než dojel na Václavské náměstí, že koupit kočárek pro své první dítě jest velkým lepším novým vstupem do nového života. A že vybírání kočárku musí se dít systematicky, prohlédnout ceníky, nejraději napřed obejít všechny krámy a požádat o vzorníky, pak někde v klidu kavárny se usnést definitivně na nějakém nejlepším, vkusném exempláři. Také tak učinil a celý rozjasněný s balíkem ceníků vstoupil do své denní kavárny. Pak v rohu poručiv si černou kávu probíral se s rozkoší různými vzory, líbily se mu všechny, takže poznovu probíral ještě jednou tlusté svazky ceníků a shledal, že opravdu každý kočárek bude jeho chlapečkovi slušet. Když vyšel na ulici, shledal ke svému úžasu, že je již osm hodin a že jsou již krámy zavřeny. Na rohu Václavského náměstí a Vodičkovy ulice stál chvilku bezradně a díval se na kostky chodníku. Jeho radost jaksi

náhle zmizela. Představoval si, jak to bude doma, až se tam vrátí. Zatím tchán už ví všechno, v jeho duši počínalo býti tak nějak divně pusto, že uznal za dobré vrátit se, až tchán už jistě bude pryč. Říkal sice, že spěchá, ale v takovémto případě si počká až bůh ví do kolika hodin. Zmocnila se ho touha po rozptýlení myšlenek šťavaného člověka veselým rozhovorem s věrnými přáteli, s kterými denně, když se mu podařilo zmizet z domova, sedával v restauraci »U Zvěřinů« v Košířích. Tam rozptyloval své truchlivé myšlenky při dobrém pivě, ale nebylo to ještě to pravé, něco mu stále scházelo, nějaké takové rozčilení, při kterém by zapomněl na svůj smutný osud. Dnes se zde nic nehrálo ani nerecitovalo, až konečně jeden z jeho přátel navrhl, aby šli hrát karty do jisté noční kavárny. Tam že se hraje »boží požehnání«. Jaká to byla kavárna a kde to bylo, se pan Motejzlík nepamatuje, dokonce také neví, proč tam také šel, proč se dal strhnout k takové hazardní hře; ve dvě hodiny v noci musel měnit stokorunovou bankovku, v půl třetí zbylo mu dvacet korun. Vypravuje se, že vykřikl: »Všechno pro synáčka,« a těch dvacet korun že vsadil na poslední kartu... a s velkou slávou za chvíli shrábl 500 korun.

Bylo to druhého dne k desáté hodině ranní, když pan Motejzlík vrátil se domů k rodině. Ale v jakém stavu! Před sebou strkal jeden krásný kočárek, za sebou táhl druhý a za ním vážně posluha nesl druhý pár krásných nových kočárků, a to jeden do pokoje, druhý na procházku, třetí do zahrady a čtvrtý do deště, tak jak mu to v obchodě doporučili.

HOST DO DOMU, BŮH DO DOMU.

Jak obdivuhodné je staroslovanské přísloví: Host do domu, Bůh do domu, ale jak zároveň velké jsou rozdíly mezi východem a západem. Na východě, jste-li hosty, můžete směle choditi v županu hostitele, váš hostitel nemůže se dohledati trepek, poněvadž vy je nosíte, má-li poměr se služkou, musí po dobu vašeho pobytu přihlížet mlčky k tomu, že vy jste na první stráži. Ve všem máte přednost, v jídle, v pití, dáte si libovolně zapřáhnou, jedete, kam je vám libo, měníte jeho personál, navrhujete přestavbu jeho domu, jste-li nespokojeni s polévkou, hodíte talíř svému hostiteli na hlavu, dáte výpověď personálu svého hostitele, zkrátka: Host do domu, Bůh do domu...

Naproti tomu u nás na západě host nevychází ze samých poklon k hostiteli, kloní se, líbá ruce domácí paní, s nuceným úsměvem polyká vše, co má na talíři, třebaš by to bylo něco, co jeho žaludek nesnese, a poslušně vykonává vše, co jeho hostitele napadne.

A když už konečně máte dost té sekatury, může se vám snadno stát, že vás dá hostitel vyvést za město.

A po vašem odchodu vyrojí se sta klepů po městě, že žvýkáte tabák, že jste si čtrnáct dní neměnil ponožky, že vůbec neutíráte si nos, a když, tak ubrouskem, že jste si dlužil od služky korunu, že jste přijel jen proto, abyste se dobře najedl a napil a že jste se dvořil dcerušce svého hostitele, ačkoliv jste ženat a máte osm nemanželských dětí.

A váš odchod provázen je sty vzpomínkami, že jste zakuklený ničema a že chováte jen jednu snahu, vyjíst úplně svého hostitele. Bohužel, bývá někdy na tom něco pravdy.

Mám mnoho krásných vzpomínek na své návštěvy po českém venkově.

Někdy, pravda, hledají mne po návratu do Prahy strážníci. Konečně však se též od toho emancipovali a mně zbývají přece jen milé, příjemné vzpomínky na mé ušlechtilé působení v různých částech království.

Ovšem, není to tak lehké, někde se usadit na delší čas a prohlásit se za hosta.

K tomu jest třeba jisté dávky drzé odhodlanosti a musí člověk jednat diplomaticky a účelně. Tomu se říká, mít praktický smysl pro život.

Jak jsou na př. krásné takové podzimní dny. Kdo žije ve velkoměstě, ten nezná velké, širé rozhledy po kraji zbarveném nejrůznějšími barvami. Lesy, stráně ... Ale, odpusťte, to je celkem hloupé žvanění.

Mně se jednalo o něco zcela jiného. Podzim má i jiné krásy. Husy, zajíce, koroptve a bažanty. Barevné listí nechme padat na opuštěné cesty a povšimněme si krás kaldounku. Nechť zlato padá s dubů a buků v listnatých hájích, podzimní měď na upečené huse vyjímá se též pěkně a hlavně účelně a což zajíc na smetaně neb na cibulce a vůně dušených kaštanů ve vnitru pečených bažantů! A to vše jsou produkty venkova, to vše přichází s podzimem. Kdož by tedy nemiloval venkov a v té sezoně rád by nepobyl uprostřed těch krás?

Jen vyhledat si hostitele. Dověděl jsem se, že všechna ta zvířata, která činí podzim tak vznešeně krásným, vyskytují se v hojném množství na českomoravské vysočině.

Z různých osad v tom kraji vybral jsem si okresní město, zámožné místo, kde jistě jsem byl přesvědčen, že najde se jednotlivec, který by mne uživil.

A tak objevil jsem se konečně na náměstí onoho města uprostřed starých historických domů a počal postupovat systematicky. Předně jsem se díval po firmách a nejlépe zamlouval se mně nápis:

»Karel Lábler, velkoobchodník«. Dům byl největší na náměstí a dělal velice příznivý dojem.

Odešel jsem do blízké restaurace a zahájil hovor s hostinským:

»Ku podivu, tenhle pan Lábler, jak si pomohl, když ještě s mým otcem...«

»Proč by si pomohl, vždyť je to jedna z nejstarších rodin ve městě. Pane, počítá se, že mají na 200.000 jmění. Jeho bratr v Bousově má také tolik.«

»Josef?«

»Ano, Josef.« (Tomu jsem se podivil, jak jsem to uhodl.) »Josef Lábler, víte ten, co si vzal Hauserovou ze Žďáru. Ta byla rodačka z Chlumu, pak se přistěhovali do Žďáru, měli tam obchod. Její bratr Jan se v Uhrách na manévrech zastřelil.«

Vzdychl jsem: »Ubohý Jeník, tak pěkně mu slušela uniforma, ale on byl takový divný. Jednou na příklad povídá k mé matce: »Tetičko, mně se v noci zdálo, že jsem měl známost s řeckou korunní princeznou a že jsem měl zrzavé vlasy.« To se pan Lábler na mne už nebude pamatovat, když mne snad ani neviděl.«

Poznamenal jsem si, zatím co hostinský odešel, abych si to nespletl:

Karel Lábler.

Josef (bratr), Bousov.

Hauserová ze Žďáru (manželka), dříve z Chlumu.
Jan (bratr, bouchl se v Uhrách).

Když se hostinský vrátil, řekl jsem:

»To je tragedie. Vidíte, to je v celé naší rodině. Můj synovec z druhého kolena, když mu bylo pět let, napíchl se na plot, sestřenice tety mé matky spadla z čista jasna do sklepa.«

Hostinský se mne tázal, zdali už pan Lábler ví, že jsem přijel. Mávl jsem rukou: »Nevím, zdali by mu to bylo vhod, jsem přece jen vzdálený příbuzný a nerad bych se vtíral.«

»Ale ten bude mít radost, on je takový dobrák, pošlu tam hned holku.«

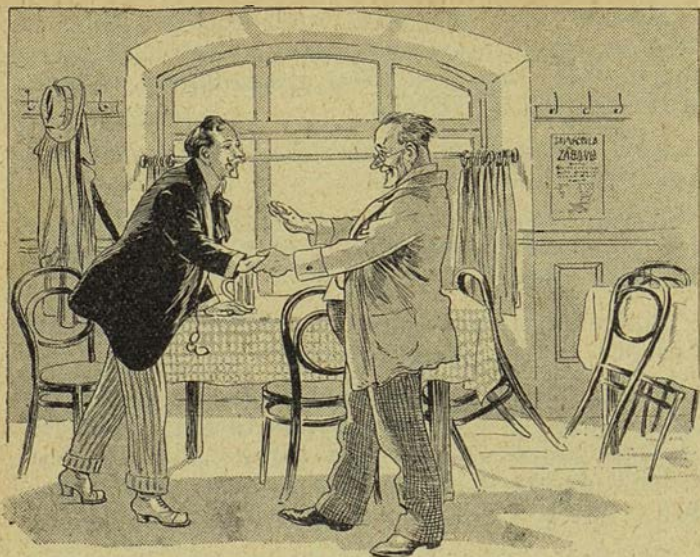
Za chvíli objevil se v lokále starší pán se zarudlým obličejem, s brejlemi a plný radosti hnal se k mému stolu.

Bodře chytil mne za ruku a hulákal: »Z rodiny Láblerů, co? Se strany matčiny?«

Každý člověk je se strany matčiny a proto jsem přikývnul hlavou a už jsem sypal Josefa z Bousova, Hauserovou ze Žďáru, před tím z Chlumu a Jana v Uhrách, který udělal bum o manévrech. Pamatuji se, že jsme oba plakali po pět minut.

Pak došlo ke vzájemnému vyptávání. Tázel jsem se, jak jdou obchody s uhlím. To mně vyvrátil, že obchoduje přece od pradávna s obilím a senem. Zalichotil jsem mu, že seno je důležitou potravinou, a mluvil jsem přes půl hodiny různé blbosti, což se mu líbilo. Pak se mne tázel, co vlastně tady dělám. Řekl jsem mu, poněvadž na nic chytřejšího jsem si nevzpomněl, že chci napsat monografii starých sklepů v městě, poněvadž se tady ukrývali Švédové. Těch Švédů se lekl a počal mně to vyvracet a pravil, že zítra podíváme se do jeho sklepů. Ty prý se táhnou až pod soud přes náměstí. V celém městě že je plno sklepů a že budu mít z nich radost. Někde že je voda a že budu muset plavat. Abych se však nebál, že mně půjčí necky.

Ptal jsem se, v kterém hotelu mně může doporučit, abych bydlil, a byl bych se s největší radostí

praštil přes svá prokletá ústa, když on začal: »Máme zde celou řadu dobrých hotelů. U Kubánků, Na poště, Moravcův, u...« Ani jsem nedýchal. Raději bych se viděl pod zemí.

»... U Stelzů, u Budínských — ale to všechno pro vás nic není, budete hezky bydlit u mne, dokud nebudete s těmi sklepy hotov. Je to moc důležité?

»Celý život chci tomu posvětit.« Hovořili jsme ještě asi hodinu o sklepích a sklepeních, vsugeroval jsem mu, že doposud si nikdo sklepů nevšímal, ačkoliv si to nezaslouží, pak jsme přešli na jeskyně

a hladomorny. To poslední nám vzbudilo chuť k jídlu a šli jsme k obědu.

Počal jsem vésti nový život.

*

V celém městě získal jsem naráz sympatií. Doposud neobjevilo se totiž v městě individuum, které by psalo monografii sklepů. C. k. okresní školní inspektor přál si, abych mu byl představen, a když jsem mu toho dopřál, prohlásil, že mně bude nápomocen, a že ho už dávno zajímaly sklepy.

Pan Lábler, můj hostitel, byl také nadšen. Všude vykládal vše, jak jsem ho poučoval.

V rozmluvě s panem okresním hejtmanem vysvětloval, že jsou sklepy nízké, vysoké, hluboké, krátké, dlouhé, světlé, suché, tmavé, mokré.

Mne zas zvali do různých domů, abych si prohlédl sklepy. Přišel jsem vždy o desáté hodině dopolední a s velikou důkladností jsem prohlásil, že po obědě budu zas opět pokračovati v badání.

Samo sebou se rozumí, že mne v každém takovém domě pozvali k obědu. Po obědě jsem se v těch domech natáhl na pohovku. A jaké to byly obědy! V nich hýřila krása podzimu, o které jsem se již zmínil. Večer pak vracel jsem se ke svému hostiteli, který pomalu zvrtačel. V noci chodil se svíčkou po domě, lezl do sklepa, kde v jedné chodbě naplněné vodou sedl si na stupínek a cosi vykřikoval do tmavého prostoru.

První týden bylo to snad cosi veselého, ale druhý týden začínal být smutným můj hostitel, zejména když učinil jsem jisté narážky, že město se

mně velice líbí a že právě pobyt na venkově v době přechodu mezi podzimem a zimou jest neobyčejně zdravý, a že těším se však nicméně, až v Praze se bude bruslit, to že se ihned vrátím do Prahy.

Neřekl ani slova, ale zbledl jako stěna. Teprve po chvíli se ozval: »Rozumím a chápu.« Dobrý muž počal chápat, že mně chutná jeho kuchyně, kde jsem se choval jako doma.

Ráno jsem si přispíšil, než se šlo nakupovat a říkal jsem: »Milostpaní dnes by bylo dobře upéct to a to, já to rád.« Nešťastný pan Lábler ke konci třetího týdne mého pobytu u něho počal činit jemné narážky, které vesměs týkaly se našeho příbuzenského poměru. Konečně odhodlal se k přímé řeči: »Milý příteli, pravil s trpkým, hořkým úsměvem, »což kdybyste nebyl mým příbuzným?« Vzpomínal jsem na různé podrobnosti, ale nepamatuji se, že by kdy v naší rodině byl někdo vašeho jména.«

»To máte pravdu,« odpověděl jsem klidně, »i já měl jisté pochybnosti, když počal jsem vám vyprávět o svém příbuzenstvu. Tak se mně zdá, že vůbec příbuznými nejsme. A jsem částečně rád, poněvadž vám budu moci projevit lépe svou vděčnost, nežli kdybych byl vaším příbuzným. Příbuzní si myslí, když se někde usadí, že je to povinností od jich příbuzných, aby je hostili, a nemyslí vůbec na vděčnost. Cizí člověk jako já chápe však, že má zde jednati s výrazem nejhlubšího přátelství.« Mluvil jsem ještě chvíli a pamatuji se, že jsme se objali a políbili. Slyšel jsem při tom zvuk, jako když někdo skřípe zuby.

Ten den odjel do nejbližšího města a více se mnou nemluvil. Za jeho nepřítomnosti zjišťoval

jsem různé nepořádky v bytě a vyjádřil jsem se, že by bylo nejlépe nábytek přestavit. Paní Láblerová zamkla se do svého pokoje a plakala.

Nemám rád smutné okolí. Vyšel jsem ven a několik mladých lidí, s kterými jsem se seznámil na počátku pobytu v městě, pozval jsem k Láblarovům na koňak. Vypili jsme celou zásobu.

Paní Láblerová plakala ještě víc.

Druhý den ráno objevil se u mne pan Lábler s puškou. »Umíte střílet?« tázal se sladce.

»Neumím,« odpověděl jsem, neboť zdálo se mně, že v jeho očích plane cosi zlověstného.

»Nu, tak zlé to snad nebude,« řekl, »to se snadno naučíte, půjdeme do našeho revíru na koroptve.«

»Tak s Pánem Bohem,« vzdychl jsem, »snad se mně nic nestane.«

»Když budete opatrně zacházet s puškou, tak to musí dobře dopadnout. Neumíte jistě střílet?«

»Dopřavdy ne!« Opět se tak divně zasmál, že jsem mu mohl číst v očích: »On se nám ten host jistě nešťastnou náhodou na honu zastřelí.«

A tak jsme šli.

Napřed jsem nic netrefil. On stále mne nutil, bych přeběhl brambořiště a dal pozor, abych neklopýtl. Tvářil jsem se, že vůbec neumím s puškou zacházet, a on volal: »Nu, snad přece něco zastřelíte, mám zde v revíru dva houfy.« Najednou jsem vyplašil houf, prásk, čtyři koroptve spadly. Připevnil jsem je za zobák na provázky, zapíal dozadu na řemen a pustil se dál. Nemohl mně stačit a volal: »Až tam k potoku, dál už to není můj revír. Tenhle vrch je ještě můj!«

Do večera ztratil jsem ho z dohledu, vystřílel jsem mu dvacet koroptví a s kořistí odešel do mě-

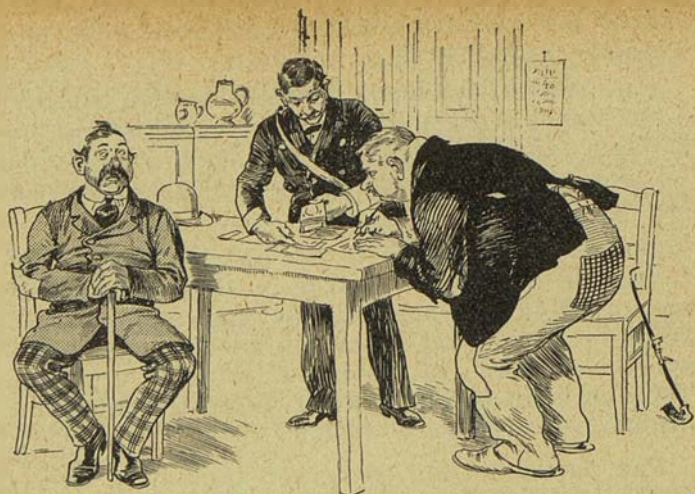
sta, kde jsem všech deset párů rozprodal po restauracích. V jedné restauraci jsem z nedostatku jiného hovoru prohlásil, že je prodávám z nouze a z hladu.

Host do domu, Bůh do domu!

V dobré náladě vrátil jsem se ke svému hostiteli a odevzdal mu ručnici.

»Kde máte koroptve?« »Všech deset párů šlo dobře na odbyt, prodávaly se hezky, děkuji vám srdečně, pravil jsem vlídně. Zbledl, zasmál se strašlivě a počal rozbíjeti nábytek. Dnes se stav jeho již poměrně zlepšil. Jest stále sice hlídán v sanatoriu, ale již nezuří. Apaticky dívá se kolem sebe a tupě se chvílemi usmívá, při čemž šeptá: »Host do domu, Bůh do domu.«

Jen občas zařve: »Kde je ten pán s mými koroptvemi?«

MEZI PŘÁTELI.

Když panu domácímu Turnému oznámili, že je v Praze pan Pletánek a že si již od pěti známých vypůjčil po 20 korunách, odebral se pan Turný domů, aby vykonal horečnaté přípravy k jeho uvítání.

Běžel v pravém toho slova smyslu, aby byl dříve doma, než ta velká voda přijde.

Předně zamkl pokoje a pak si vypůjčil od domovníka starý troubel od dýmky a došel si pro špičku k troubeli do trafiky, kde si koupil sádrovku. — Pak rozdělal v kuchyni oheň, vypaloval

sádrovku a natřel ji trochu leštidle na boty, aby vypadala hodně černě.

Pak nalomil špičku k troubelu, ovinul papírem a obvázal motouzem. Pak to všechno pěkně ušpinil. Troubel také ovinul na jednom místě motouzem. Dýmka vypadala, jako by prodělávala švédská tažení.

Domovníkovi schovával pan domácí Turný vždy zbytky od doutníků. Kladl je do papírové krabice za okny. Nyní si je nastrkal do kapes starých šatů, ve kterých okopával ve své zahrádce záhony, neboť svlékl své pěkné šaty a zamkl je vedle v pokoji. Tobolku hodil na stůl v kuchyni, když tam nechal drobné peníze asi za 1 korunu.

Pak napsal křídou na černou tabulku u dveří: Dlužen uhlíři 2 K 40 h, řezníkovi 12 K 50 h, kupci za petrolej 24 h.

Uspořádat to všechno, odešel k domovníkovi, kde prohlásil, že za nějaký čas bude ho hledat jeden pán. Ne, aby tedy říkali: »Ano, pan domácí je doma. Ať ho jmenují jen pan Turný a třebaš řeknou, že už domácím není.«

Když byl zas v kuchyni, oddechl si a podívav se na všechny přípravy, spokojeně se usmál. Teď už může přijít.

A on také přišel. Vtáhl do bytu takový smutný a pan Turný ihned zpozoroval, že záplata na lokti jeho hosta jest čerstvě přišita na látku. Někde se natrhla a pod záplatou bylo vidět poctivý, neporušený loket kabátu.

»Vida, ty se máš,« řekl pan Pletánek, »to už je doba, co jsme se neviděli. Z tebe se stal pan domácí a do mne, abych tak řekl, život začal svůj dráp.«

Pan Turný zakašlal. »Já že se mám? Já už se vůbec nemám. Dům mně prodali.«

Pan Pletánek se pousmál: »No, tak zlé to snad nebude. Ale já mám smůlu. Zas se musím stěhovat do Prahy, vlastně už mám nábytek na cestě. Bude to stát tři sta korun. Taková smůla se na mne přilepila. Když ti to budu povídat, ani tomu věřit nebudeš.«

»Jest čas,« pomyslnil si pan Turný, »vyrukovat s dýmkou.«

»Co to máš, prosím tě za dýmku,« zvolal pan Pletánek, když uviděl tu obludu, »ty jsi přece míval tak krásné dýmky.«

»Míval, pravda, že míval,« zavzdychl pan Turný, Ale to už je pryč, musel jsem to všechno prodat! Inu, hochu, časy se změnilý. Ani pořádnou špičku už si nemohu koupit. Nemáš snad náhodou s sebou tabák?«

Pletánek se opět smutně usmál: »Já a tabák? Už jsem nekouřil, ani nevím. Z čeho taky, a za co? Kde najdu ty peníze, kde? ptám se.«

»Já bych ti, příteli, tu dýmku půjčil, ale ona moc zapáchá. Nemám, abych si mohl koupit nový troubel. Opravil jsem si tenhle, jak vidíš a tu sádrovku už mám také přes rok. Podívej se, jak je černá. Už se ani vypálit nedá. A kde bych vzal také peníze na jinou. Podívej se tamhle na stůl. Jen otevři tobolku. Co tam uvidíš? 45 krejcarů. A to je všechno mé jmění. S tím mám vydržet měsíc, dva měsíce.«

»Ba je to, ani si nedovedeš pomyslit,« zaplakal pan Pletánek, »takový psí život, že mít na revolver, člověk by věděl, teď buď udělám konec všemu,

nebo za těch 12 korun začnu nový život. Děti obléknu, dám jim najíst.«

»Ty máš děti?«

»Dlouhá historie. Čtyři, páté na cestě, při šestém matka zemřela. Nemoci stály peníze. Nyní právě nejstarší hoch má nádor mezi žaludkem a hltanem. Operace má stát 120 korun. Ale kde je vzít, abych zachránil život nebohému chlapci. Kdyby bylo alespoň přátel, kamaráde, my jsme byli vždy takoví staří dobráci...«

»Dovolíš, já si nacpu,« přerušil pan Turný a jal se hledat slavičky po kapsách. Našel kus britanika a rozlamoval je do dýmky. »To je z pošty,« řekl, »tam najdu vždy největší. Pak také u německého divadla.«

Pan Pletánek znovu zavzdychl: »Ty máš alespoň čas na to, ale co já, co já, otec devíti dětí? Začalo se mně to rodit a už nepřestalo. A můžeš se děti dohlídat? Proč musel jsem uject do Prahy? Poněvadž jeden můj hoch zapálil nedopatřením stodolu sousedovu. Mám platit osm set korun a proto přicházím k tobě, takovému starému příteli...«

»Odpusť,« řekl pan Turný, »ale na něco bych byl zapomněl.«

Šel k černé tabulce, sňal ji a pak vida, že ho pan Pletánek pozoruje, psal křídou: »Dlužen kupci za sirky 2 haléře.«

»Vedu si tady knihu, už je toho hodně, nevím, jak to zaplatím.«

Ozvalo se klepání, a do kuchyně vstoupil listonoš s penězi.

»Pan domácí Turný,« hlásil, »rače to podepsat.«

A zatím co on podpisoval třesoucí se rukou, že továrna na margarín v Libni zasílá mu dividendu 470 K, vyplácel je listonoš na stůl v pěkných dvacetikorunách. Když odešel, podíval se pan Turný na pana Pletánka a máchl rukou náhle a zvolal: »Vem si z těch peněz, co chceš, ty podvodníku.« A dal se do hlasitého pláče.

DOBRODRUŽSTVÍ PANA HORTÍKA.

Panu Hortíkovi byla svěřena čestná úloha, aby napsal proslov na oslavu jubilea přednosti pátého oddělení, pod kterým více méně žalostně sloužil již na šestý rok. Jak k té cti přišel, celkem nechápal, řekli mu, že je ze všech nejmladší, tak že to může napsat pěkně a obsáhle. Vrchní oficiál mu řekl, že mu dá určité pokyny a velice lichotivě při tom podotkl, že je pan Hortík nadmíru talentovaný člověk, ačkoliv včera ještě sám ho nazval velbloudem k vůli tomu, že pan Hortík

sečítal K 822.— + K 67.— tak, jako by se to rozumělo samo sebou, že to dělá K 1289.—

Pan Hortík stál tedy před hotovým faktem. Do týdne musí proslov napsat. Pan vrchní oficiál mu též řekl, že mu ponechávají úplně volnou ruku. Může to napsat v próze nebo ve verších.

Když pan Hortík opouštěl to odpůldne kancelář, připadal si velmi vznešeně. Zdálo se mu, že celá budova státního úřadu nějak se přívětivě na něho usmívá, a vstupuje do tramwaye, pomyslí si: »Dnes, prosím, páni kolegové, dejte dolů klobouk, neb slavný den nám nastal již.«

Zamnul si ruce vesele. Ono to půjde ve verších! A najednou jako by mu někdo dal ránu pěstí do hlavy, zbledl a pomyslí si, jaký pak je rým na klobouk? Všechno mu náhle připadalo tak zehátralé, jeho hlava praskala.

Přišel domů a neřekl ani své domácí paní: »Má úcta,« mumlal jen: »Klobouk, klobouk, klobouk, ouk, ouk, ouk.«

Jeho domácí paní dala se do pláče, pak šla do jeho pokoje a tam cosi kutila, takže když přišel, aby se převlékl, našel tam na stole všechny své klobouky, celkem čtyři, letní, bouřku a dva plstěné, pěkně vykartáčované vedle sebe.

Srazil to všechno se stolu a vyřítíl se na ulici.

»Musím se jít vykoupat do lázní,« řekl k sobě, »pak to půjde velmi pěkně, člověk se v páře uklidní, a to by byl v tom čert, abych ten rým na ten klobouk nenašel.«

»Pan Hortík leží v lázních na pohovce a mumlá:

»Klobouk, ouk, nouk, vouk, zouk, mouk, rouk, douk, jouk.«

Když vycházel z lázní utrápenější, než tam přišel, najednou našel slovo: »brouk.«

Potěšilo ho to. »Ono to půjde,« pomyslí si a když seděl u uzenáře, najednou mu přišlo na mysl: »Klobouk, brouk, stlouk.«

Radostně zaplatil a vesele vyšel ven.

»Není to sice ještě to pravé, ale ono to půjde.«

Večer v hostinci, kam každý den chodil, zavedl nenápadně řeč na klobouky.

»Dnes jsem četl,« řekl nejistě, »že v průmyslu kloboučnickém nastal jakýsi úpadek, některé velké kloboučnické firmy zastavily platy.«

»Nedivte se,« řekl jistý sekretář, »materiál jest stále dražší, cena plstěných klobouků je poměrně nízká. Podívejte se na příklad na můj. Mám ten klobouk...«

Pan Hortík už se nezdržel, ačkoliv se přemáhal, jak mohl a za všeobecného vzrušení počal houkat: »Klobouk, ouk, nouk, stlouk, brouk, vouk, zouk, mouk, rouk, douk, jouk.« Napřed se dali do smíchu a pak se vážně na sebe podívali. Zpozoroval to, začervenál se, zaplatil rychle a šel výčepem domů.

Po jeho odchodu říkali si o něm, že se opil a že je to hnusné, když se mladý člověk takhle spustí.

»To dělá kořalka,« řekl vážně pan Militký, růžový starý pán, »já měl jednoho tovaryše a ten když vypil půl litru slivovice, tak zas říkal: »Hele, tele, mele, bele.«

Pan Hortík zapadl k Tomáši. Tam u černého piva vzadu seděl u stolu sám, hlavu měl v dlaních, přemýšlel a potil se.

Chvílemi si myslil, že by bylo lépe, kdyby si odpočinul a nechal toho.

Ale ať dělal co dělal, vždy mu bylo jako by měl škytnout: »ouk, mouk, nouk, brouk, stlouk.«

»Je zde volno?« řekl k němu jeden pán, přisedávaje naproti. »Prosím.« Chvilí seděl naproti němu a mlčel a pak počal mluvit o politické situaci. Pan Hortík říkal »ano« a »ne«. »Mně můžete důvěřovat,« pravil pán, »já jsem z těch dobrých Čechů, já jsem Válka, kloboučník.«

Pan Hortík se od té doby na nic nepamatuje. Ví jen, že skočil na nějakého pána a že ho počal škrtit a že křičel: »Ouk, nouk, mouk, brouk.«

Dnes dlí u své sestry na venkově na zotavené a má idiosynkrasii, že nesmí míti klobouk na hlavě. Proto chodí v ženském šátku. Je mu již lépe a jen tak dvakrát za týden píše na vrata stodoly lapidárními písmeny: »Ouk, nouk, mouk, couk, brouk, stlouk.«

»Měl ten proslov raději skládat v próze,« říká jeho sestra.

HOSPODYŇKA.

Jisto je, že příroda obdařila slečnu Hermu vzržením vášnivě Italky nebo Španělky. Její ohnivé černé oči, snědá pleť a černé vlasy, myslím, že udělaly dojem na kde koho. Gourmandi lásky jistě by si mnoho slibovali od toho pěkného vášnivého vzhledu Hermy.

Nebylo to na žádném plese, seznámili jsme se k vůli kolomazi.

Měla tenkrát nové bílé šaty a neopatrně přejel kolem ní ruční vozík, jehož náprava natřena byla kolomazí. Obvyčejně se má za to, že vozy natírají kolomazí pro umenšení tření, ale v tomto případě patrně též proto, abych se seznámil s Hermou.

Když stála tu tak zničená, přistoupil jsem k ní a řekl, že na kolomaz je nejlepší benzin. Její černé oči se na mne zadívaly a já počal něco žvanit, že kolomaz je smíšenina tuku s dehtem, pak jsem mluvil něco o odpárání.

»To nepůjde,« pravila vykasavši si sukni. Uviděl jsem tak krásné nožky, že jsem zoufale počal blábolit, že kolomaz se dává též do Walcovy koupele proti svrabu ovčí.

To jí patrně zalichotilo, neboť se usmála a dovolila mně, abych ji tak zohavenou doprovodil domů.

Pak to pokračovalo ve vši počestnosti a konečně mě představila rodičům, že jsem ten pán, jenž jí poradil benzin na tu kolomaz a že to pustilo.

Říkám schválně, že to pokračovalo ve vši počestnosti. Její typ vášnivé ženy mne úplně zklamal. Byla apatickou ke všem mým láskyplným pohledům a řečem, kdy jsem dělal narážky, že ji miluji.

To mě uvádělo v zoufalství a u večere, když jsem k nim přišel, tu jsem se cpal s velkou vervou.

Když to viděla, počala jednou odnášet mísu s knedlíky, právě když jsem si chtěl brát po třetí. Pak se ten večer ponejprv více rozhovořila. Seděli jsme sami v jídelně vedle sebe na pohovce. Páni rodiče šli ven, vyvést psa.

Její pikantní rtíky daly se do pohybu, když jsem ji vzal za ruku a něžným hlasem mně svěřila, že dnes nedala do knedlíků vejce, nýbrž že je obarvila

nějakým práškem, náhražkou, a že mouka na ně byla číslo dvě.

Políbil jsem tu ručku, která tak dobře, a abych řekl obchodnický, dovedla zadělávat na knedlíky a ona prvně mě pohladila po vlasech.

»Podívejte,« řekla, »vy máte řídké vlasy. Udělejte si mast z čerstvého hovězího morku, který utřete se šťavou citronovou ve hmoždíři. Tou mastí natrou se vždy večer vlasy.«

»Když já nemám hmoždíře,« řekl jsem co nejnežněji, líbaje jí ruce.«

»Tak vám půjčím náš,« řekla a odběhla, aby mně osmikilový hmoždíř zabalila.

»Nechte si ho vůbec,« řekla, »my máme ještě tři a dva dostanu po smrti tetičky.«

Považoval jsem tedy hmoždíř za dáreček z lásky a v elektrice se na mne obecenstvo počalo divně dívat a odsedávat, když jsem hmoždíř rozbalil a počal ho líbat.

Doma jsem hmoždíř ozdobil růžovou stuhou, vyryl jsem do něj srdce a naše písmena a tak asi celý týden jsem s ním chodil spát. Dával jsem si ho pod polštář.

»Má mne snad přece doopravdy ráda,« těšil jsem se a čekal s netrpělivostí, až mně ta krásná dívka padne do náručí a počne mě objímat, žvatlat mé křestní jméno po tuctech zdrobnělých variací.

Prozatím mně domů dala s sebou vál na nudle a recept, jak se nudle dělají.

Řekl jsem jí jednou v roztoužení, že mám rád nudle. Chtěl jsem říci, že mám rád ji, ale byla tam nějaká její sestřenice, tak jsem převedl řeč na to moučné jídlo.

Místo hmoždíře líbal jsem nyní vál a umínil si, že jí definitivně vyznám lásku a že jí řeknu nějak dojemně někde u lesa, nebo u potůčku, či na vrchu, až bude západ slunce: »Chcete být mou ženou?«

Lépe je před tím dát jí vypít čtvrtku vína. Mám zkušenosti, že většina žen, které jsem tak oslovil, rozhodně řekla: »Ano.«

Projektoval jsem tedy výlet. Její rodičové nám dali čas do 10 hodin večer, před zavřením domu.

Vybral jsem tentokráte Závist. Předně jest to pohodlné spojení a pak tam psal Hálek své »Večerní písně«. To se ovšem jen tak říká, on je psal doma, ale na ženské to pořád ještě platí.

Změknou, stanou se přístupnými, když je člověk vezme kolem pasu. S Hálkem jsem se už vůbec navváděl věci, darmo mluvit.

Herma řekla, že si vezme nějakou knížku s sebou na výlet.

To je též dobré. Vezmu jí knížku z ruky a řeknu: »A teď budeme číst spolu.« Dáme hlavy k sobě a já čtu. Dělá, že nepozoruje, že ji беру kolem pasu, tisknu.

Herma si tedy vzala s sebou též knihu. Na parníku jsem ji otevřel a shledal, že ona kniha je: »Návod ku přípravě zavařenin.«

Doposud byla zamlklá a tu hned se jí rozjasnila tvář a počala hovořit o angreštu, o rybízu, o merunkách.

Výlet počal velice pěkně. Nahoře na Závisti v lese usedli jsme na skálu, kolem nás voněly keře, ptáci zpívali a slunce proniklo stromy a vrhlo mně pruh zlata na límec kabátu.

»Jaká to krása,« řekl jsem stiskuje její ručku. »Je vidět,« řekla, »že máte límec u kabátu trochu zamaštěný; vyčistíte ho směsí 38 dílů vody a 1 dílu čpavku. K čištění můžete vzít kartáč, flanel, nebo lněný klůcek, který však musíte často novým zaměnit.«

Nedbal jsem toho a zvolal: »Nemáte radost z toho, jak nás světu ukrývají keře? Jsme zde sami, slečno Hermo, jen lískové keře jsou kolem.«

»Z lískových ořechů,« pravila, »jsou velmi dobré kapky proti bolení žaludku. Asi 60 ořechů rozkrájíte na malé kousky do láhve, k tomu se přidá hrst drobně tlučené skořice, čtyři kousky hřebíčku, něco květu a puškvorce, čtvrt litru čistého lihu, což se nechá ustát na teplém místě asi čtrnáct dní. My máme ty kapky doma a když je mamince špatně...«

»Ach, proč mne trápíte,« řekl jsem, »hled'te, jak je tu krásně a jak tu všechno voní, ta kůra, čerstvá a svěží mladých habrů.«

»Voní to jako lysol,« řekla opovržlivě. »My u nás užíváme lysolu jako prostředku k vyhubení hmyzu... Ani nevíte, co jsme měli štěnic, když jsme se přistěhovali do toho nového bytu. Zahubili jsme je všechny lysolem. Já vám doma zítra dám lahvičku, kdybyste snad potřeboval.«

»Vy okoune,« zvolal jsem.

»Jedl jste už okouna u nás?« tázala se rychle, »my ho děláme dušeného na kmíně, sádlem politého. Je znamenitý a není to drahá ryba.«

Vstal jsem. Viděl jsem, že příroda, Hálek, já, vášně, láska, vše je marné proti takovému okounovi, proti lysolu, kapkám na žaludek a stům a stům věcem, které chová v sobě krásná hlavička

Hermý, na které ona stále myslí, aby vyplnila to, co si předsevzala, totiž být hospodyňkou.

A jsem přesvědčen, že v den svatební, najde-li někoho, kdo by si ji vzal, když bude s ženichem odcházet do budoiru lásky a když jí řekne on, pomáhaje jí ze živůtku: »Ty okoune,« že mu řekne: »Okoun se peče, smaží, rosoluje a připravuje na modro. Také se může marinovat, můj zlatý...«

HŘBITOVNÍ IDYLLA.

Procházím-li se ztichlými olšanskými hřbitovy, kdy smuteční vrby hořce šumějí a těžká vůně tuberos visí nad hroby a v soumraku kdy bělají se kříže, tu vzpomínám na tento příběh.

C. k. školní inspektor Jandera rád strašil. Bylo to od něho docela rozumné, neboť by se byl jistě v hrobě nudou ukousal. Takhle si alespoň, poněkud nelogicky ovšem, liboval, že mu jako strašidlu lépe ubíhá věčnost.

Bylo to jakési vytržení z nudy, beztoho měl nohy, jak je měl po celý den v rakvi nataženy, celé dřevěné. Když šel strašit, tu své hnáty trochu alespoň provětral a ohnul.

C. k. školní inspektor Jandera byl zcela elegantním strašidlem, neboť ho pochovali v černých šatech, vyplníce jeho poslední prosbu, aby mu dali hodinky s sebou do rakve. K velké žalosti jeho posluhovačky ponechali mu i zlatý skřípec a prsteny.

Třeba podotknout, že příliš mnoho hrůzy nebudil, a že naháněl jen příliš málo strachu zamilovaným párkům, které se mačkaly noční dobou u zdi hřbitovní. Dokonce dostal jednou i vynadáno, když indiskretně přešel kolem nich tiše, bez klobouku ve svých černých šatech.

Jeden noční hlídač považoval ho za blázna a vypravovalo se, že v noci chodí takový podivín kolem hřbitova. Ve zlatém skřípci, v černých šatech a bez klobouku. Když jednou noční hlídač, hlídačící Maršnerovu továrnu u Olšan, byl při kuráži, tu prý zvolal na něho posměšně: »Vašnosti, nechte na hlavě.« Černý pán při tom ani nehlesl, jen tak divně přešel, jako by proplul vzduchem kolem.

Jednou mu vzal prý láhev žitné s rumem z ruky, když noční hlídač dal ji k ústům volaje: »Na jejich zdraví, vašnosti.«

Co je na tom pravdy, nevím, ale soudím, že noční hlídač nelhal, neboť nějakou láhev ráno po tom našli na kamenné desce nad hrobkou c. k. školního inspektora Jandery, ovšem prázdnou.

Strašit se mu tedy jaksi dobře nedařilo, nevzbuzoval ani tolik hrůzy, jako za živa mezi maturanty a to právě jen pro své elegantní vystupování.

Jaké jiné strašidlo, velmi poutavé, byl jeho soused z hrobky, hodinář Havel.

Ten, aby mohl lépe strašit, poručil v poslední chvíli, aby ho pochovali ve vysokých botách lakových a jen v rubáši a na hlavu aby mu dali fez. Rázem půl jedné přijelo toto strašidlo do střesovické remisy posledním vozem elektrické tramwaye. Sedělo při tom na střeše a dovádělo. Obvyčejně se bavil hodinář tím způsobem, že vypínal kladku vozu a když vůz se zastavil, tu proletěl s jedné plošiny na druhou, rýpl řidiče do zad a skuhraje zmizel zas na střeše vozu, aby prováděl dále své příšerné rejdy s kladkou. Pak ovšem musil jít domů na olšanské hřbitovy pěšky.

Vypadal tak hrozně ve vysokých botách, v rubáši a s fezem na hlavě, že policejní hlídky, které potkal, zděšeně před ním salutovaly.

Prováděl různé neplechy v samotné Praze. Tak na př. vylezl v noci ve svém strašidelném úboru na stožár elektrické svítilny, houpal se na ní a strašlivě kvílel a pak ke všemu zpíval olšanskou hymnu: »Hřbitove, hřbitove, zahrádko zelená!«

Jednou však ho vytrestala jedna stará biletářka, která po divadle zašla si na vermut. Když ji chtěl strašit na Žižkově v ulici Roháče z Dubé, udatně obořila se na něho deštníkem a přes to, že strašlivě skuhral, hnala ho až do Libně, nemajíc s ním sliťování.

Někde za továrnami vysočanskými vycházelo ižž slunce, když hodinář lezl přes zeď libeňského hřbitova, aby se před tou ostudou, že straší za bílého dne, schoval v nějakém hrobě.

Vlezl rychle do hrobu jistého obchodníka s do-

bytkem a uléhaje v rakvi na jeho kosti, omlouval se slušne, že nemůže jíti domu. »Kdybych aspoň v hrobě měl pokoj,« vzdychl obchodník dobyt看, »nebo kdybyste uměl hrát karty. Mám je s sebou, museli mně je dle poslední vůle dát do rakve.« Hodinář řekl, že umí, a tak hráli jednadvacet až do půlnoci, kdy obchodník dobyt看em prohrál posledního červíčka, ačkoliv si řekli, že to nebudou brát příliš vysoko. Uzavřeli spolu přátelství a obchodník dobyt看em slíbil, že hodináře vyprovodí na Olšany. U židovských pecí polekali jízdní policejní hlídku, která v jednom trysku uháněla od nich až do Hrdlořez. Nad Strašnicemi vycházelo slunce, když řekl hodinář ke kolegovi, strašidlu z Libně, že jest dnes jeho hostem a že budou hrát, když má s sebou karty, jednadvacet, ale ne o červíky, ale o červotoče v jeho dubové rakvi. Červíčky bohužel mu nemůže nabídnout, neboť má vyementovanou hrobku. Na své hrobce seděl v pološeru c. k. školní inspektor Jandera a koukal smutně.

»Kde jste ráčil strašit, pane inspektore?« tázal se hodinář, když představil svého nového přítele.

»Strašil jsem jako obyčejně,« odpověděl zarmouceně školní inspektor, »na černokostelecké silnici a pak mne napadlo zajít do Vršovic. Pod vinohradským pivovarem potkal jsem jednoho muže, který se na mne podíval a nežli jsem se mohl vzpamatoval, tu . . . prosím, račte se podívat.«

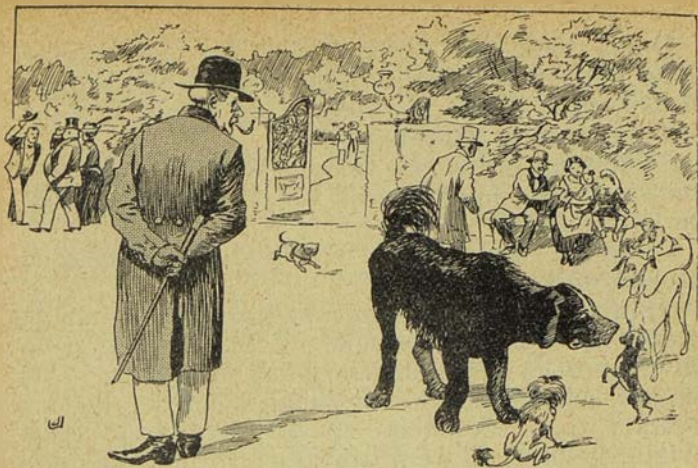
Rozepial černý kabát a vytáhl prázdnou kapsu.

»Pánové,« pravil smutným, plačtivým hlasem, »ten chlap mně ukradl hodinky. Jak teď poznám, kdy je půlnoc, když ke mně do hrobky nevnikne hlas hodin ze Žižkova?«

Dal se do křečovitého pláče. »Neplačte,« upozorňoval ho hodinář, »vždyť se rozsypete.«

C. k. školní inspektor nedal si však říci a tak se stalo, že zřízenci hřbitovní, když šli kropit hroby, našli u jeho hrobky zlatý skřípec, dva prsteny, hromádku popela. A to bylo vše, co zbylo po nešťastném strašidlu, c. k. školním inspektorovi Janderovi.

A s vůní tuberos vítr odvál jeho popel.

ROMÁN NOVOFOUNDLÁKA OGLU.

I.

Novofoundlák Oglu byl na pohled velice rozšafný. Ve skutečnosti však tvářil se tak jen na oko, neboť byl velice vypočítavý.

Kdykoliv na ulici mluvil s jinými psy, dělal dojem moralisty, jako tenkrát, když ten křivonohý žlutý jezevčík vypravoval mu, že ta hezká chrtice hladkosrstá, od radů vrhla nějaké chlupaté tvory, podobající se pudlíkům, tu zvolal Oglu: »Dobře jim tak, mají si dát na slečinku lepší pozor.«

Když však odjel se svými pány pryč, tu daleko od svých přátel přestal být nadobro moralistou a nebylo snad psa mravně otrlejšího nad Oglu.

Doma však, jak říkám, dal si na sobě záležet. Stále byl kolem starého pána, poněvadž rozuměl všemu, co si o něm povídali, a oni říkali, že i ten pes má starého pána nejraději.

Sami však ho neměli tak příliš ve vážnosti, neboť starý pán, kudy chodil, tudy vyklepával dýmku.

Proto mu říkali: »Běž, Oglu, se starým pánem na procházku!«

Oglu jak to slyšel, běžel do kuchyně a tam už dostal něco na přilepšenou, ať kus uzenice nebo škvarky a již byl u starého pána, štěkal na něho, skákal kolem, tahal ho za kabát, běhal ke dveřím, a starý pán třesoucím zpěvavým hlasem řekl: »Oglu, ty chceš jít na procházku? Ty mně máš nejraději! Ostatní by mne nejraději snědli. Pojď Oglu, dostaneš uzenici.«

Jakmile byli venku, Oglu už nedělal, že má radost. Věc byla hotova, dostal uzenici, proč by se tedy dál přetvařoval. Líně šel za starým pánem a zíval na celé kolo. Tato přetvářka byla ošklivý rys v jeho povaze. Pak se starý pán setkal na náměstí s několika svými známými a tu Oglu zas radostně štěkal na ně a dělal, že má radost, že je vidí. Dostal někdy od nich různý pamlsek. Jakmile ho spolkl, pomyslí si: »Co mně teď po vás.« Sedl si na zem a díval se unuděně kolem sebe.

Nebavilo ho, co si budou povídat, neboť to věděl již napřed, že budou mluvit o tabáku, jaký býval dřív tabák dobrý, teď že nestojí za nic.

»Kdyby ho aspoň nekouřili,« povzdechl si Oglu, »jak já k tomu přijdu, že když si čistí starý pán dýmku drátem, ten drát plný močky otírá o mou srst. Kdyby to někdo jemu tak udělal.«

»Ale starý pán se nelíže,« stěžoval si dál sám k sobě, děláje, že spí, aby nemusil si hrát s malým Robertem, který ho tahal za uši, »za to však se lížu já, ale jak já k tomu přijdu?«

Jednoho dne starý pán, jak šukal po domě, zapomněl dýmku na lavici v předsíni. Oglu dýmku vzal a běžel zadem, zahradou k žumpě, odkud zahradník čerpal vodu na záhony.

Tam dýmku pustil do zelené vody a vrátil se domů. Toho dne bylo boží dopuštění v domě. Starý pán křičel, že už dny jeho jsou sečteny, když se mu ztratila stará jeho drahocenná dýmka, že už nebude s nimi tady dlouho se trápit, že beztoho ví, jak je jim na obtíž, a že když jeho se bojí z čista jasna zprovodit se světa, že aspoň tu jeho dýmku někam zašantročili. Oglu chodil za starým pánem při tom hledání, a dělal, že čichá a hledá stopu. Starý pán ho hladil a říkal:» Ty můj jedinej, věrnej pomocníčku! Dostaneš buřtíčka.«

Když buřtíka dostal, Oglu si lehl v pokoji na koberec a stahoval hořejší dáseň. To se ten černý chlupatý hříšník smál.

Oglu chodíval z vypočítavosti lehat si k jeho posteli a když ve všeobecném smutku se mu to nerentovalo, prodléval raději v kuchyni, kde chytal mouchy, které rád polykal, jak řekl jednou rozčafně tomu hnědému jezevčíkovi, příjemně šimrají na jazyku.

Ztráta dýmky tak rozmrzela starého pána, že za čtrnáct dní mohli již otevřít jeho závěť.

Odkázal veškeré své jmění chudobinci. Oglu se právě přitrefil k tomu, když už všichni věděli, jak ta závěť dopadla.

Mladý pán ho kopl. Proč pořád chodil se starým

pánem a tahal ho na procházku k řediteli chudobince?

Kdykoliv se na Oglu podívali, tu říkali: »A tuhle černou bestii měl ten starý partyka nejraději. Zalezeš někam do kouta.«

Připomínal jim tak starého pána, že se v rodinné radě usnesli, že ho prodají. Inserovali ho, jako kdysi otroky v jižních státech amerických, že ho prodají z rodinných příčin, že je chytrý a dobromyslný.

Oglu věděl, že se při tom šuškání, které se poslední dny vede, jedná o něho a proto ho zcela nic nepřekvapilo, když uviděl jednoho dne na dvoře vozík s bednou a jak ukazují na bednu a mluví při tom o něm.

Věděl, že se bude stěhovat. Odběhl proto dozadu na zahradu a narychlo tam zadával ještě kohouta se šesti slepicemi a vrátil se na dvůr. Bedna byla již dole s vozíka, sám si do ní vlezl. Pak mu tam hodili nějaké žemle, bednu dali zas na vozík a jelo se k nádraží.

Oglu pro efekt v bedně několikrát zavyl, aby bez dojmu neodjížděl z domova.

Na nádraží slyšel hlasy: »Ten je dobrák, ten to nevyrazí,« a pak zas s ním štrachali, házeli, na to hluk, rachot, hvízdání a zvláštní pohyb.

»Nu, co pak se mně může stát,« pomyslně si Oglu, »dostanu se jinam, však si tam také zvyknu.«

Aby udělal dobrý dojem hned naponejprv, lízal se v bedně důkladně, nato snědl všechny žemle, při čemž uvažoval: »Musím to sníst, aby až na novém místě otevrou bednu, neviděli tam nic k jídlu a hned mně dali něco na zub.« Bylo mu teplo, a on usnul. Probudil se až na místě. Kdo ho pohladil

první a zvolal »Oglu«, když bednu otevřeli, byla mladá, hezká dáma. Jak znal ze zkušenosti, k ženským jest třeba se chovat úlisně. Proto hned začal obskakovat kolem ní, a když vytáhla z kabelky dvě jitrnice, vyrážel ze sebe radostné zvuky, pustil se do nich, a když je snědl, pomyslí si: »A teď až přijdeme domů, musím dělat drahotu, aby myslila, že se mně stýská po starém domově.«

Šel vedle ní na řetízku a doma v pěkném, vytopeném pokoji počal se na ni dívat smutnýmá očima. Když řekla: »Stýská se ti, Oglu?« tu zavzdychal a šel ke dveřím. Konečně ho to omrzelo, dělal, že spí, zatím však myslil na to, co bude k večeři.

Večeře se mu zamlouvala. Dostal polévku, maštěné brambory s nějakými dobrými kostmi. Před spaním vrtěl přátelsky bohatým ohonem a než usnul, řekl k sobě: »Myslím, že zde budu šťasten.«

II.

Již příštího dne seznal, že i zde se bude muset přetvařovat, neboť když šel se svou novou paní na procházku, přidružil se k nim nějaký mladý muž, který voněl pižmem. Oglu neměl rád voňavek. Nevoněly mu, spíše zapáchaly. Zejména pižmo přivádělo ho k zoufalství. Oglu ze všech voňavek nejraději cítil vůni, vycházející z uzenářských krámů, a vůni z kuchyně. Rozeznával do nejjemnějších nuancí, co se vaří a peče.

Mladý muž s pižmem representoval u něho zá-pach. Nedal však na sobě ničeho znát, a když jeho paní podala přátelsky ruku mladému muži a příjemně se na něho usmála, dělal, že má též radost

a jal se kolem něho radostně skákat za přátelského štěkotu. Pán ho pohladil a řekl: »To je ten váš nový bernardýn?«

Ta slova Oglu hluboce zamrzela. Ten navoněný hlupák nerozezná ani, že on není žádný bernardýn, ale čistokrevný novofoundlák. Zavrčel a vlekl se smutně vedle slečny. Ještě že ho trochu potěšilo, když slečna opravila toho pána: »Mýlíte se, to je můj novofoundlák Oglu.« Co pak dál řekl, to přehrávalo všechny meze trpělivosti. -

»No, pěkný je, ale bernardýni vypadají také tak.« Oglu podíval se na něho se strany.

»Takový velký pes hodil by se dobře do tahu, slečno.« Oglu zavrčel a zlostně si pomysli: »Kdybych tě tak potkal bez mé paní samotného.«

Šel za nimi, nedal na sobě opět ničeho znát, a tak šli všichni tři promenádou. Když pak se s ní u vrat rozloučil, řekl opět jako dodatkem: »Ale ten pes by se hodil do tahu.«

Oglu šel za svou paní. Náhle se však vrátil, vyběhl z domu, dohonil pižmového pána, a jak ten nesl pod paždím deštník, tak mu deštník překousl a rychle zas byl v domě.

»Kam pak's to odběhl, Oglu?« Spokojeně zavrtěl ohonem. A jak mu večere chutnala!

Druhého dne přišly na návštěvu dvě mladé dámy, kterým ukazovala se smíchem psaní, které jí přinesl před chvílí listonoš, při tom hladila Oglu, který se těšil pozornosti všech tří dam.

»Jest to kus hlupáčka, ten Jindřich, poslyšte, co mně napsal: »Velectěná slečno! Po našem rozloučení včera přiběhl za mnou Váš pes a překousl mně deštník, který jsem den před tím koupil za 12 korun. Deštník byl hedvábný a byla to nahodilá

koupě. Prosím o náhradu škody a těším se na brzké shledání. Kdykoliv se rozloučíme, je mně tolik smutno. Ruce Vám líbá Váš Jindřich Hák.«

Pošlu mu těch dvanáct korun a napíši mu psaní, ze kterého bude mít radost.«

Za tři dny přišly ty dámy opět a ona jim ukazovala psaní od Jindřicha: »Velectěná slečno! Stvrzuji příjem 12 K, slovy dvanáct korun za překousnutý deštník a velice se divím, proč Vám nemám více chodit na oči a proč píšete, že takové jednání jste ode mne neočekávala. Deštník stál opravdu dvanáct korun, jak můžete seznati s přiložené stvrzenky a byl opravdu celohedvábný. Doufám, že tolik mně důvěřujete, že nechtěl jsem využítovati oné nehody ku svému obohacení. Jest mně však nápadné, že nepřišla jste již po dva dny na obvyklé místo našich schůzek. Jest mně opravdu smutno, což mohu i čtyřmi svědky dokázati. Těším se na brzkou shledanou a líbaje Vám ruce zůstávám Váš Jindřich Hák.«

»Čím pak je ten?« otázala se jedna ze slečen, klepajíc si podezřele na čelo.

»Profesor matematiky,« slyšel Oglu, a na to: »Ach tak!«

Od té doby se Oglu se svou paní vyhýbali panu profesorovi a Oglu se nemusil přetvařovat. Dělal, co se mu líbilo, poněvadž byla ruka jeho paní na něho slabá. Jednou si na něho koupila karabáč a když ho chtěla uhodit, podíval se na ni tak nepřátelsky, postavil se a zavrčel, že mohl do kouta odhozený karabáč pohodlně rozkousat. Zbytky řemínků tahal pak výsměšně před svou paní po pokoji.

Seznámil se také s ruským chrtem z vedlejšího

domu, před kterým se choval neobyčejně vážně, a ubohému barzovi jednoho dne řekl: »Tak se mně zdá, že nejste čistokrevný.«

Ruský chrt od té doby se styděl a málokdy vycházel na ulici. Oglu měl radost ze svého žertíku.

Tak minula zima, a když přišlo jaro, stal se Oglu mrzutým jako vždy v tu roční dobu, neboť ztrácel zimní srst a myslel si: »To je hloupé čekat, než mně nová naroste.« Někdy si pomyslel: »Já už čekat nebudu,« a pak měl na sebe zlost, že je takový hloupý, a díval se smutně kolem sebe.

Jeho paní byla také taková smutná, neboť přece jen ten pan Jindřich Háek... kromě té matematiky byl to zcela roztomilý člověk.

Tak se Oglu díval smutně na svou paní, a ta zas smutně na Oglu.

Byla to smutná pohádka máje. Tomu rostla tak pomalu srst a jí zas nepsal pan profesor.

III.

Pak přišla sezona koupání. V řece voda byla teplá za tak krásných dní a Oglu byl již veselější. Měl kožich zas v pořádku, narostla mu letní srst, a když mohl, rád skočil do vody.

Tak chodili po nábřeží sami dva. Oglu a jeho paní. A té bylo tolik smutno.

Podél nábřeží chodili k plovárnám za město a dívali se oba na rozbrázděnou hladinu řeky, rozvířenou pažemi koupajících se.

A jak se tak Oglu díval na řeku, tu o něčem přemýšlel. Uvědomil si, že vzpomíná na něco, ale nemohl si vzpomenouti na co. Jen si myslel, že by měl rozhodně něco vykonat. Jeho paní také pře-

mýšlela. Docela určitě si vzpomínala, že pan profesor Jindřich Hák nosil v zimě krátké přistřižené vousy.

Byl opět jeden takový slunný den, kdy ona seděla na hrázi a vedle ní seděl černý Oglu.

Oba dívali se na řeku. Najednou jeho paní, ukazujíc na plavce v řece, který dobrým tempem plaval od plovárny na protější břeh, řekla: »Vidiš, Oglu, tamhle plove pan profesor Hák.«

Než se mohla ze svého překvapení vzpamatovali, skočil Oglu do řeky a s velkým funěním blížil se k panu profesorovi.

Jak pak by nepoznal toho lotra, který ho považoval za bernardýna, a pak to: »Takový velký pes by se dobře hodil do tahu.« To se tak lehce nezapomíná.

Nežli pan profesor se mohl otočit, ucítil, že ho něco chytlo zuby za plavecký dres a táhne k opačnému břehu, kde sedí dáma se zeleným slunečníkem.

A to, co ho táhne, je tak silné, že odpor je marný, a již ho to vytahuje z vody a pokládá k nohám slečny. Oglu otřepává se na hrázi, jako když kropí ulici a má opět radost ze svého nového žertíku.

Pan profesor, když se podíval na slečnu, řekl: »Račte prominout, takhle dovedou tahat lidi z vody jen novofoundláci.«

A Oglu radostně vrtěl ohonem, slyše to, a pomysll si: »To jsem rád, že jste mně dal zadostiučinění.« Ani dále neposlouchal, jak povídá pan profesor: »Aby potom mezi námi nedošlo opět k nějakému nedorozumění, oznamuji předem, že mně váš pes roztrhl plavecký trikot. Mám jej teprve tři dni a je to čistá vlna. Stál pět korun.«

Celkem vzato, Oglu se nezměnil, ani když ti dva se později vzali. Na oko se choval k novému pánovi hezky, ale hned po svatbě mu rozkousal boty a ty zbytky strčil služce do postele, aby jeho páni mysllili, že to ona udělala.

Něco z nich také z furianství spolkl, a to jeden podpatek, který mu dlouho ležel v žaludku, takže mohl zcela rozšafně říci komickému dlouhosrstému stájovému pinčovi, s kterým denně číhal u vedlejšího uzenářského krámu: »Víte, milý příteli, varujte se bot.«

Čím více stárnul, tím byl dětinštější.

Zastavoval na ulici psy, kterých ani neznal, a jednou v Karlíně zastavil černého pudla a tomu povídal: »Odpusťte, ale dnes mně nic procházka netěšila. Šli jsme takovou dlouhou silnicí a tam byly samé patníky, ty nebraly konce, a víte, to mě dnes už přemáhá.«

Jednoho dne, kdvyž tak líně ležel a hřál se u kamen, řekl jeho pán k paní, dívaje se na Oglu: »Z toho bude pěkná kůže pod postel.«

Oglu to slyšel a ze stařecké dětinskosti počal se lízat, jsa rád, že je tak pěkný.

Zhloupl stařeček Oglu.

PROCHÁZKA PŘES HRANICE

I. Šťastné dopoledne.

Z Krakova přes Červený Kámen jsou dvě hodiny na ruskou hranici u Bosotówa. Nežli jsem však urazil tuto vzdálenost tam i zpět, na granicu a z granici do Krakova, trvalo to půl druhého měsíce. Podivuhodná ta událost přihodila se takto.

V Zakopaném seznámil jsem se před šesti lety s mladým nadšeným historikem, Polákem Szezeszyńskim. Mladý muž byl spíše praehistorik než historik, hledal kurhany, podivné mohyly neznámého národa, a ve mně jako v Čechu viděl příslušníka země, která oplývá nalezišti skrčených koster.

Proto ke mně přilnul jako k jeskyním v Maguře, neboť on kromě kurhanů hledal také stopy jeskynního medvěda a měl po nějaký čas fixní ideu, že v údolí Dunajce musí kromě nějaké předpotopní lidské lebky naléztí také zbytky jeskynní hyeny. Konečně ho to pustilo a jednoho dne mně oznámil, že pojedeme pátrat po kurhanech.

Jeli jsme tedy a v Krakově pod Wawelem najali si pokojík u vdovy po inženýru Dembińském. Byla to vzdělaná dáma, která pila mocně jerzabinku, uměla zpívat všecy mazurské písně, recitovala nám sladkou Konopnickou, vařila nám sekanou pečení s praženým ječmenem a kávu z pražených žaludů.

Znala výborně celé okolí a posílala nás na výlety do Zátom, Skawiny a jednoho dne přišla se zprávou, že na ruských hranicích u Bosotówa za Červeným Kamenem jest mohyla v březovém háji, kde prý Tataři zahrabali jeptišku.

Praehistorik Szczeszyński políbil jí ruku na znamení díků, pak jsme jí řekli, že jí to Bůh oplatí, vzali jsme si pět korun do kapsy na útratu, které jsme si od ní vypůjčili, vyrazili jsme po zaprášené silnici za pěkného srpnového jitra na Červený Kámen k ruské hranici přes Vislu. Po cestě pravil praehistorik, že posledního Tatařa naraziti dal na kůl roku 1321 kněz Marcius u Kanonie v Zatoní, z důvodu, že je pohan. Jeptišky že v Krakově byly dosazeny až roku 1438, tedy že pověst o zahrabání jeptišky Tatařů jest nesmyslem, historickým omylem. Bude-li však ona mohyla tvaru kuželovitého, bude to nejlepším důkazem, že onen neznámý národ, který takovým způsobem pohřbíval své mrtvé, dostal se až sem do těch krajin, ačkoliv se před-

pokládalo, že nejvýchodnější jeho stopy sluší hledati u Stanislavova. O tom, kdo byl ten neznámý národ, můžeme se jen dohadovati. Buď to byli permští Vogulové, možná Varjakové, či některý kmen pravěkých Mordvinů, či Uzbekové, nebo lidé čeledi prafinské, možno též, že kaspičtí Permjakové. »Já si vyberu,« řekl jsem. To rozčílilo pana Szczeszyňského. »Snad netvrdíte, že to byli Scythové, kteří dle nejnovějších výzkumů, potloukali se kol Černého moře a do těchto krajin se nedostali a naházeli na mrtvolý praobyčejné mohyly, docela sprosté kurhany, jako když plácnete kus hlíny na zem. Kurhany beze všeho systému, ve kterých ne-naleznete ani oblásku, jen prst, jako když krtek vyhrabe kupky na louce!«

Šli jsme mlčky dále. Praehistorik byl rozčilen a měl kromě toho pětikorunu v kapse, takže bylo v tom parnu nebezpečno si ho rozhněvati, když jsem neměl ani haléře u sebe. Neříkal jsem ani slova a tak došli jsme na kopec. Tam jsme si pohodlně sedli u nehlubokého příkopu silnice, a pan Szczeszyński řekl vážně: »Pochybujete snad o správnosti mých názorů? Pochybujete o předcích Varjaků, Mordvinů, permských Vogulů, Varjaků, Uzbeků, nevěříte snad v existenci čeledi prafinské? Pochybujete o kulovitých mohylách? Mám vám říci, že jsem objevil stopy samojedské kultury na rovině u Podwołoczysky? A u Samboru jsem našel v kurhanu stopy kultury Mečerjaků, kus rozštípnuté kosti s typickým zářezem? Pochybujete-li o tom, jen to řekněte a já vám to dokážu.«

»Rozhodně o tom nepochybují!« To ho uspokojilo a šli jsme dále s kopce do kopce, až došli jsme k poslední krčmě na rakouské půdě.

Naproti je rakouská celnice a nahoře na silnici zelené sloupy a kláda přes silnici uzavírající vchod do carstva. Tam bylo vidět komoru ruskou a jízdní kozáky pohraniční strážě.

U rakouské celnice jest také c. k. četnické velitelství, z kterého mají příjemný pohled na krčmu.

Pohled ten jistě svádí a proto když jsme vešli do této krčmy, viděli jsme sedět finančníky a četníky z protější budovy, kteří se mezi sebou právě přeli o tom, jak se německy řekne polské slovo »nastój«. Konečně to rozluštil jistý četnický strážmistr, který vykřikl »die Tinkture«. Šťasten tím nápadem, vypil na ráz půllitr mizerného oswiecymského piva. My si raději dali jalovcovou se sodovou vodou a pak jsme se dali do zábavy se strážci.

O hledané mohyle mohl nám podati zprávu zkušený četnický strážmistr. Nevěřil také tomu, že tam Tataři zakopali jeptišku. Byli by je přece četníci zatkli, a on myslí, že jest to hrob podlouníka, kterého tam zahrabali finačníci. Ozval se také krčmář, židek z królewstva, že jestli velkomožní pánové dovolí a nebudou se na něho hněvat, že prý říkají chłopi, že ona mohyla v březovém háji je hrobem krále Sobieského.

Praehistorik vyskočil a vyložil židkovi, šermuje mu pod nosem, stručně dějiny Polsky a kde vlastně leží kiál Sobieski.

Poctivý židek vyložil nám pak, jak zmíněná mohyla nachází se na samých hranicích ruských, když se z Bosotówa člověk vydá na granici přes březový hájek. Křoví na levo patří Rusku, roští na pravo Rakousku. Rozloučili jsme se se všemi, že se za dvě hodiny vrátíme.

Bohužel vrátil jsem se až za půldruhého měsíce. To už byl četnický strážmistr nebožtíkem. Utrápil se chudák nudou, ve kterou je začarována taková četnická stanice na haličské vesnici.

Dnes uplynulo šest let od té doby a praehistorik Szczeszyński snad se doposud z Ruska nevrátil. Posledně přišla zpráva, že ho naše úřady reklamují z měděných dolů v Irkutsku.

II. Nešťastné odpoledne počátkem smutných dnů.

Na levo ruské křoví, na pravo rakouské křoví! Cesta těmi houštinami, po kterých jsme šli. patří tedy Rakousku. Šli jsme tiše, naslouchající zpěvu ptáků v březovém háji, když tu náhle vynořily se z ruského křoví dva páry rukou v zelené uniformě.

Svalnaté ruce vtáhly nás přes ruské křoví do ruského carstva a současně zahřměly nám do uší dva výkřiky: »Iměješ rubla? Máš rubl?« Promluví tak dva donští kozáčkové od pohraniční ruské stráže. Kozáčkové s tesklivýma očima jako jejich teskné stepi, které opustili, aby přetahovali chodce z rakouského na carské území.

»Nemáme rubla,« odpověděli jsme jako jedním dechem.

»Proč tedy bez rublů lezete do carstva? Ukaž pašport!« obrátil se ke mně můj kozáček.

»Nemám pašportu a nechtěl jsem překročit carskou hranici!«

»Ale jsi v Kieliecké gubernii, holoubku,« domlouval druhý, »kielická gubernie velká a slavná gu-

bermie! Vládne nad ní car pravoslavný a kníže Danilov gubernátorem. V Kielcích hlavním městě výčepy carské vodky, nejlepší ze všech jižních gubernií. A v této slavné gubernii nyní stojíte, holoubkové, dejte ruble na vodečku a rodinu vaši bůh ulituje, nejvyšší slitovník, lidé křesťanští. Nedáte-li rubla, povedem vás přestupníky na komoru.«

»A na komoře jsou přísní činovníci carští,« doplňoval první, »dají vás odvést do věže v Měchówě a do velikého vězení v Kielci. Odtud ke správě finanční do Kieva a z Kieva, jak jim svědomí rozkáže. Bez pasportu kdo vnikne do carstva, tu ho vyšetřují, zdali nelegální literaturu nechce přenést přes hranici, knížky proti Bohu pravoslavnému, či kávu zdali nepřenášel, nebo řeči nešířil v kraji,

nežebíral a nekradl. Dejte, holoubkové, každý rubl, nemáte-li, tož padesát kopejek! Vodecku vypijeme a ukloníme se na vaši počest a řekneme doma rodičům, že i na hranici chodí bohatýři.«

V tom po pěšině vedle za křovím ozval se dupot koně a objevil se strážmistr ruské jízdní pohraniční stráže. Jel přímo k nám. Jakmile ho spatřili, zasalutovali a zcela nevinně volali naproti: »Zdravstvujte, nejmějou pašporta i chatěli nám rubla dát!«

»Pašol! Na komoru!« zařval strážmistr. Kozáčkové vzali nás mezi sebe a aby to strážmistr slyšel, hlasitě volali: »To nelze, aby někdo podplácel carského kozáka!« Strážmistr jel za námi a kobyla nás kousala do ramene, až přišli jsme ke dřevěné vojenské stanici v lese.

A nahoře na vrchu tyčila se a rýsovala prožluklá mohyla. »Tvar kuželovitý,« vykřikl radostně praehistorik a zahloubal se v mlčení filosofa.

Před vojenskou stanicí seskočil strážmistr s koně, pokynul, abychom vešli, vyhnal oba kozáčky a zatím co jeho kobyla se venku pásla, chodil po místnosti, práskaje bičíkem do jízdeckých bot. Náhle před námi stanul: »Nevím,« řekl, dívaje se nám do očí, »co s vámi udělám. Rozhodně nevím. Jste jak vidím řádní lidé, ale uplácet carské vojsko...«

Namítali jsme... »Držte hubu, holoubkové,« pravil přísně, »jsem na rozpacích, pomlouváte carské vojsko. Toť těžké přečiny. Bez pašportu, uplácet, pomlouvat... Je s vámi zle, velmi zle. Těžký je vzduch ve vězení...« Počal chodit rozčileně po místnosti a pak po druhé stanul před námi a dívaje se na nás, lítostivě pronesl tklivá slova: »Dejte, vaše blahorodí, deset rublů pro chudé!« Ukázali

jsme mu mlčky své peníze, všech třistaosmdesát haléřů, které nám zbyly z pětikoruny. »Ach,« řekl nemile překvapen, »víc nemáš?«

»Nemám,« odpověděl praehistorik. Těžký boj rozhostil se v duši strážmistra Osipka Ivanoviče. Má za třistaosmdesát haléřů zradit Rusko? Byl to charakter! Prohlédl nám kapsy a když viděl pořád jen těch třistaosmdesát haléřů, strčil je do kabátu praehistorika Szszeszyňského, vystrčil nás s proklínáním ze dveří, a venku kozáčkům povel: »Pašol na komoru!«

Vedli nás tedy na komoru, vojenskou hlavní stanici, celní a finační zároveň. Pruh silnice u komory obsazen byl vojenskými pohraničními hlídkami a po silnici bylo viděti do milého Rakouska, na poslední krčmu, kterou jsme před dvěma hodinami opustili, a kterou jsem měl spatřit až za půldruhého měsíce.

Ubohý praehistorik, jak jsem již řekl, je doposud prý někde v Irkutsku.

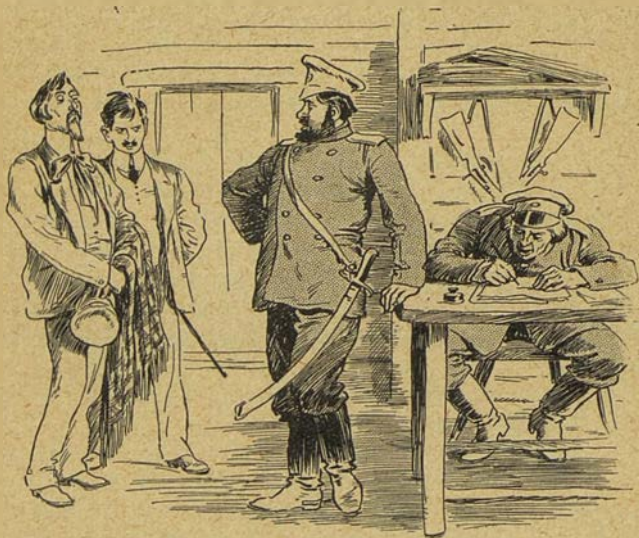
III. Vlastní spravedlnost.

Na komoře náčelníkem byl Joachimovič Samoubranyj. Tento muž měřil vše dle zákona. Nad praehistorikem se usmál. »Mohyly,« pravil poté tiše, přivedly vás do neštěstí. Velké vaše provinění! Bez pašportu přes hranici, podplácet hlídku, chtít podplatit strážmistra, zlehčovat carské vojsko, s nedostatečnými prostředky peněžními přejít hranici... Ne, pánové, zde nelze se slitovat, nebo oči přihmouřit. Zde třeba carským zákonům

vyhovět a zjednat carským úřadům zadostiučinění. Jste zatčeni a zítra vás odvezou do Měchówa v Kieliecké gubernii. Máte dokumenty?»

Neměli jsme přirozeně nic, jako bezstarostní lidé, kteří si vyjdou na procházku za město.

»Vy nemáte dokumentů? Tedy bez dokumentů do carské říše. Neslýcháno. Zavolám písaře!«

Písař se objevil ve staré uniformě. »Piš, Vasiljo, co ti budu diktovat... Slavnému okružnomu sudu v Měchóvě. Přivezených dvou individuí dobře zamkněte. Podplácejí úřady a peníze nemají. Ne — to škrtni, toť nelogické. Piš: S posledními kopejkami snažili se vojenskou hlídku podplatit. Přistížení

nadřízeným strážmistrem potupili carské vojáky. Napiš, že řekli o nich „sviňa“. Není to pravda, ale v úředním protokole to, pánové, nesmí scházeti. Pak totéž nabídli i strážmistru, který je dopravoval na komoru. Napiš, že též řekli „sviňa“! A na komoře že tobě, Vasilko, také „sviní“ přezdělí. Pak piš, že dokumenty nemají, že bez pašportu přešli do carstva a že jsou bez prostředků, veřejné dobročinnosti na obtíž. Piš, že směle vypovídali, že činí potměšilý dojem a že mluví o mohylách. Podepiš za mne, přitiskni pečeť, zavolej kozáka Bodriku, ať jim dá napít čaje a zavře do konírny!« Tak se stalo.

Ráno nás odvezli do Měchówa. V Měchówě nás zavřeli podle rozkazu. Pak na nás zapomněli na týden, jen nějaký muž s holí vstrčil nám denně kohníček chleba a trochu vody. V té smrduté díře nebylo ani prýčny. Spali jsme na zemi a divili se, že nedostáváme vši. Potom k nám zavřeli nějakého polského chlopa, který plivl náhodou na ikonu v krémě.

Pravil, že se nehněvá na Boha. Nešťastníka odvezli druhého dne do Kijeva.

Nás pak co chvíli odváželi z vězení do vězení. Potom nás oddělili. Nikdo nás nevyslychal. Praehistorika odvezli také do Kijeva a mne do Kielce.

V Kielci předvolali mne konečně po měsíce trvajícímu utrpení do kanceláře a pravili, že se ztratily listiny o tom, co jsem provedl.

Poněvadž však neví se, co se vlastně stalo, že mám si najítí byt a že mne odsuzují k nucenému pobytu ve vlastním bytě po dobu jednoho týdne.

Na to mně strážník najal byt (kdo to zaplatil, nevím), a hlídali mne po celý týden.

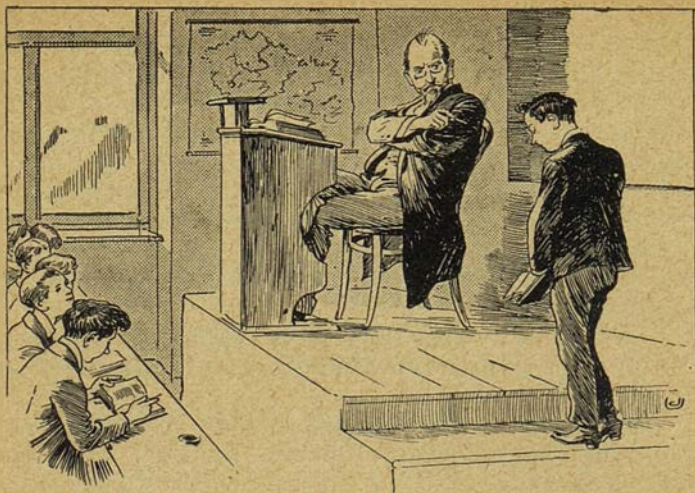
Poněvadž pak byl bych zatím umřel hladu, nemaje kopejky, přicházel vždy strážník nahoru a nosil mně z protější restaurace obědy a večere a láhev vodka, kterou sám vypil. (Také nevím, kdo to zaplatil.) Za týden pak odvedli mne do guberniální budovy, kde v kanceláři, v departementu šestém bylo mně sděleno, že jako obtížný cizinec jsem nařízením guberniálním po návrhu městského kurátora a soudního dvora vypovězen navždy z Ruska.

Na to mne vsadili do bryčky, jeden voják si sedl vedle a po dvanáctihodinné jízdě byl jsem opět na nešťastné hranici.

Potom otevřely se šraňky ruského území za slavnostního naladění úřednictva komory a vojenských stráží a vystrčili mne navždy z Ruska.

Za dvě hodiny byl jsem v Krakově, vrátiv se z dvouhodinové procházky ku hranici za půldruhého měsíce.

Ale ubohý praehistorik čeká šest let na návrat do vlasti.

TERCIÁNSKÁ VZPOURA.

Terciáni Zahrádka a Roztočil pojali šlechetný úmysl, že zprovodí se světa svého třídního profesora Hubera. Dlouho již v nich všechno vřelo a nedostatečné známky z řečtiny, kterými je stíhal osud, rozšiřovaly stále víc a více propast, která byla mezi nimi a jejich třídním profesorem. A jako při velikých dějinných převratech stačila již jen malá jiskra, aby to propuklo.

A tou jiskrou bylo několik řádek z Kornelia Nepota, kde starý římský spisovatel líčí, jak Solon zbavil Athénany tyrana Kleona.

A požár vzpoury rozdmýchal ještě víc profesor Huber, když téhož dne zavolal po sobě Zahrádku a Roztočila na stupínek.

Oba tam šli jako na popravu se cvičebnicemi řeckými, zatím co profesor Huber díval se na ně, sedě na židli za katedrou, zrakem krajty tygrovitě, která hypnotisuje malá prasátka hozená jí do klece tak, že ztrnule lpí na jednom místě.

»Tak čtete, Zahrádko, čtvrtou větou počínaje z posledního cvičení,« ledově řekl profesor Huber, a Zahrádka četl zdrceně: Pravda je jedna. Otec má dvě oči, matka a sestra čtyři. Vychoval jsem psa, který běhá a spí.

»Dost, Zahrádko, teď překládejte!« Zahrádka tu popravu stále oddaloval. Stále si utíral nos, pak zoufale zvolal: »Prosím, pane profesore,« tichým hlasem přečetl poznovu první větu úlohy: »Pravda je jen jedna,« a už se rozbrečel a zahuhňal: »Já prosím nevím, jak jsem mohl zapomenout, jak se pravda jmenuje řecky.« Pan profesor máchl rukou a Zahrádka ještě ztrnulý na stupínku viděl, jak profesor Huber sliní tužku a jak do notesu píše velkou, tlustou šestku.

Pak šel Roztočil, zoufale zachmuřený. Ten neplakal.

Upřel na profesora pohled plný nenávisti a řekl:

»Prosím, pane profesore, že jsem se nepřipravil.«

A zas viděl i on slinění tužky a tu hroznou, velkou, tlustou šestku u svého jména a pak slyšel hlas profesora Hubra: »Neilépe učiníte, když věnujete se nějakému praktickému zaměstnání, na příklad ševcovině a když současně požádáte svého pana otce, aby vám napráskal a svou paní matku když požádáte, aby se přimluvila u vašeho tatínka, aby

se nad vámi neslitoval a v exemplárním potrestání pokračoval i přes vaše bédování. Ostatně v zájmu vašem sám požádám vašeho pana otce o totéž. Stromek se má ohýbati, dokud je mlád a vy, až vyspějete v muže, políbíte svému otcí ono pečlivé koleno, přes které jste byl přehnut. Jste nedbalý hoch, Roztočile, a totéž platí i o Zahradkovi. Jako Kainovo znamení celým jeho životem bude se mu vléci vzpomínka na to, že neví ještě dnes, že pravda jmenuje se aletheia. Zde nepomůže pláč, zde musí, hoši, mluvit rákoska, a to hodně ostře, bez milosti, bez slitování, z lásky k vám a z lásky k celé věci, z pochopení o důležitosti usilovného studia jazyků klasických a než usnete, zvoltejte oba s Byronem: »Běda ti, Alhambro!«

Roztočil díval se urputně kolem sebe, kdežto Zahradka usedavě plakal v lavici, zatím co mu vzadu soused pomalu, ale jistě vrázel špendlík do těla.

Ten urputný Tyran, profesor Huber má ještě tu drzost udržovat známost z jeho šestnáctiletou sestrou Růženou.

Dokonce chodí k nim i na večere. A s klidem vždy pojídá večeri a před ní hovoří o jeho prospěchu.

»Zde Karel, je opravdu nedbalý student. Vykládám včera o nepravidelných slovesech, a on chytá mouchy. Bude třeba ho spráskat, pane Zahradko, aby připravenější byl pro život.«

Při tom jí jako do důchodu a pokračuje: »Myslíte, že dovede vám vyslovit perfektum od paideno, vychovávám? Místo pepaideuka říká pebaiteuka, nebo začne huhňat: bebaideuka a na konec počíná brečet. A pláče ještě víc, když se optám, jak se

jmenuje řecky: »pláču«. Neví to. Jsem nucen mu dáti nedostatečnou. Pravím mu: »Řekněte mně, hochu, jak byste řekl Neplačte.« Tu začne v pravém slova smyslu řvát, a jsem nucen připsati mu novou pětku, nebo on nezná vůbec imperativů. Zraje pomalu, ale jistě na consilium abeundi, abychom mu řekli: »Hochu, vy uděláte nejlépe, když na věčné časy zmizíte ze všech gymnasií našeho mocnářství. Kdyby lidožrouti v Kamerunu měli gymnasia a on tam studoval, tu by byl již dávno sněden. Zapřisáhám vás opravdu, abyste ho důkladně spráskal.«

Toto musel slyšet Zahradka ob den a dívat se příjemně na pana profesora, neboť ten mu častokráte při večeři říkal: »Dívejte se na mne příjemně, hochu. Oko do srdce okno.«

Stal se už takový případ, že byl poslán otcem k panu profesorovi se psaním, ve kterém zvou pana profesora ke společnému výletu. Přišel k němu, odevzdal mu psaní, profesor přijal pozvání a při té příležitosti vyzval nešťastného Zahradku, aby mu přeložil větu: »Měl jsem matku, která chodila pomalu.« Na výsledek nedalo se dlouho čekat. Pan profesor Huber rozloučil se s ním zcela stručně: »Vyříd'te, že určitě přijdu a že máte v mém notesu o jednu novou šestku víc.«

Pak jim ještě ke všemu dělal posla lásky. Zkusil to s tím. Navzájem jim nosil psaníčka. Jednou ho poslala sestra k panu profesorovi, že nemůže přijít k městskému lesíku k umělému vodopádu. Vrátil se celý udýchaný.

Když se vrátil, tázala se ho sestra: »Co ti říkal?« »Ptal se mne, jak se řekne řecky 829.« »A co ty?« »Já utek'«.

Neměl tedy zde plakat v lavici, když viděl toho nelítostného Bruta, který nedbaje těch přátelských styků s jeho rodinou, pronásleduje ho na každém kroku?!

Jinak se tvářil Roztočil, čtrnáctiletý klacek, který miloval mladší Zahrádkovou sestřičku Karlu, dvanáctiletou žabku, která se dívala na něho s úctou, neboť kdykoliv přišel k nim za Karlem, vždy mluvil o tom, že byl v Persii. Byl z Ounětic a konečně sám tomu věřil, o čem mluvil s Karličkou. Jak uřezával Kurdům hlavy, když byl bimbašou.

Měl takový vzdorovitý pohled, když o tom mluvil, že mu věřila. Kdykoliv mluvil o Kurdech, jeho oči dívaly se tak nevrle kolem, že šla z něho hrůza. Přinesl také jednou s sebou obyčejný starý kuchyňský nůž, o kterém zcela nedbale se zmínil Karličce, že ten nůž ho zachránil před vzbouřenými křesťany. Jednou řekl před křesťany, podruhé před Kurdy, na konec jí ten nůž daroval na památku, napsav na stříenku inkoustem: Roztočil bej, bimbaša z Persie, tercie A.

Dnes jde urputně do své lavice, v ten památný den, kdy má přijít dějinný převrat.

Jeho, bimbašu z Persie, který se nebál spiklých Kurdů, má otec na nátlak pana profesora přehnout přes koleno? Oči mu zajiskřily, zakabonil se ještě víc a pak zašeptal k Zahrádkovi, vedle kterého seděl: »Nebřeč! Musíme pana třídního profesora odstranit se světa.« Jak vidíme, ponechal mu laskavě ještě plný titul.

To byl velice lákavý návrh. Zahrádka pozvedl své uslzené oči a přestal plakat.

V tom však již mu podstrčil Roztočil s tvrdým pohledem kousek papíru, na který namaloval tužkou dva zkřížené meče a řekl tiše, ale určitě: »Podepiš to!«

Zahrádka jaksi rozradostnělý ochotně napsal pod to Karel Zahrádka, pak školník zazvonil, vstala celá třída a hlasitě pomodlila se, že je školník vysvobodil z rukou profesorů.

Roztočil se Zahrádkou šli spolu. Před gymnasiem Roztočil řekl k Zahrádkovi rázně: »Nyní se musíme rozejít. Obejdu město a přijdu k tobě. Půjdeme na zahradu, kde bude první porada. Nevíš o nějaké jeskyni na blízku?« »To nevím.« »To je hloupé, to je velice hloupé.«

Odběhl pak velice rychle domů, kde vzal matce šálu na hlavu, zastrčil pod vestu a tak šel k Zahrádkovům. Zde na zahradě vytáhl před Zahrádkou šálu a pravil strašně přísným hlasem: »Toto jest pás náčelníka Kurdů, kterého jsem zabil. Dej si ho na hlavu a přisahej po mně: »Ať se mně stane, prozradím-li to, jako tomu, kdo ten pás nosil. Amen, d'aure!«

Zahrádka se celý třásl a do očí mu vstoupily slzy. Nechtěl však plakat před tím statečným Roztočilem, proto odběhl do domu, vymlouvaje se, že si jde pro chleba se sádlem.

Roztočil zatím díval se drze kolem sebe a hledal v altáně Karličku.

Našel ji tam a bez dalšího úvodu řekl: »Musím se s vámi rozloučit. Možná, že budeme i s Karlem co nejdříve oběšeni, ale pan třídní profesor Huber bude napřed se světa odstraněn. Ceknete-li jen slovo o tom (nyní bouchl pěstí na stůl), propad-

nete témuž osudu. Budete-li nás však podporovat, budete bohatě odměněna, neboť za námi stojí Anglie.«

Odběhl za Zahradkou a šli na půdu, kde se radili a říkali za každou větou: »Amen, d'aure!« Sešli zas dolů do bytu, kde byla v pokoji sama Karlička a tam si šuškali u kamen a šeptali. Když je Karlička

slyšela, jak si šeptají, vyšla na chodbu a dala se do pláče.

Pak hledala něco ve spižírně, vrátila se do pokoje a každému dala po hrsti hrozin. Vždyť přece v altánku ji žádal Roztočil, aby ho podporovala.

Zahradka, když bylo k večeru, měl už též takový drsný, tvrdý, sverpý pohled jako Roztočil.

»Vypadají mužně,« pomyslila si Karlička, »pórád si šeptají,« a opět zaplakala.

Roztočil řekl pak večer, když rozsvítili, k paní Zahrádkové: »Mně se nechce dnes nějak domů, kdybych tady mohl přespat, rád bych si něco zopakoval s Karlem.«

Paní Zahrádková to přeslechla a pak večeřeli. Roztočil dostal také párek, seděl proti Karličce a kdykoliv na ni pohlédl, tu se zakabonil a sraštil čelo.

Když pak viděl, že se na něho dívá, tu se nafoukl jako holub bublák.

V osm hodin někdo zaklepal a přišla paní Roztočilová. Když uviděla svého statečného syna, chytila ho za ucho. »Tak tys před námi utekl, když jsi věděl, že pan profesor bude si na tebe stěžovat tátkovi. No počkej, ten výprask co tě čeká!«

Roztočil se zvedl s tím svým tvrdým pohledem a odcházel. Když šel kolem Karličky, zaskřípal zuby, podíval se na ni divoce a zamumlal: »Amén, d'aure!«

Když přišel domů, byla na něm provedena neprodleně exekuce.

V tu dobu asi nalézal se na pečlivém otcově kolenně též Zahrádka, neboť po paní Roztočilové přišel na návštěvu pan profesor Huber.

Druhého dne řekl ve škole temně a zarputile Roztočil k Zahrádkovi: »Dáme mu lhůtu k napravení do konce školního roku. Amén, d'aure.«

Nedávno jsem pana profesora Hubra viděl na živu.

Patrně se polepšil.

O B S A H

	Str.
Úvodem	5
Můj obchod se psy	9
Aféra s dalekohledem	23
V rodném místě	31
Zasnoubení mé sestry	37
Finanční tíseň	42
Hledá se vrah	46
Česká kuchyně	51
Zachráněn	56
Manželská nevěra	61
Polévka pro chudé děti	66
Uličnictví pana Čabouna	72
Výstavní tombola	77
Jak jsem zachránil život	84
Otcovské radosti pana Motejzlíka	89
Druhá řada otcovských radostí pana Motejzlíka	95
Host do domu, Bůh do domu	101
Mezi přáteli	111
Dobrodružství pana Hortíka	116
Hospodyňka	120
Hřbitovní idylla	126
Román novofoundláka Oglu	131
Procházka přes hranice	141
Terciánská vzpoura	152